

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును
Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

నంపుటము ౧౭
Vol. 17

చెన్న పట్టణము 1930-వ నం 1 ఫిబ్రవరి నెల 20-వ తేది గురువారము
MADRAS, THURSDAY, 20th FEBRUARY 1930.
శ్రీ శుక్లనామ సంవత్సర మాఖమాస బహుళ అష్టమి

సంచిక ౨౭౧
No. 271

అమృతాంజనము

అన్ని విధములగు నొప్పులకు
నంజీనివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
కాపును. చర్మపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. దొబ్బులు భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గునుతగ్గించును
చురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట వట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నాడు.

AMRUTANJAN

BEST INDIAN PAIN-BALM

గొప్పగొప్ప వారిచే

కేలకువేలు యోగ్యత

వత్తములు పొందియున్నది

వలచుభావము చూచి కొనిన

జెహనన గలుగదు.

చక్కని డబ్బితో పాక నీసా 1-కి 0-10-0

డబ్బా 1-కి రూ 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసిది.

అమృతాంజనం డిపో

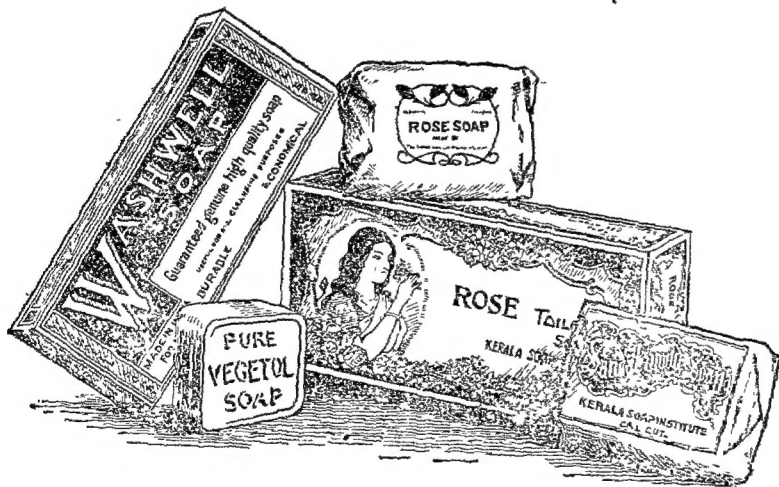
6, 7 రంబు శిట్టిపాళె, ముద్రాన

109, ఫ్రేరిరోడ్డు, భాద్ర, బొంబాయి.

కేరళ సబ్బులు

మురికిని పోగొట్టి ఆరోగ్యమును, సంతోషము నివ్వగలవు.

గుణము—అసమానమైనది. వెలు—మిక్కిలి స్వల్పము. స్వచ్ఛతకు పూచీ నివ్వబడును.

కేరళ సోప్ ఇన్స్టిట్యూట్, కల్లికోట్.

(మద్రాసు గవర్నరుగారికి సబ్బుల తయారుచేసి యిచ్చువారు)

ఆశ్చర్యము సీమేలుకే

పట్టువంటి మజిల్లిన

ఈకాలమే ఆంధ్రదేశమంతట అన్ని కాలములలోను వాడుదురు. దొరల కెంతో ప్రీతికరమైనది. అందమగు డోర్బాలు,
దట్టమగు నేత, యెక్కువైన వ్యయకరమగలిగి స్త్రీలకు చీరలు, పురుషులకు కమిజాలు, భారతీయులకనువగు రకంవారిగా
మాపరిశ్రమలయంలో తయారుచేయించి అన్ని దేశములకు అంపి యెన్నో యోగ్యతాపత్రాలు బడసియున్నాము. స్త్రీలకు
ముద్దుగుల్మెడు చీరంచులు పురుషులకు నాజుకుగావుండునట్లు మిక్కిలి తక్కువధరలకు కొద్దిరోజులమాత్రమే అంపనెంచి
లివి, ఈసమయము పోగొట్టుకొనకుడు. అక్కరలేనిచో డబ్బు వాడవచ్చుము. 45 అంగుళముల వెడల్పు 12 గజముల తాను
గల పెట్టెగాని రెండు 12 మూర చీరల పెట్టెగాని రూ. 7-8-0 లు, 5 పట్టుకమిజాల పెట్టె రూ 10-0-0.
పోస్తేజీ వేరు. మజిలీను కమిజాలు 6 పెట్టి రూ 9. 1930-వ సం॥ డైరీక్యాలండగా 3 అణాలు.

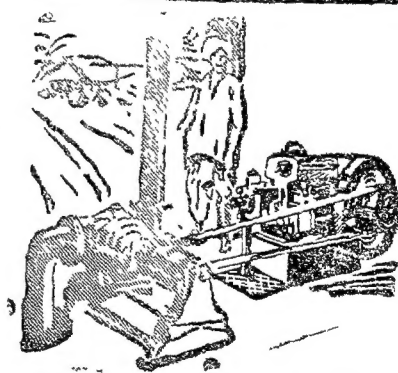
గుప్తా అండు కో, చికాకోట్ సిటీ, గంజాంజిల్లా.

నవీన

46-1

వాల్ కార్డు

డిజైన్

హారిజాంటల్, 4 స్టోక్సుల కొట్టు స్టాండ్

భారత దేశమునకు ప్రత్యేకముగా నిర్మించబడినది.
చమురు ఖర్చు తక్కువ, అద్వైతికమున నమ్మక గలది. పంపిం
గున అన్ని పరిశ్రమలకు ఆదర్శనీయమైన ఇంజను.

7½ హెచ్. పి. నుండి 80 హెచ్. పి. వరకు అనేక
సైజులలో తయారుచేయబడినవి. మిగత వివరములకు ఈ
దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

వాల్ కార్డు బ్రదర్స్, ఎంజినీర్స్,

అర్రేనియసు బీధి, మద్రాస్.

ప్రదర్శనము గల స్థానములు.

చెంగుళూరు

మధుర

జెజవాడ

కోయంబూరు

శ్రీకృష్ణభారతము

అదిపర్వము పెండ్లియొని స్త్రీపర్వమునకు 5 సంపు
టములు. సంపుటము 1-కి రూ 3-0-0. ఆయిదు సంపుటము
లను పిశాచి కొనుగోరు. 18-0-0. పోస్తేజీవేలు. 85
మయనారు:— లలితా ముద్రాశాల, రాజమండ్రి.

గుంటూరుమండల దళమ సహకారసభ

తెనాలిలో సమావేశమగుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

మకాం, తెనాలి. ఫిబ్రవరి 16:—గుంటూరుమండల దళమ సహకారసమావేశ నిన్న సాయంకాలమున గిక్కి గంటలకు తెనాలిలో తాలూకా మైసూరునుండి సమావేశమయ్యెను. గుంటూరు మండలములోని పలుకాపులనుండి సహకారసంఘములకు జేరిన ప్రతినిధులు 200 వరకు సభకు హాజరైరి. వచ్చినవారిలో శ్రీయుతులు, పి. ఆంజనేయులు యం. యల్. సి. ఎల్. వి. యల్. నరసింహారావు పంతులు, జె. వి. సుబ్బారావు, బి. ఏ. బి. యల్. ఏ. చంద్రమృతంతులు, సి. వెంకట్రావు పంతులు, కే. రాఘవమృతచౌదరి, గుంటూరు రామచంద్రరావు, గుంటూరు డెప్యూటీ రెజిస్ట్రార్, సబ్ డెప్యూటీ రెజిస్ట్రార్ గార్లు గలరు.

సభాప్రారంభము ప్రార్థనతో జరిగెను. తరుపరి గుంటూరుమండల సహకారసంఘమున కన్యకులును, ఆహ్వానసంఘాద్యులును అగు శ్రీయుత కొండముది శ్రీరాములు పంతులు గారు తమ యాహ్వానాద్యుత్తరాల సన్మానమును జరిపిరి. పిమ్మట ఆద్యక్షులును, మద్రాసు శాసనసభాసభ్యులును అగు టి. ఆదివారాయణచెట్టిగారిని ఆద్యక్షస్థానమునకు శ్రీ ఆంజనేయులు గారు ప్రోత్సహించి నడింపల్లి నరసింహారావు పంతులుగారు ఆమోదించి సేక గ్రీవముగా నెన్నుకొనిరి. శ్రీ ఆద్యక్షులు పుష్పమాలాలంకృతులుగ జేయుట నీచివరకు వర్షధాన్యములు చెలకేగుచుండ వారి యద్యుత్తరాల సన్మానమును ఆంగ్లభాషలో జరిపిరి. ఇది ప్రతికామమున ప్రచురింపబడెను.

తరుపరి సభ్యులంతయు విషయనిర్ధారణ సంఘము పరిగణించి విత్తతీర్మానములు జేయుటకు. రాత్రి 8 గంటలకు సభ పూర్తియయ్యెను.

16-2-30

తిరిగి ఈ ఉదయమున విషయనిర్ధారణ సభ జరిగెను. ఆద్యక్షులగు శ్రీ ఆదివారాయణచెట్టిగారు దేశములో సహకార సంఘములు జేయవలసిన పనులు గ్రామముల యభివృద్ధికి వారి కన్యకులలోను విద్యావిషయమునను అధికారిత్వమున జేయుటల నిన కృషినికూర్చి చాలకాల ముపన్యసింపిరి.

మహాసభ మధ్యాహ్నము 1-30 గంటలకు సమావేశమయ్యెను. డెప్యూటీ డైరెక్టరు ఆఫ్ అగ్రికల్చర్ శ్రీ బాలకృష్ణమూర్తిగారును పి. రామస్వామిగారును గూడూరి రామచంద్రరావుగారును హాజరైరి.

ప్రథమమున ఫెడరేషన్ తీసివేయుటకు పి. చంద్రశేఖర శర్మగారిచే ఉపపాదించబడెను.

వారు తీర్మానమును ప్రవేశజెట్టుచు ఫెడరేషన్ యొక్క ఆర్థిక నిధి విచారకరముగా యున్నదయు పరిపాలన యంతయు సెంట్రల్ బ్యాంకింగ్ జేయుననియు చెప్పిరి.

దానికి వ్యతిరేకముగా శ్రీ కొ. వెంకట్రావుగారును రాఘవయ్యగారును మాట్లాడిరి. శ్రీమంతెన వెంకట్రాజుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు ఫెడరేషన్ ఎన్నికకలగాదలకు నిలబడుననియు, పరిపాలనకు ఎంతమాత్రము సహకారిగా లేదనియు చెప్పి ఫెడరేషన్ తీసివేయువలయునని, ఆద్యక్షులు ఫెడరేషన్ కార్యదర్శిగారిని యీ 4 సంవత్సరములలో ఫెడరేషన్ తీసివేయవలయునని యీ 4 సంవత్సరములలో ఫెడరేషన్ తీసివేయవలయునని చెప్పి మనవారు యిట్లెక్కువగాని జెప్పమని గోరిరి.

వారు కొన్ని సంఘములు లేక్కల నుంచుటలో వెనుకబడియున్నవనియు, వాటికి యిచ్చినద్రవ్యము అపహరింపబడినదనియు, అందుకు తాను ప్రసిద్ధులుగారు ప్రతి సంఘమును దర్శించి వాటి పరిస్థితులు విచారించితిమనియు చెప్పిరి.

శ్రీయుత సూర్యదేవర రాఘవమృతచౌదరిగారు బహుగాయకత్వ ముండుట మంచిదిగాదనియు అందుచే ఫెడరేషన్ తీసివేయుటయే మంచిదనియు చెప్పిరి. శ్రీయుత జింకా సుబ్బారావుగారు (పల్నాడు) ఫెడరేషన్ ఉండుట మంచిదని చెప్పి యత సమ్మతిని గోరినయెడల తాను తాటస్థమును వహించెదనని చెప్పిరి.

అమృత జా హనుమంతరావుగారు విషయములన్నియు చెప్పి ఫెడరేషన్ అనవసరమని చెప్పిరి. ఈ తీర్మానముపై పెక్కుమంది మాట్లాడినపిమ్మట శ్రీ గూడూరి రామచంద్రరావుగారు లేచి ఈ విషయము రాదని చలచితినియు, కేంద్రబ్యాంకింగ్ కి, ఫెడరేషన్ కు భేదమున్నదని బ్యాంకింగ్ ద్రవ్యమున్నదని ఫెడరేషన్ లో లేదనియు, మన మండలము అనధికారులకు సర్వ హక్కులు రావలయుననియు కోరుచున్నామనియు, అట్టి హక్కులు యిచ్చుటకు ఫెడరేషన్ సహాయభూత మగుననియు, ఏలనన అది జిల్లాకంట్రాక్ ప్రాతినిధ్యమున్న సంస్థయనియు, దక్షిణాదిన జిల్లా సంకలనాధికారి పనిజేయునుండుట కి ఫెడరేషన్ నేర్పాటుజేయుట ప్రభుత్వము వారి పత్రిని యభిప్రాయము ప్రబలియున్నదనియు, కొన్ని చోట్ల ప్రభుత్వాధికారులచే ఫెడరేషన్ లో ఎక్కువగా నియమించుచున్నారనియు, తెలుగు జిల్లాలో ప్రభుత్వాధికారులనుండి డెప్యూటీ రెజిస్ట్రార్ గా పనిజేసిన వారిని డెప్యూటీ రెజిస్ట్రార్ గా నియమించుట సహకారసంఘముల వేరుజేయవలెనని చెప్పిరి. సభ్యులు గ్రామ సంఘములు చక్కగ పనిజేసిన పై సంఘముల యవసరములేదనియు, కాని అటుల లేకపోవుటచే తలక్రిందుగా పనిజరుగుచున్నదనియు చెప్పిరి—యూనియన్ లు పని జరుగుట లేదని నూటికి 75 మంది సాక్షులు జెప్పిననూడ చెప్పిరి. దీనికి కారణము యూనియన్ నూపురు వైజ్యుల సమగ్రతతో పనిజేయుటలేదనిరి. సెంట్రల్ బ్యాంకింగ్ చాలపని గలదనియు ద్రవ్యము అస్సయుచ్చుట, దానిని వనూలుచేసికొనుటకే దానికి చాలకష్టమైన పని యున్నపుడు దానికి పరిపాలకసంఘమును ఏర్పాటు జేయుట కంటే ప్రత్యేక సంఘము నేర్పించి, పనిని భాగించుకొనుటయే యుక్తమనిరి. చివరకు ఫెడరేషన్ తీసివేయుట మంచిదికాదని చెప్పి వారి దీర్ఘోపన్యాసమును ముగించిరి.

తరుపరి శ్రీయుత శ్రీ రాములుపంతులుగారు మాట్లాడుచు, రామచంద్రరావుగారికి వ్యతిరేకముగా మాట్లాడవలసివచ్చినందులకు వగచుచున్నామనియు, గవర్నమెంటు యిది చెప్పినారు గనుక దానికి వ్యతిరేకముగా మాట్లాడినారు అని మాత్రము అనుకొన గూడదు. స్థానిక భేదములచే నేను ఫెడరేషన్ అక్కర లేదని జెప్పలేదు. రామచంద్రరావుగారు ఆదర్శకులు. అందుచే గవర్నమన్ విషయమును జూపలేదు. ఆదర్శమును త్రోసివేయవలయునని జెప్పవచ్చుగాని అనుభవమును త్రోసివేయవలసినది జెప్పెదను. ఫెడరేషన్, కేంద్రబ్యాంకింగ్ అన్వేషణకు కలసిమెలసి పని జేసినట్లయితే బాగుగానే యుండును. కాని మన యనుభవములో అది యటుల లేదు. పరిపాలన పెక్కు అనవసరమని ఎవరు అనుట లేదనియు ఫెడరేషన్ విషయమై అభిప్రాయభేదము గలదనియు, మీ యిష్టమైన మార్పుతో జేయుట సమంజసము.

తరుపరి తీర్మానము ఓటుబట్టబడి 80 అనుకులురుగను, 8 మంది వ్యతిరేకములగు నుండుటచే ఫెడరేషన్ తీసివేయవలెనని తీర్మానింపబడెను.

తరుపరి మొదటి తీర్మానము వోటుకు బెట్టబడి తీర్మానింపబడెను.

ఫలహారానంతరమున మువారు 80 తీర్మానములు జేయ

బడెను. అందులో 8 లేక 4 తప్ప తక్కినవాటికి దీర్ఘమైన చర్చలు లేకయే తీర్మానములు గావించబడెను.

సభ్యులంతయు నతియత్సాహముగను, సతిజయప్రదముగను పూర్తియయ్యెను. ఆహ్వానసంఘాద్యులు శ్రీయుత కొండముది శ్రీరాములుగారు, మహాసభ జయప్రదముగా పూర్తియగుటకు శ్రీబలభద్రపాత్రుని హనుమంతరావుగారే కారణమని చెప్పిరి. మహాసభను పూర్తి జేయుచు ఆద్యక్షులగు శ్రీ టి. ఆ. వారాయణ చెట్టిగారి రీతిరున నుపశంసించిరి.

అద్యక్షుని అంత్యోపన్యాసము

మహాజనులారా! నేటికి సభపూర్తియైనది. మిమ్ముల విడిపోవుటకు నాకు చాలా విచారమగుచున్నది. విశ్వాభివృద్ధి ముందు కి న్యామూరీ వరకు ఆనేక సభల కన్యకులతో వహించితిగాని ఏ నాడును వెళ్లినపుడింత విచారమునుబొందలేదు. దానికి కారణము గుంటూరు మండల మహిమయే. చారిత్రాత్మకముగ గుంటూరును మించినదిలేదు. ప్రతి నాలుగు గజములకు ఏవో చారిత్రాత్మిక హత శేషములు గాన్పించుచునే యుండును. విద్యావిషయముననూడ గుంటూరు ఎన్నెగాంచినది. ఇచ్చటి శ్రీ పుకమూలు తలలెత్తుకొని తిరుగువారే గాని అధోవదనులై మెలంగడు వారుగారు. సహకారపుపని భగవానిని సేవగా చలచి అద్యక్షుని డైరెక్టరులను ఆ విషయమున నెక్కువశ్రద్ధ వహింపమని వారు దోడ్పించిచుచున్నవారి మాటలతో శ్రీ అద్యక్షులు సభకు కరతాశ్రద్ధలనుధ్య పూర్తిగావించెను. వచ్చినవారికి ఆహ్వానసంఘమువారు చక్కని యాధిత్వము నిచ్చి సభను జయప్రదము గావించిరి.

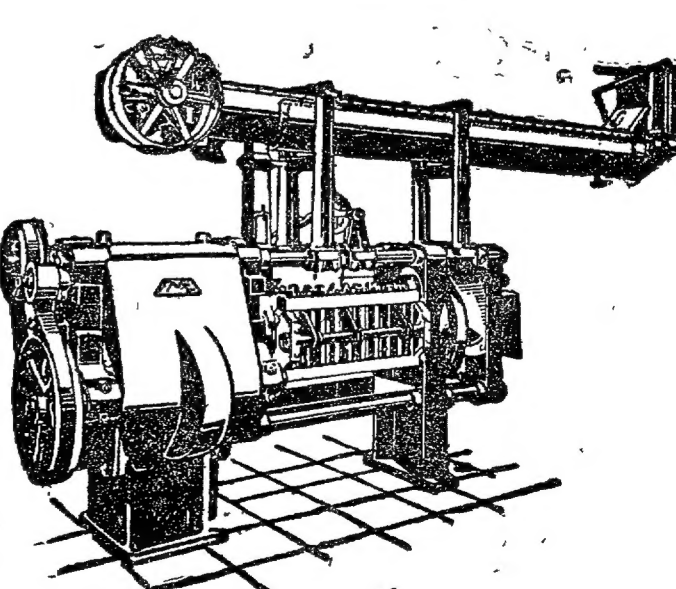
వందశతములతో సభ పూర్తియయ్యెను. రాజోవుసభ సామూరు కాహ్వానింపబడెను.

ఈదిగవ తీర్మానములు సభయెదుట పెట్టబడి తీర్మానింపబడెను.

తీర్మానములు

- 1. మద్రాసు రాష్ట్రపు బ్యాంకును రెండుగా విభజించి అందొకటి ఆంధ్రదేశమున ప్రత్యేక రాష్ట్రీయపు బ్యాంకుగా నేర్పాటుచేయవలెనను నైదవాంధ్ర రాష్ట్రీయసహకార మహాసభాత్రింపుము ఈ మండలసభవారు ఏకగ్రీవముగా నామోదించుచు నది సాఫల్యము నొందుటకు ఆ బ్యాంకు కార్యనిర్వాహకసంఘమునందుగల ఆంధ్రప్రతినిధులు తగుప్రయత్నము చేయవలెనని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.
- 2. మద్రాసు రాష్ట్రపు బ్యాంకు విభాగము నెలవేరువరకు ప్రస్తుతము మద్రాసునందున్న జాయంటు రిజిస్ట్రార్ గారి ప్రధాన కార్యస్థానము ఆంధ్రదేశమునకు మార్చుచేయాలెనని లేదా ఆంధ్రదేశమునకు మరియొకజాయంటు రిజిస్ట్రార్ పదవి కల్పించవలెననియు ఆ పదవికి ఆంధ్రుని నియమింపవలెననియు యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.
- 3. ఆర్థిక శాస్త్రమును కలిగినట్టియు, కలిగియుండనట్టియు, భూసంఘములు ఆనేకము రయితు నిలవచేసికొనకలిగిన స్వల్ప

చ ము టు తీ యు మె ప్పి న రి

రోల్ యంత్రములు, నూనె ఎక్స్ పెల్లరులు, ఫిల్టర్ ప్రెస్సులు, చమురు పంపులు. పూర్తివివరములకు, ధరలకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

కోయంబత్తూరు మధుర **VOLKART BROS ENGINEERS** బెంగళూరు బెజవాడ

ఆర్.నియన్ వీధి, మద్రాసు.

ధనమును పొందించుచుండుట నిష్కర్ష వారు గమనించి సహకార సంఘ శాసనమును పురస్కరించుకొని రాష్ట్రమునంతటను గాని జిల్లా కొకటివలెనుగాని, భీమాసంఘముల స్థాపించుట అత్యవసరమని యీ నాలస్యము చేయుటకు వీలైనవి కాదనియును యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

4. సహకార సంఘముల దిద్దుపగడగాని యభివృద్ధిపర్య గాని పెంట్లు బ్యాంకింగు అడ్మినిస్ట్రేటివు పెక్కు ఒక్కటై తగినయవకాశము కలిగియున్న దనియు జిల్లా ఫెడరేషనుకు తగిన యవకాశములు లేవనియు ఆ కారణమున జిల్లా ఫెడరేషను ఆ సరమనియు యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

5. మంచి అనుకూలరు, 8 మంది వ్యతిరేక ఒకగు టటు నిచ్చుటచే తీర్మానము గెలుపొందెను.

6. ప్రయిమరీ సంఘములు జిల్లా బ్యాంకు పంపు అస్తి అప్పుల స్టేటుమెంట్లు డింబెండ్ల న మూడు చేసినచేగాని అప్పులు యివ్వబడనేరవన్న నిబంధనవల్ల ప్రయిమరీ సంఘములు అట్టి స్టేటుమెంట్లు తయారు చేయుట చాలా కష్టముగా నున్నందుననూ, అట్లు తయారు చేయుటలో కలిగిన ఫలిత మేమియు లేనందువల్లనూ, అట్టి నిబంధన తొలగించుటకు శ్రీ ప్రెసిడెన్సీ రిజిస్ట్రార్ వారిని కోరుటకు యీ సభ వారు తీర్మానించుచున్నారు.

6. యీ జిల్లాలో, రెస్టిస్ కేషన్ అండ్ కన్సాలిడేషన్ సరిఅయిన పద్ధతిపై కొనసాగింప యీ శ్రీ. డి. కార్మికమునును ఆచరణలోనికి తేరిన నీ యీ మహాసభవారు తీర్మానించు చున్నారు. (ఎ) జిల్లా బ్యాంకు తానిప్పుడు ఫెడరేషనుకిచ్చు తన లాభముల భాగమును జిల్లా బ్యాంకులోనే నిలవచేయ వలెను. (బి) సంఘములు యిప్పుడు యిచ్చు నూపరువిజ్జా ఫం డునూదా వై విధముగానే నిలవచేయవలెను. (సి) జిల్లా బ్యాంకువారు తామిచ్చులాభ భాగములోగాక సామాన్య తమ లాభముల కనుగుణముగ తగినంత ద్రవ్యమును యీ పనికై విని యోగింపవలెను. (డి) వై మొత్తములను అడ్మినిస్ట్రేషన్ పెక్కు నుకు ప్రాస్పెక్టుచేసి వారియాజనాస్యము క్రింద యూనియన్ నూపరువై జర్జనుంచవలెను.

7. జిల్లాలో సహకార సంఘముల దిద్దుబాటు చేయ అభివృద్ధి పరుప, విద్యా ప్రబోధము అవసరమనియు యీపనిని కొనసాగింప జిల్లాబ్యాంకింగు తమ సామునాముక ప్రయో జకనిధినిగూర్చిన నిబంధనను సవరించవలెనని యీ మహాసభ వారు తీర్మానించుచున్నారు.

8. రయితులకు అనేక విధమైన ఖర్చులందుట ల్ల ను, అప్పు లు తెచ్చుటలో యెక్కువ యిబ్బందులుండుటవల్ల యెక్కువయు గమలపాలై దారిద్ర్యము సంభవించుచున్నదిగాన మన జిల్లాలో ప్రతితాలూకాలోని అవసరముగల గ్రామాదులు, గ్రావులుగా విభజించి త్వరలో ఒక్కొక్క గ్రావుకు ఒక్కొక్క భూమి తపభూబ్యాంకు శీఘ్రకాలములో స్థాపించివారికి తోడ్పడ ప్రభు త్వమువారిని కోర తీర్మానించుచున్నారు.

9. షేరుకు పదిరూపాయలు అప్పుపుచ్చుకొను అధికార మున్న రిజిస్ట్రార్ ము షేరుకు యిరువదిరూపాయలు అప్పు పుచ్చుకొనవచ్చునని మార్పుట అవసరమని యీసభవారు తీర్మా నించుచున్నారు.

10. సంఘములయిచ్చు నూపరువిజ్జా ఫండు ప్రతిసూటిమీద వచ్చునట్టిలో ఎనిమిదిఅజ్జాలు చొ॥ అగు మొత్తము రు 150/ లకు మించుచుండు లాగున పూర్వమున్న మాదిరిగానే ప్రాసవరణ అగత్యముని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

11. సహకార సంఘముల డీకే ఆరు అవసరాలు నెరవేర్చు అధికారము మనఅసిస్టెంట్ రిజిస్ట్రార్ వారి కిచ్చులాగున గాని, లేక ప్రత్యేకము య్జిక్యూషన్ పనులు నెరవేర్చు ఒక ఉద్యోగినియోమకము అవసరముగాన యిట్టినిర్మాటు చేయు టకు శ్రీ కవర్ మెంట్లువారిని కోరుచూ తీర్మానించడమైనది. ఇందువలన యిప్పుడు రివిన్యూ వారివల్లనూ, శివిలు కోర్టులవల్లనూ జరుగు అలస్యములవల్ల కలుగుచున్న యిబ్బందు లు నష్టములుతగ్గి బాకీలుత్వరగా వసూలు అగు అవకాశము కలు గగలదు.

12. సహకార సంఘముల పంచాయితీ ఎన్నిక రెండు సంవత్సరముల కొకపర్యాయము జరుగలాగన వైలామార్పుట ముఖ్యవసరమని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు. ఇం దువలన పంచాయితీదార్లు తమ అనుభవములను కొంతవరకైనను సహజిన్యూటికి వీలగుటకు పునయోగింపగలుగుదురు.

13. సంఘములకు డిస్ట్రిక్టు బ్యాంకువారు యిచ్చు నడ్డి రేటు రు. 7-8-0 లకుండి 7 లకు తగ్గించుటకు తీర్మానించడము యినది. వీలులేకున్న స్వల్పనామదా అప్పుకైన రు. 7 లకు త గ్గించుటకునూ సీరితోపాటు సంఘములు మెంబర్స్ కిచ్చు వడ్డీరే టు స్వల్పనామదాలకు రు. 9-6-0 నుండి రు. 9 లకు తగ్గించు లాగును తీర్మానించడమయినది. దీనివలన సంఘములో దీర్ఘ వా యదాలు కోరువారి మొర తగ్గి స్వల్పనామదా అప్పులు జాప్తి అగును.

14. నూపరు వై జర్జను ప్రావిడెంట్లు ఫండునూదా తప్పక ఏర్పాటు చేయవలెనని యీ సభవారు ఫెడరేషన్ వారిని కో రుచున్నారు.

15. సహకార సంఘములలో నూతనముగా మార్పుదలకా బడిన 42 సెంటరు వైలా ప్రకారం వ్యక్తి బుజాధికారంప గము మొత్తము దీర్ఘనామదాగాననూ సగముమొత్తము స్వ ల్పనామదాగాననూ ఉపయోగించవలసినదను నిబంధనను మార్పు చేయించి దీర్ఘనామదాగాని, స్వల్పనామదాగాని ఏ మొ బగు కట్టి అవసరమో అట్లు వ్యక్తి బుజాధికార గును ఉప యోగించుకొనవచ్చు మార్పు చేయించవలసినదిగా ప్రభుత్వము వారిని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

16. మెట్టల లాకాలలోని సంఘములు మెంబర్స్ కు అ ప్పూ మేకరసంపాదనము చేయకయో ఇచ్చుటకు తగ్గింపు, జిల్లా బ్యాంకువారు వైలా మార్పు చేయవలెననియు అట్టి మార్పుల ను డివార్డుమెంట్లువారు అంగీరింపవలెననియు యీ సభ వారు తీర్మానించుచున్నారు.

17. మన రాష్ట్రమున ప్రవేశపెట్టినన్న నూతన మర్రా ను రాష్ట్ర సహకార చట్టమును వివిధసహకారాలయొక్కయు సహకార సంఘలయొక్కయు అంగీకారము సొందనిదే ఆచరణ లోనికి తే ప్రయత్నించుట అనుచితమని ఎంచుటయేగాక యి దివరలోనున్న శాసనసభా అత్యధికలో ప్రజలకు అత్యంతావ శ్యకమయిన యిట్టిచట్టమును ప్రవేశపెట్టమారుట ప్రజలకు చాల భగవంతుగాన యీ చట్టమును వెంటనే ప్రయోగించి అంద రి ఆమోదమును తీసికొని మరల నూతనశాసనసభ ఎన్నికలు జ రిగి ఆ సభా నిర్మానురంజకు అపుడల చేయుట ఉచితమని ప్రభుత్వమువారికి సుహృద్భావముచున్నారు.

18. జిల్లా బ్యాంకునుండి తీయు అప్పుకు వ్రాసియిచ్చేడు పత్రములు రిజిస్ట్రార్ చేయుటలో సంఘములకు కల్లకష్టములు తగ్గించుటకుగాను రిజిస్ట్రార్ అఫీసులో దాఖలుకాబడిన పత్రము లన్నిటిలో ముందు సంఘముల పత్రములు రిజిస్ట్రార్ చేసి రిజిస్ట్రర్ యన కాపీలు వెంటనే తిరిగి యిచ్చుయేర్పాట్లు చేయుటకు గవర్న మెంట్లువారిని యీ సభ గారు కోరుచున్నారు.

19. సహకార పరపతి సంఘములలో జరుగచుండేది లోటుబాట్లు సర్దుబాటుచేయుటకును, సదరు సంఘముల సరిహ ద్దులలోగల జనులందరికిని, యీ సహకారతత్వమును బాగుగా ప్రబోధించి విద్యమొదలప ఆవసరమయిన సహాయమును చేయుటకుగాను నూపరువై జరు గ్రేడుకు తక్కువగాని ఒక ఉద్యోగిని ప్రతి పదిస ఘముల కొకచొప్పుననూ యిక్ స్పె క్టరు గ్రేడుకు తక్కువగాని ఒక ఉద్యోగిని ప్రతియూనియను లోను ఒక మానేజరుగానునూ, జిల్లా బ్యాంకువారు తమకులాభ ములో మిగిలేడి (పంచిపెట్టబడిన లాభములు) ఖర్చు పెట్టు సు రు ఉద్యోగుల యేర్పాటుచేసినవారిని జిల్లాబ్యాంకు యొక్క అడ్మినిస్ట్రేషన్ పెక్కును అధిపత్యము క్రిందనుండుట : యీసభ వారు తీర్మానించుచున్నారు.

10 సహకార పరపతిసంఘములనూ, బ్యాంకులు నూ, ఉంచునటువంటి రికార్డులు, అంకెలతో కూడునవియు నూ విలువగలిగినవియును, అయియున్నవి. సదరు రికార్డులు గ్రాయుటలో ఉత్తమ మయిన శిరాలను వాడుట అవసరమయి యున్నవి. గుంటూరునుండల జాతీయవిద్యాపరిషత్తు వారు తయారుచేసి సప్లయచేయుచున్న శిరాలు ఉత్తమమయినవియు నూ, మోసమునకలవిగానివియున్న అని బుజాపు ఆయినది గనక గుంటూరు మండలమునందలి సంఘ సహకారపరపతిసా ఘములు పరిషత్తు సీరాలను వాడియు దేశీయపరిశ్రమలను పో షించవలసినదిగా యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

21. సము ప్రెజిడెంట్లవారి పంపుమొత్తములు రు 150 లకు బరులు రు 50 లకు తక్కువగాని మొత్తములు అన్ని నియా మకములు ఉంచవలెననియు మర్రాను క్రిష్టియన్ బ్యాంకుకు పంపు సంఘములకుగూడా యీసదుపాయములు చేయవలె ననియు గవర్న మెంట్లువారిని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

22. అనేకసభలలో హైందవ రిజిస్ట్రార్ వారిని నియమిం పవలెనని తీర్మానించినప్పటికిని బ్లౌక్ మోడు కమిటీవారు ఆరు మాసమువైనను నియామకమునకు పూర్వము తరిఫియగుపొందిన అనుభవము కలిగిన హైందవ రిజిస్ట్రార్ వారిని నియమింపవలెనని అభిప్రాయము వ్యక్తీరించినప్పటికిని ప్రభుత్వమువారు గమ నింపక ఉద్యమ అనుభవములేని హైందవతమని రిజిస్ట్రార్ గా నియమించు టనుచితమని యీసభవారు వర్ణించుచు మందు నియామకముప్పుడైనను అనుభవముగల హైందవ రిజిస్ట్రార్ లే నియమింపవలెనని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

20. మనదేశములోని రయితుల వైస్యమునకు అనేకకా రణములు వుండివున్నవి. వాటిలోన అతనికన్న కొద్దిమాదియై నను ఒకచోట యుండక బహు ప్రదేశములలో మక్కలు మక్కలుగా నుండుట ఒకటి అయియున్నది గాన రయితును యీ దుస్థితినుండి తొలగించుటకు పంజాబరాజధానిలో అట్టి చీటిలను ఒక ఖండముగా చేయుటకు అమలులోనున్న చట్ట మువంటి ఒకచట్టము నిచ్చుట నిర్మాణముచేయవలెనని యీ సభ వారు మన రాజధాని ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

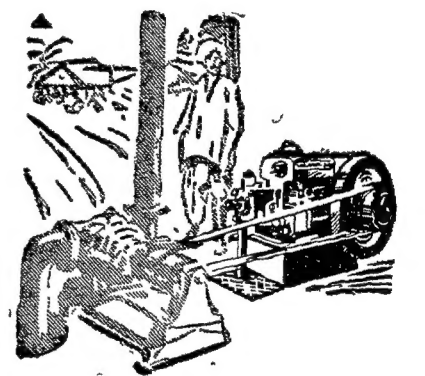
21. గత ఆంధ్ర రాష్ట్ర సహకార సో సో ఆమోదించబడి నటుల సహకారపద్ధతిపై ఒక సహకార భూ కంపెనీ స్థా పింపవలెననియు సహకారులందరు తప్పక యీ భూకంపెనీ లోనే భీమాచేసి ప్రాప్తపొంపవలెననియు కోరుచున్నారు.

22. ఇంపీరియల్ బ్యాంకువారు ఒక కో ఆపరేటివు బ్యాంకునుంచి యింగిక కో ఆపరేటివు బ్యాంకుకు ఎట్టి కమి మను పుచ్చుకొనకొండా వైకము రవాణాచేయవలసియుండగా ది 18-1-50 లేదనాడు యమ్. సి. లు. బి. నుంచి గుంటూరు బ్యాంకింగ్ మైక్రూ పంపిండును ఎనూలుచేసిన కమిషను రు 9-1-50 లు మదరాసులోని ఇంపీరియల్ బ్యాంకింగ్ వారిని కోరుచు యిరు విషయమై యమ్. సి. లు. బి. వారున్న డివార్డుమెంట్లు తగినరకస్ సరియేయప్పటివలె కో ఆపరేటివు బ్యాంకులో ఒ టి నుంచి యొట్టి వైకము రవాణా చేయుటకు కమిషను చార్జీ చేయకుండ గట్టి ఏర్పాట్లు చేయవలెనని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

23. ఇంపీరియల్ బ్యాంకుయొక్క తెనాలి ఆఫీస్ స్టేషనులో రు 5, 10 ల కరెన్సీ నోట్లు నిచ్చినపుడు చిన్నచని యు రు 1,000 చ నోట్లు యిచ్చినపుడు పెద్దచనియును పుచ్చు కనక వాసు చేయుటవల్ల తెనాలి పెంట్లుబ్యాంకుకు చాలా యిబ్బందిన్ని నష్టమున్ను సంభవించుచున్నందున అట్లు వాపరుచేయక తీసుకొనులాగున తెనాలి ఇంపీరియల్ బ్యాంకు ఆఫీస్ స్టేషనుకు తగిన పుత్తర్లు లివ్వవలె నని యీ సభవారు ఇంపీరియల్ బ్యాంకువారిని కోరుచున్నారు.

24. పై రెండు విషయములు గవర్న మెంట్లువారు జోక్యము కలగజేసుకొని ఆ యక్రములను సవరణచే యింప వలెనని యీ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచు న్నారు.

ఇంపీరియల్ బ్యాంకువారు జిల్లా బ్యాంకుల కిచ్చుచున్న ద్రవ్యపరపతికి ఇంతవరకు హామీ యిచ్చుచున్న గ్రామసంఘ ముల పత్రములపైనే గవర్న మెంట్లువలెను నిర్వహించిన దని ఇంపీరియల్ బ్యాంకువారు జిల్లా బ్యాంకులను నిర్బంధించు చున్నారు. దీనివలన గ్రామసంఘముల పత్రములు యందు వారికి విశ్వాసము లేనట్లు నూచింపబడుచున్నదనియు అట్టి విశ్వాసము అక్రమమనియు యీ సభవారి నిశ్చితాభిప్రాయము. ఇంపీరి యలు బ్యాంకింగువారిచే యీ విషయమును పునర్వీచారింపజేసి ఎప్పటివలెనే గ్రామసంఘముల పత్రములను హామీగా అంగీక రింపజేయవలయునని యీ సభవారు డివార్డుమెంట్లు వారిని ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

మా ప్రత్యేక స్టేషనరీ, పోస్టలు పంపిండునట్లు కరోసిన్ క్రాడాయిత్ ఎంజినలలో గలవు.

పూర్తినివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:-

VOLKART BROS ENGINEERS

ఆర్మినియన్ వీధి, మద్రాసు.

ప్రదర్శనగదులు ఈ దిగువ స్థలములందు గలవు:

కొత్తతరగుపేట, బెంగళూరు.

వెస్టుమెయిన్ వీధి, మధుర.

అవనాషిరోడ్డు, కోయంబుత్తూరు.

వాలేకార్డు బ్రదర్సు, ఏజెన్సీ, బెజవాడ.

WANTED Inspectors on Rs. 100/- plus Rs. 50 per month as T. A. to organise the Easy Deposit scheme (small premium with high outturn) and to give loan to the local men on co-operative credit lines. Candidates must qualify themselves by purchasing 10 shares of Rs. 25/- if they are not registered as share-holders. For terms and particulars apply to:- The METROPOLITAN INDUSTRIAL BANK, Ltd. 172/3, Bowbazaar Street, Calcutta.

జి.వి.పి. రైల్వే సమ్మెనుగూర్చి పండిత జవహర్‌లాలు
 నెహ్రూగారు యిట్లు దెలిపిరి. సమ్మెదారులు న్యాయమునే
 కోరుచున్నారు. వారు అసాధ్యముగు మరతులను కోరుటలేదు.
 జీవనోపాధికి తగు కనీసతేతనము, ఉద్యోగ స్థిరత్వము, కోరు
 చున్నారు. మానవున కవశ్యముగుననే కోరుచున్నారు. సమ్మె
 యెడల కాంగ్రెసువారు సానుభూతి గలిగియున్నారు. కాంగ్రె
 సు సభ్యులందరును సమ్మెదారులకు సహాయము జేయవలెను.
 సమ్మెదారులు సమ్మె కొనసాగించవలె నని నెహ్రూగారు
 హెచ్చరించిరి. ఈ సమ్మె చివరిపోయినచో కార్మికోద్యమ
 ముంతియు విఫలమయిననులే యిది. "జి.వి.పి. రైల్వే సమ్మె
 దారల కోర్కెలు న్యాయమయినవనియు, వారు సమ్మె నడి
 పించురీతి ప్రశంసనీయముగ నున్నదనియు, యీ సభివారు అభి
 ప్రాయపడుచు ప్రజలెల్లరు సహాయము జేయవలె నని కోరు
 చున్నారు. (శ్రీ ప్రె.)

EDWARD COOK & CO, LTD., LONDON

గుంటూరు జిల్లా యొక్క నీటిపారుదల అవసరములు

ప్రాధానము ఎన్. జి. రంగా, (బి. లింక్. ఆర్జిస్ట్) గారు

1. మురుగునీటి పారుదల

జిల్లా రయతులకు సంబంధించినంతవరకు యీ జిల్లా యొక్క ముఖ్యమైన మురుగునీటి పారుదల సౌకర్యముల నభివృద్ధి గావించుట యయియున్నది. గత యెనిమిది సంవత్సరములలో 3,05,000 ఎకరములనుండి, 3,30,000 ఎకరములవరకు నీటిపారుదల యభివృద్ధి చేయబడినప్పటికిని మురుగునీటి పారుదలకు సౌకర్యములు తగినంతయభివృద్ధి చేయబడలేదు. ఇంకను 5000 ఎకరముల దీర్ఘ కాలపు పంటకును 30,000 ఎకరముల కొద్దికాలపు పంటకును నీటిపారుదల నభివృద్ధి చేయు నూచన గావించబడినందున యీ సమస్యను నూతన ప్రాముఖ్యము చ్చినది. తుంగభద్ర కాలవనుండియు దాని కాళిలనుండియు ఉన్నత ప్రదేశములనుండి మురుగునీరు వచ్చుట బట్టి యీ సమస్యకు చిక్కులు అధికమయినవి. ఈ జిల్లా యావత్తుకును సంబంధించిన మురుగునీటిపారుదల సమస్యను మొత్తముగా పరిష్కరించు కింతవరకును ప్రయత్న మేమియు జరుగలేదు. ఇందుకొరకొక ప్రత్యేక సబ్ డివిజను నియమింపబడి, రాబోవు పదిసంవత్సరములకు తగిన మురుగునీటి పారుదల యేర్పాట్లుచేయబడిన నేగాని, ప్రస్తుతస్థితి బాగుపడజాలదు అన్నిటికంటె నుముఖ్యముగా తెనాలికాలవ, శేషలై ముఖ్యకాలువ, తుంగభద్రకాలవ, యివివ్రాదిగా బాగుచేయబడవలెను.

2. ముఖ్యకాలువలో చేరియున్న బురద

దేవేంద్రపాడు లాకువరకును కాలవయడుగున చేరి యున్న బురద కాలవనీరు ధారాళముగా పారుట కంటంకము గానున్నది. ఈ బురద నాలుగడుగుల లోతువరకు నిలిచియున్నందున, నదీ ప్రవాహము తగ్గియున్నప్పుడు, మొత్తముమీద నీటి స్థాయి తగ్గిపోవుటయేగాక, పడవల రాకపోకలకుగూడ కష్టము గలుగుచున్నది. ఈ బురద తీసివేయబడుచో, నీటి పారుదలకెక్కువ సౌకర్యము లేర్పడగలవు.

3. కొత్తతూములను నెలకొల్పుట

అనేక ముఖ్యకాలువలలో కొత్తతూములను నెలకొల్పుటకు ప్రభుత్వమువారు వాగ్దాన మొసగియుండిన ప్రత్యేక డివిజను యింకను నియమింపబడలేదు. ఈ డివిజను నియమింపబడిన నేగాని, ఆరడుగుల వట్టర్ల యొక్క లాభమును రయతులు సొందజాలరు.

4. నీటి పన్ను రేట్లు

ప్రస్తుత ఆయకట్టుయొక్క నీటి పన్నురేట్ల యాటంకముండకుండ నీటి సుపయోగింప నీలగనటి భూములయొక్క రయతులపై విధింపబడియున్న నీటిపన్ను రేట్లు అత్యధికముగా నున్నది. ఈ రేట్లు తగు విధమున తగ్గింపబడవలెను.

5. కొద్దికాలపు పంట

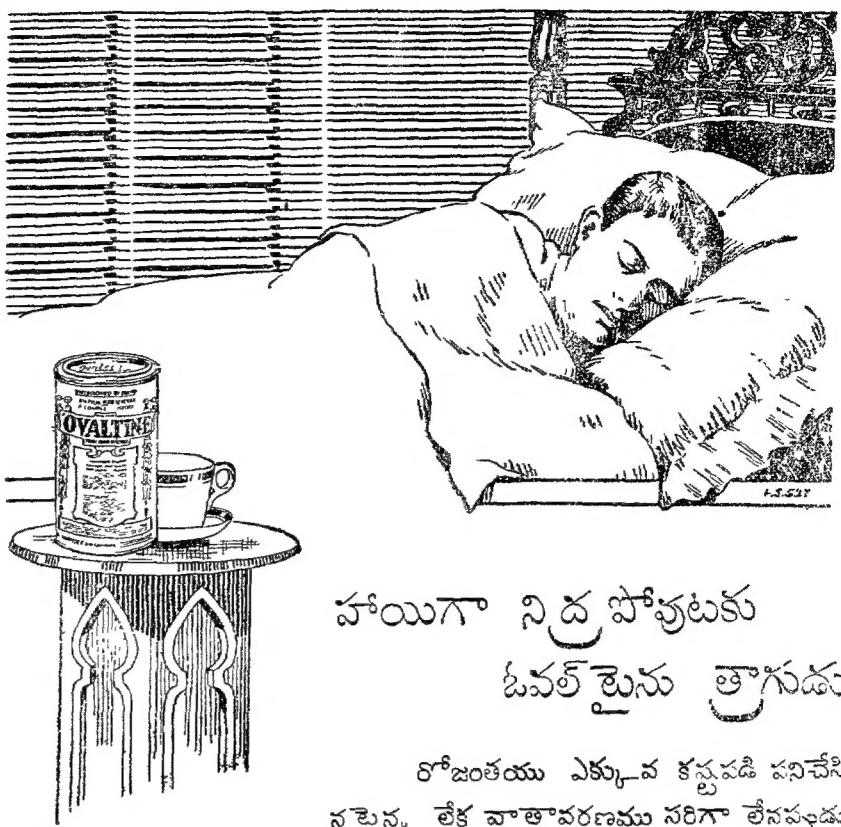
ఇట్టి పంటకు నీటి పారుదలను గోరుచున్న రయతులనే కలు గలరు. అప్పాపురం ప్రాజెక్టుకింద చేర్చబడు గ్రామముల యొక్క రయతులును, స్వేచ్ఛలు ఎగ్జిక్యూటివు యింజనీయరు చే ప్రస్తుతము పరిశీలించబడుచున్న భూములయొక్క రయతులును, గూడి కొద్దికాలపు పంటకు నీటిపారుదలను గోరుచున్నారు. కొద్దికాలపు పంటకు కొంత సమయము అనగా అక్టోబరు 15 తేదీ సమయమువరకును నది లో నీరు అధికముగా నుండుననియు కాబట్టి కొద్దికాలపు పంటకు నీటి పారుదల సేర్పాటు చేయుట సాధ్యపడగలదనియు కన్పట్టించు యింజనీయర్లు రూఢిగా చెబుచున్నారు. కాబట్టి, కొద్దికాలపు పంటకు నీటి పారుదల నభివృద్ధి చేయుటకు నియమింపబడిన ప్రత్యేక డివిజను 10,000 ఎకరములతో గూడియున్న నెం. 4 బ్లాక్కున కయిన 1980 సం॥ పంటసమయము సరికి నీటిపారుదల సేర్పాటు జేయుటకు ఎన్టీ మేట్లను తయారు చేయగలదని నమ్ముబడుచున్నది. ఈ కార్యమును ప్రభుత్వము వారు త్వరలోనే పూర్తి చేయుదురుగాక.

6. కాలవలను వేగముగా తేరచుట

తూర్పు జిల్లాలో గత సంవత్సరమువలెనే యీ సంవత్సరము మే నెల 15 వ తేదీ సరికి కాలవలు తేరువడవలెను. ఈ పని సాధ్యపడుటకు సీతానగరం హెడ్డుస్టానునుండి దేవేంద్రపాడు లాక్సువరకును కాలవ యడుగున చేరియున్న బురద తీసివేయబడవలెనని కన్పట్టించు యింజనీయర్లు చెప్పుచున్నారు.

7. గుంటూరు తాలూకా రయతుసంఘమువారి సూచనలు

పైన చెప్పబడిన నెం. 4 బ్లాక్కులో 10,000 ఎకరములమాత్రమే గాక 20,000 కంటె నెక్కువభూమి చేర్చబడవచ్చునని నీటిమట్టపు కొలతలనుబట్టి తెలియుచున్నది. పశ్చిమ

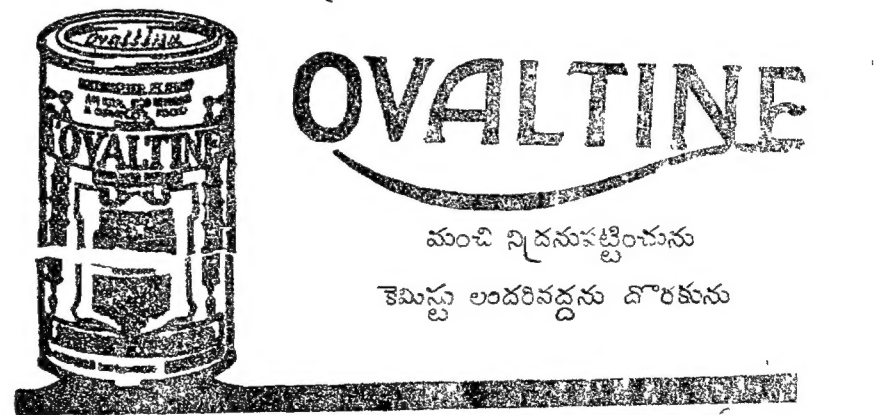
హాయిగా నిద్రపోవుటకు ఓవల్ టైను త్రాగుడు

రోజంతయు ఎక్కువ కష్టపడి పనిచేసి నట్లైన, లేక వాతావరణము సరిగా లేనప్పుడు రాత్రిళ్లు హాయిగా నిద్రపోవుటకు, పడుకునే ముందు ఓవల్ టైనును త్రాగుట మంచిది.

ఇంతకంటె ఆరోగ్యమైనది, బలమును గలిగించునది మరేది లేదు. నరములకు శక్తి నిచ్చును. జీర్ణశక్తికి తోడ్పడి శరీరమునకు మంచి బలమును చేకూర్చును.

సహజమైన పదార్థములు అనగా మంచి మీగడపాలు, కోకో నాన బోసిన బార్లీ యీమూడు చేరుటవల్ల ఆరోగ్యమును, బలమును పెంపొందించును. ద్రవాహారము లన్నిటిలోకి యిది మంచి టానిక్ గా పనిచేయును. త్రాగుటకు బహు రుచిగా నుండును. మంచిపుష్టిని చేకూర్చును.

ఓవల్ టైనును తయారుచేయుట నిమిషం. కాగినపాలు లేకపోతే కన్ డెన్ స్ట్రే పాలు చాలును. తయారగునప్పుడు చేతులతో తాకబడదు. నిత్యము త్రాగుడు. ఆరోగ్యము బాగా నుండును.

మంచి నిద్రనుకట్టించును

కెమిస్టు లందరినద్దను దొరకును

జిల్లా ఎగ్జిక్యూటివు యింజనీ యరుయొక్క ఆంధ్రవా కేవలము ఆజ్ఞ మీదనే గట్టబడెను. కాబట్టి, 20,000 ఎకరములను చేర్చుటకు స్వేచ్ఛలు ఎగ్జిక్యూటివు యింజనీయరు నూచింపవచ్చును. రయతుసంఘమువారు ఉండవల్లి హైలెవల్ కానలుగూర్చి తమ స్వంత నూచనలను తెల్పియున్నారు. కాని, ప్రస్తుతము యీ సమస్యను యింజనీయర్ల కే విడిచిపెట్టుటకు సిద్ధపడియున్నారు. ఎట్లయినప్పటికిని, 20,000 ఎకరములకు మాత్రము నీటిపారుదలను గోరుచున్నారు. వాయొక్క స్వంత యభిప్రాయ మేమనగా, దేవేంద్రపాడువరకును ముఖ్యకాలువయడుగున చేరియున్న బురదతీసివేయబడి కాలవలు వేగముగా తేరువడవలె ప్రస్తుత హెడ్డుస్టానుకుద్వారా నీరుఅధికముగా రాగలదు. కాబట్టి దీనిమూలముననే పైనచెప్పబడిన 20,000 ఎకరముల బ్లాక్కునకును నీటిపారుదల గావించుట ప్రభుత్వమువారికిని రయతులకునుగూడ లాభకరముగానుండును.

8. ప్రాతూరు ప్రాజెక్టు

చెరుకుపంటకొరకు యీ ప్రాజెక్టును ప్రభుత్వమువారు కొంతవరకు విచారించి యుండిరి. కాని, లాభకరము కాగని విడిచిపెట్టిరి. కాని, డివిజన్లను రయతులు భరించుచో, తమ కెట్టియ భరింతురేమి లేదని ప్రభుత్వమువారు తీర్మానం వ్రాసి యుండిరి. ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు షేపుడుచో, రయతులు యీ ప్రాజెక్టును భరించుటకు సిద్ధపడుచున్నారు.

9. ఇతర ప్రాజెక్టులు

నాన్ జిల్లా రయతులకొరకు కొంకేరు, నాగులేరు,

కొండ్లూరు, వ్రాజుకులు కొనసాగించబడుచున్నవి. ఏర్పాడులోనున్న విశుకొండరయతులు యీ ప్రాజెక్టులలో లాభము పొందగలుగుదురు. మరియు, గుంటూరు తాలూకాలో వై గుంరపురం ప్రాజెక్టుగూడ విచారించబడవలెనని నేను నూచించుచున్నాను.

10. తుంగభద్ర, సంగమేశ్వరం ప్రాజెక్టులు

దత్తకుండలము నీటి పారుదల కమిటీచే నూచింపబడిన విధముగా యీరెండు ప్రాజెక్టులు కలిసి ఒక్కసారేగా నిర్మయింపబడిన నేగాని ప్రయోజన ముండజాలదని యీ జిల్లా యొక్క యు నిగ్రహ జిల్లాలయొక్క యు, రయతులు భరించుచు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఇందుకు ప్రభుత్వమువారు వెంటనే తన ప్రయత్నములను గావించెదరు గాక.

14-వ కృష్ణామండల సహకార చురక

ముంట్లకొంట్ల

ప్రతినిధులతోగూడిన ఫోటోలు పెట్టెపైనున్న కమిటీ కాబడి నిర్ణయముగానున్నవి. ఎలయువారు 2-0-0 రెండు రూపాయిలు నాశేర మనియూగర్ చేసినచో రిజర్వ్ ఫండ్లలో పంపబడును. ఫోటో కియ్యుతు 2-8-0. పాస్టే ప్యాకింగు వగైరాలు 0-8-0 అను. కానసినవాడు వెంటనే తెలుగ ప్రార్థన.

కొడాలి నరసింహారావు,

అభ్యవసంఘ కార్యదర్శి.

నాట్యకళానుబంధము

ఆంధ్ర నాటకరంగపూర్వపరములు

జానపదు డగు నొక నటశేఖరుని యనుభవములు

(వి. యస్. రావు)

(బహుశా 27 వ తేదీ శాబ్దకళానుబంధముతరువాయి)

జానపదుడు పట్టణవాసి యగుట

[illegible]

కాకినాడలో శ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వరుల శతావధానమునరిచినపుడు మాచెడు భాగ్యము లొలిసారి నాకు లభించి యిది ఆత్మపుగా నేనుమాత్రమేల పద్యములను చెప్పగూడదనుచున్నాను ముపుడే నాకు జనించినది నేనందులకు ప్రయత్నించి సఫలమైనదిని. అటుపిమ్మట నచటనే నుభద్రాపరిణయము, మయోధనమోవయోధ్ర, మాలతీమధుకరము (దోమయోజాలియట్) కన్యకావిజయము (వైశ్యకులదేవతపరిత్ర) మున్నగు నాటకములను వ్రాసితిని. అవి చాల సార్లు ప్రదర్శింపబడుట గూడ జరిగినదిగాని మొదటిసారియను నాస్థితిగోచరికైద్ర గావంచాను తక్కువ యనునట్లే నాటికిని నేటికిని గూడ నందుటచే వానిని ముద్రింపుటకు నాకు శక్తిలేకపోయినది. అటుపిమ్మట మరికొన్ని విధముల శ్రీ బాపట్ల లక్ష్మీకాంతయ్యగారి ప్రోత్సాహమున వారి ప్రియ నారంగధర మున్నగు మరికొన్ని నాటకములను గూడ వ్రాసితిని. వారిచ్చినమట్టుల ననుసరించి నేను కీర్తనలను వ్రాసివానిలో చేర్చిని. అయినను పెక్కుసార్లు ప్రదర్శింపబడెను. ఈ అముద్రితగ్రంథము లన్నియు నొక పెట్టెలో నుండెడివి. 1906 లో బెజవాడలో నాకు చాల జబ్బు చేసినపు డాపెట్టెయొంటునో అంతర్భావమైనది. అది యెవరికి లభించినదో వారే మిచేసిగో దైవమనకరుక. ఇన్నపురికి వచ్చిన పిమ్మట దిలూ జంటిలకు ఆఫ్ ఫిరోజ్, అను అంగ్ల నాటకము ననుసరించి నాటకమును వ్రాసితిని. దానిని శ్రీ అద్వైతల్లి లక్ష్మణస్వామిగారికి పంపించితిని. అది వారికిడయేయన్నది. లీలాసుకుని చరిత్రను భక్తిరస ప్రధానమగు నాటకముగా వ్రాసితిరి. అదిమాత్రమిపుడు వాచితమన్నది. మొత్తముమీద నేను వ్రాసిన గ్రంథములలో రెండుమాత్రమే ముద్రితములైనవి. మున్నదల్లెట ప్రతికలో ప్రకటింపబడుటకు నేను వ్రాసిన కథలను శ్రీ దోణంరాజు వేంకట రామగిరావు పంతులుగారు గ్రంథరూపమున ప్రకటించిరి. మరికొన్ని చరిత్రలను గూడ నేను వారికి వ్రాసియుచ్చిరిగాని అవి వెలువడినట్లగుపడదు. నేను వ్రాసిన స్థాప్తు అను నవలను శ్రీ అద్వైతల్లి లక్ష్మణస్వామి వాయునుగారు ప్రకటించిరి. శ్రీ మధ్వాచార్యులవారిచరిత్రమును గూడ నేను తెలుగున వ్రాసితిని. ఇది యొక పెద్దగ్రంథము. ఇదిగూడ నిపుడు నాకడనే యున్నది గాని కొంతభాగమును చెదపుడుగులు రుచిచూచి తరించినవి.

ధార్యాశ్రవణి పిమ్మట సాంక్షేనాటక సమాజములు
రెండుమాడు కాకినాడకు వచ్చినవి. బల్లంతరావు గారి సమాజ
మొ పేర్కొన సంవత్సరములపాటు ప్రతిసాలునను కాకినాడకు
వచ్చుచునే యుండెను. పిమ్మట కృష్ణా దివ్య-రహస్యపటుగారి
సమాజము వచ్చినది. అది సాంజునా గారి పార్శ్వనాటక సమాజము
వచ్చినది. మొదటి సమాజములు రెండును మహాహొమ్మలవి.
వారు హిందీ భాషలో నాటకముల
ను ప్రదర్శించుచుండిరి. వాని నన్నిటిని నేను దీక్షగా చూచి
తిని. హిందీభాషలో నాకథించి కలుగుట కిదియే ముఖ్యకార

సము. ఈరెండు చదుజుమలపాదను వోవభావములను గూడ చక్కగా కనబరుచుచుండిరి. చక్కని నీనులను చూపుచుండిరి. పంకితముగూడ వివ సాంప్రగా నుండెడిది గాని వచనభాగ మే అధికము. వీహ్య నారాయణరావు, గోపెందు, శివాజీ, మున్నగు వాటకములను గూడ వీరు ప్రదర్శించుచుండిరి.

శక్తము మాదుట

పూజనాచరింప పాండవసాగరి ఆత్మేంద్రుని నాటక
 సమాజము నప్పటితో నాటక శకమునం దద్భుతమును నూతన
 పరివర్తనము కలిగినది. అంతకుపూర్వము ఛైమక్తీ దుష్టులు, వా
 ప్సింగ్టును లైట్లు, ట్రాన్సుఫర్లేషను నీమలు, సంగీతమునకు
 ప్రాముఖ్యము మున్నగునవి లేవు. వీరు వచ్చినపిమ్మట నీకొత్తి
 సార్లు లన్నియును అంగ్రుల వాకర్షించినవి. పార్సీవారి నా
 టకకాలా నిర్మాపదధతియే విమాత్సయగా నుండెను. ఒకతా
 శ్వేత భోజనమును నిర్మించెను రీతిని వారతిమితాలమును నాటక
 కాలము కళాకాలానరూపమందు నిర్మించిరి.
 తత్పూర్వము పార్సీ నాటక సమాజము
 లు చెన్నపురికి మాత్రమే వచ్చుచుండెనుగాని అంగ్రదేశమున
 కెన్నడును వచ్చియుండలేదు. పూనా నాటక సమాజములు మా
 త్రమే ప్రతిపత్నరమును వచ్చుచుండెను. పార్సీవారి రాకతో
 పూనావారి నాటకములపై నిరసనము కలిగినది. పార్సీవారి పద్ధ
 తినేలమొక నూతన స్పష్టక నేయుండెను. నటులే ఎందల కొలది
 గానుండి. ఇక పరిచారముల సంఖ్యకు పరిమితమైలేదు ఒక్కొక్క
 రంగమున కనుల విరుమిట్లు నాటపు దుష్టులకు ధీరించిన బాలి
 కలు 60,70 మంది వరుసగా నిలచి నృత్యము చేసెడివారు. అటు
 పిమ్మట మరల పార్సీసమాజము లేవియును అంగ్ర దేశమునకు
 వచ్చినట్లునపడదు. ఒక్కసారి మాత్రమే వారు వచ్చిరి. ఇప్పుడు
 చెన్నపురికిగూడ వారు కొన్ని వత్సరములనుండి నచ్చుట మాని
 వేసిరి

ఆంధ్రులు పూనాచారి పద్ధతి నలంబించుటకు రెండు మూడు వేలంఁగి పరిపాద్యుఁడని గాన నొలంబించి వారి పద్ధతులనే అలంబించిరి గాని పార్శ్వవారి పద్ధతినలంబించునలెనని పక్షము కావనియుం డెను గాన నది సాధ్యముకాలేదు. అయినను వీలయి నంత చ ర మ వారి వ సూ క రిం ప సా గి రి. మొదట కేవలము విషవాలకములే యుండెను." అనియు నముద్రితము లే. పిమ్మట పద్ధతులు చేర్చబడినవి. పూనాచారి నచ్చినదిమ్మట సాక్షిలు మున్నగునవి ప్రారంభమైనవి. పార్శ్వవారు విచ్చినదిమ్మట పార్శ్వముట్లు దిగుమతియైనవి. మొదట గ్లాస్కో-ముల్లు అంగ రఖాలపైని పురాయిలపైని చీరలపైని పన్నీ కాగితముల పట్టిలను పువ్వులను లయపిండితో అతికించుకొని వానిని ధరించుచుండిరి. భుజకీర్తనలు కిరీటిమలు చవరములు నెమలి పింఛములు ముత్యాల హారములు కరకరత్రాలు యివి పురుషవేషగాండ్ర కలంకారములుగా నుండెను. పిమ్మట చెమ్మిదుప్తులు బహారను చీరలు మున్నగునవి నచ్చినవి.

1894-95 లలో కాకినాడ నాటకసమాజమువారు నాటకములను ప్రారంభించిరి. అప్పటికి వారందరితోనూ నామ బాగుగా పరిచయము కలిగినది. నూతనముగ సుద్యోగముగూడ లభించుటచే స్వాతింత్ర్యముగూడ కేహరినది గాన సేను నిర్భయముగ పాత్రలను ధరింప నారంభించితిని. నాటకల ఆంధ్రభాషాజ్ఞానమువలన అత్యుత్తమ పద్యముల చెప్పటకును దారాళముగ గ్రాంధికాంధ్రమున మాటలాడుటకును శక్తియేర్పడినందున నాకది పాత్రధారణమున బాగుగా సుపరించినది. మొదటినాటక మగు శ్రీరామజననము నందు నాకు యింగ్లీషులో యముని వేషము విచ్చిరి. భాగము చాల తక్కువయే యైనను దానిని సేను నిర్భయముగా చెప్పగలుగుటచే నన్నందరును ప్రశంసించిరి. మరుచటి నాటకము సభాపర్యము. నాకందులో ప్రధాన మగు దుర్యోధన పాత్రనే యిచ్చిరి. ఇటుల క్రమక్రమముగ సేనోక ముఖ్యపాత్రధారి వైతిని. అప్పుడు సంగీతమున కెట్టి ప్రాధాన్యమునులేదు. బాగుగా అర్థమగునట్లు వచనమును పద్యములను విరిచి చదివిననే చాలుమరలమును ముఖమునం దొప్పించగలిగినచో నతడు మొదటితరగతి వాడే. అప్పటి అభినయము భిరత కాస్త్రానుగుణ్యము. అనగా వెనుక వేళ్ళలు మేజువాటి లలో పట్లవని పాడునపుడు ప్రతి పదమునకును చేతులతో నెటుల నభినయముచే చూపుచుండెడివారో అప్పటి నటులుగూడ నటులే చూపుచుండెడి వారు. అదియొక ప్రజ్ఞగా భావింపబడుచుండెడిది గాని యిప్పుడది మోటుతనముగా భావింపబడి నిరసింపబడినది. ఈ మార్పుగలుగుటకు గూడ

పూనా పార్టీకిం పెనీలవారే ఉప దేశకులు, ముఖములకు రంగులను వేసుకొనుటలో గూడనప్పటికి నిప్పటికి నెంతయో భేదమున్నది. అప్పుడు నాటకములో వేషము వేయుట బహుసీదముగా భావించబడుచుండెను. అందువలన సాధారణముగా తలీదండ్రులనుమతించిచేదవారుగారు. ఉత్పానపంతులగుయువకులును బాలురును రహస్యముగానే పాత్రలను ధరించుచుండిరి. అటుపిమ్మట నానంగతి తలీదండ్రులకు తెలిసినను నాటక సమాహాధికారియగు శ్రీయుత సింగితపు వెంకటరావుపంతులు లేక అబ్బాయిగారికి వెరచి వారుమిన్నకుండవలసిన వారగుచుండిరి. కాకినాడలో అబ్బాయిగారు గొప్పవస్తాడు. అఖండ ఆయుర్వేద వైద్యుడు. దుండి గ్రేండ్రుకు చండకాసనముడు. పు ర జ న ల కు ప ర మాపుడు. యువకులకు ప్రాణమిత్రుడు. వారు మాధ్యులు, వైద్యమువారికి నంకేపారంపర్యము. నాటకములో వేషములు వేయువారికి జీతములపద్ధతి లేనేలేదు. నాటకమునాడు చెరిచెండు బండరులడ్డాలు తిమలపాకులు వక్రలు కావలసినవారికి పొగ చుట్టలుముత్రమే యుచ్చెడువారు. అపుడపుడు విందులు జరుగుచుండెడివి. నాటకముల నాడదలచినచో మొదట శ్రీరామ జననముతోనే ప్రారంభింపవలెనని నిగూఢ సట్టాభిషేకమునే ప్రదర్శింపవలెను. అక్కనెవరంటు మిలన్నయను మధ్యమ ప్రదర్శింపబడుచుండెను. శేకుంతల, విక్రమోర్వశీయము, రత్నావళి, మాళవికాగ్నిమిత్రము, ప్రబోధచంద్రోదయము, వేణీసంహరము మున్నగు గీర్వాణనాటకములు మహానాటకములనబడును. వీనిని శ్రీయుతులు వీరేశలింగం పంతులు, వడ్డాది సుబ్బారాయకవిగార్లు మున్నగు వారాంధ్రీకరించిరి. వానిలో పద్మములు చాల హెచ్చుగానున్నవి గాన వానిని ప్రదర్శించుట కెవరును సాహసించకుండిరి. వానిని ప్రదర్శించుట యొక ఘనతగా భావించబడుచుండెను. కాకినాడవారు వీనినన్నిటిని ప్రదర్శించుచుండిరి మొత్తముమీద నన్నియును పురాణ నాటకములే. రాత్రి 9-10 గంటలకు ప్రారంభము 4 గంటలకు లోపున నేనియును ముగియుటలేదు. కొన్ని ఉదయమున 6-7 గంటలకుగాని ముగిసెడివి కావున 3, 4 గంటలకు ముగిసినచో నపుడేదో యొక ప్రహసన మాడవలెను. ప్రహసనము లన్నియును వ్యవహారిక భాషలోనే ప్రదర్శింపబడుచుండెను. ఇది పూనావారి పద్ధతి. దీనినే మనవారుగూడ నవలంబించి, ఆడేడివారికిని వినుగులేదు చూచెడివారికిని వినుగులేదు. ప్రతిశనివారమును ఆట తిప్పదు. వీలైనచో బుధవారములలో గూడ జరుగుచుండెడిది. పార్టీవారు నాటకమునందు ప్రతిరంగమునకును జతగా హాస్యరంగములను గూడ మొదటినుండి చివరవరకును జరుపుచునే యుండెడివారు, వారి నాటకములు రెండుగంటలకే ముగిసెడివి.

చారిత్రికా కాశీనాథ నాటక సమాజము నాకు కలి
 గిన ప్రమాణివృద్ధికి ముఖ్య సహాయ
 కవా. అప్పుడు నాకు శృతిజ్ఞానము పూర్ణమైనది. హిందూ
 స్థానీ తోడిరాగ మొకటితిప్ప మరేదియును తెలియదు. సంగీత
 మునుగాని అభినయమునుగాని సక్రమముగా నేర్చువారు లేరు.
 ఈశ్వరానుగ్రహమువలనను చాలమందిని చూచుటవలనను వినుట
 వలననే క్రమక్రమముగా శృతిలో మితితముచేసి యేవో కొన్ని
 రాగములతో పద్యములను పాడగల సంగీతజ్ఞులలేకము క్రమము
 గా కలిగినది. సావేరి, అసావేరి, ముఖారి, ఫీలు, వరాళి,
 హిందూస్థానీ తోడి, కాఫీ, భూషాళ మున్నగు కొన్ని రాగము
 లు మాత్రమే అప్పుడు వాడుకలోనుండెను. రసములుబట్టి రా
 గములు నిర్ణీతములు. రౌద్రమునకు ఫీలురాగము. కరుణలేక
 దుఃఖమునకు సావేరి, అసావేరి, వరాళి, ముఖారి రాగములు,
 శృంగారమునకు హిందూస్థానీ రాగములు మున్నగునవి నిర్ణీత
 ములు. సంగీతులు ఆలాపనలు లేవు. పద్యమంతయును ముగిసి
 పవనమై స్వల్పముగ కళ్ళను చూపించి పదలివేయవలెను. అరమ
 నునటు పదముల సందలను విరచి చదువవలెను.

పిమ్మట నాకును మరికొందరికిని నాటకమునే వృత్తిగా నవలంబింపవలె ననుకోరిక క ల్పి గినది. దీ ని కి సూ డ పూ నా కం పె నీ ల వా రే ప్రోత్సాహ కు లు. ఒకసారి రెండేండ్లలో మూడేండ్లలో సంఘ రముచేసి స్వస్థలము ను చేరినపిమ్మట ఖర్చులన్నియును పోగా మిగిలిన మొత్తము లో కొంత మూలధనముగా నుంచి మిగిలినదానిని సమముగా పంపుకొన వలెను. ఈలోగా నెడమిద్దర కావలసిన కాస్తిగా నిచ్చుచుండ వలెను గాని జీతముల పద్ధతి యుండనూడదని మేము నిశ్చయించితిమి. ఇందులకు చెట్టుబడికి ధనము కావలసి నచ్చినది. పితాపురములో శ్రీ మహారాజావారి కోటలో మా కొరకు నాటకశాలను నిర్మింపజేసి అందు మేము ప్రదర్శించిన నాటకములను తిలకించి కోరింక వీరవరం ఎన్నేటా జునిందా నిజీ శ్రీ రాజా చల్ల యమ్మా రావుబహదరువారు మమ్మదిరించి యుండుటచే వారిని మే మశ్రయింపగా వారు కావలసిన పరి కరముల నన్నిటిని మాకొరకు తయారుచేయించి యిచ్చిరి. వా నిని నైకొని 1903 మొదలు 1906 వరకును కాకినాడ రాజ మహేంద్రవరము నుండఁపేట, తిజుగు, ఏలూరు, బెజవాడ జగ్గయ్యపేట, బందరు, గుంటూరు, కంభంపేట్టు, వరంగల మున్నగుచోట మేము నాటకములను

ప్రదర్శించితిమి. మంచి ఆదాయమే వచ్చుచుండెను. గాని ఖర్చు చాల పెంచుకొనుచుండెడిది. ఆదాయవ్యయములకు సరిపోవుచుండెడిదిగాని మధ్య వర్గాలకును ఉద్యోగుల నిరోధము మున్నగు కారణములవలన నాటక ప్రదర్శనముల కభ్యంతరము కలుగుచుండెడిది. ప్రతివారినూ నాటకాలను నిర్మించుట కధికమగు వ్యయమగుచుండెడిది. ఇందువలన చివరకు నష్టముతోనే 1906 లో దానిని విరమింపవలసి వచ్చినది. ప్రారంభమునందున్నవారిలో 10 మంది మాత్రమే ఒక వత్సరము పాటైన సుండిరి, పిమ్మట నెందరో ఎప్పుడు పోవుచు సుండిరి, శీత ములపద్ధతిగూడ నవలంబించవలసి వచ్చినది. వరంగల్లులో సం గీతవిద్యార్థి శ్రీయ్యతపాపల్లె లక్ష్మీకాంతయ్యగారు మాకు లభించిరి. వారు పార్శ్వపుట్టు చేయుటలో నగ్రగణ్యులు. ఆముట్టతో నాటకములను ప్రదర్శింప సారంభించితిమి. ద్రవ్యము హెచ్చుగా రా సాగినదిగాని అంతలో నైజాము పోలీసువారు మాకు నైంధాపాడుగా నడ్డపడి మాకు ప్రబలమగు నష్టమును కలిగించిరి. అటు నుండి బెజవాడ చేరితిమి.

పిమ్మట మరల నార్కోగ్యమును బడసి ఎటులనో మరల 1907 లో తిరుగుచేరుకొంటిని. అటు నే నుద్యోగములోనుండగా నడటి యువకులు నాటక ప్రదర్శనములను ప్రారంభించిరి. ల సమాజమునందు నేను ప్రధాన నాయక పాత్రధారిని నేపథ్యాధికారిని గూడనైతిని. 1914 వరకు నడటి యుంటిని. పిమ్మట దేశోద్ధారక విశ్వనాథ శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు అవతరముననే ఆంధ్రప్రదేశ్ బొంబాయినుండి చెన్నపురికి గొనివచ్చి దినపత్రిక నొనర్చిరి. వారు దయతో నన్నొకసహా సహపాదకునిగా నీయమింటిని నేను 1914 సెప్టెంబరునెల మొదటి తేదీన చెన్నపురిలో నా నూతనోద్యోగమున ప్రవేశించితిని.

నగరవాసము

మొదట పల్లెటూరివాడను. పిమ్మట కాకినాడచేరి పట్టణవాసుడనైతిని. తుదకు చెన్నపురి చేరి నగరవాసుడనైతిని. అచట సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులుగా నుండిన శ్రీయ్యత పేరి నారాయణమూర్తిగారు నన్ను కాకినాడలో బాసుగా నెరిగి యుండిరి గాన వారును వారి బామాతి శ్రీయ్యత వర్మ సుబ్బారావు గారును విఖ్యాత మగు నునుగవిలాసపథిలో ప్రవేశింపజేసిరిగాని నేను కేవలమపరిచితుడ నగుటచే వారి నాటక ప్రదర్శనములలో పాలుగొనుటకు నాకు మొదట వీలు కలుగలేదు. ఆంధ్ర విద్యార్థులగాని శోభన విరోధములలో వారి కోరిక ప్రసిద్ధి పొంది పైదర్జంగు ముమర్షింపు మున్నగుపాత్రభాగముల నభినయించుచుంటిని. నునుగవిలాసంలోని ప్రముఖులొందరవును ఎన్నోక నటునిగా గుర్తించి ఆంధ్రకాళిలో వాత్రధారగా నొనరింప గలిగిరి. ఆతీతిగా పెక్కునాటకములలో ముఖ్యపాత్రములను ధరింప గలిగితిని. పిమ్మట చెన్నపురిలోని ఆంధ్రమహాశయ లండను కలసి ఆంధ్రసభ నేర్పాటు జేసిరి. ఆసభలోగూడ నేను నేపథ్యాధికారిగా నుండి పాత్రలను ధరించితిని. పిమ్మట కేవలము నాటకకళాభివృద్ధి నే ఆదర్శముగా నిడుకొని కొందరు ఆంధ్రనాటకసభ నేర్పరచిరి అందుగూడనేను నేపథ్యాధికారిగా నుండి పాత్రలను ధరించుచుంటిని. భగవదనుగ్రహమున నిపు డీరెండుసభలను యోజించి ఆంధ్రమహాసభగా నేర్పడెను. సభవారి అనుగ్రహమున దీనియందుగూడ నే నిపు డొక గౌరవ సభ్యుడనుగా మాత్రమే యున్నాను. జగన్నాటక సూత్రధారుడు హృదయరంగమున నూతనపరివర్తనమును కలిగించుటచే నిపుడీ నాటకకృషి నామమాత్రముగనే యున్నది. చెన్నపురికి వచ్చిన నేను 1915-16 వత్సరములలో నునుగవిలాస సభ వారి పద్ధతులను కట్టుబాటులను పాత్రధారులశ్రద్ధను అద్భుతములను యేర్పాటులను చూచునరికి తిత్కొంగ్యము నాటక కళాభివృద్ధి గూర్చి నాకుండెడి అపాంభావము పూర్తిగా నంతరించినది. నేను మరల 'ఓన్నమః శివాయ నీదం నమః' అని మొదలు పెట్టవలసినస్థితిలోనే యుంటిని గ్రహింప గలిగితిని. అందరును విద్యార్థులు, నియమబద్ధులు, శ్రద్ధాశువులు, ఇదివరకాత్ర మిడిమనవాత్రమును తారతమ్యము నొక్కరును పాటించరు. ఏ వాత్రమైనను ఆసక్తితో నేర్చుకొని నటించెదరు. సంగీతసహాయ మవారము ఎన్నియో ఒడ్దికలు జరిగినగాని ప్రదర్శనము జరుగ వీలులేదు అభినయదులను నేర్పువారు రంగులను నేయువారు పాత్రోచితప్రస్థానికారముల నొసగువారు తమ తమ పనులను శ్రద్ధగా నొనర్చుచుండిరి. ప్రోత్సాహము మొదలు, ధనమా పుష్కలము, ఇవియన్నియును చూడ నాడి యొక నూతనప్రపంచము. గనే కనబడినది. ఇచట సాధారణముగా సాయంకాలముననే నాటకములు ప్రదర్శింపబడును. రాత్రి 9 గంటలలోగానే నాటకము ముగియునుగానని ద్రాభంగ ముండదు. పాత్రధారులకు ఉపాహారములు విందులు సరిగా జరుగుచుండును. వైగా మంచి సం గీత జ్ఞానముగలవారును, నాటకకళాశీలలును చాలమందికలరు. వారికిగల గొప్పలోపము ఆంధ్రభాషలో వారికి తగిన పరిజ్ఞాను లేకపోవుటయొక్కటే గాని మరేదీయునులేదు. ఎటులైన నెమి ఆంధ్రదేశమునందలి నాటకకళాభిమానులు వీరినిచూచి నేర్చుకొనవలసిన చెన్నియో కలవనుట కెట్టిసంశయమును లేదు. ఇటకు వచ్చినపిమ్మట శ్రీయ్యత బల్లారి రాఘవాచార్యులు, నెల్లూరు నాగరాజరావు, ఎ.కృష్ణస్వామయ్య, కామాక్షి సుందర శాస్త్రి, స్వర్ణయ్య కందాడ శ్రీనివాసం బి. ఏ. నెల్లూరి నాగరాజరావు గార్లు మున్నగు పెక్కుమంది సుప్రసిద్ధులను నాటకకళాకాశిలమును చూచుటకును వారితో కలసి నాటకరంగమున పాల్గొనుటకునుగూడ నా కవకాశము లభించినందులకు నేను చాలా ధన్యుడననియే భావించుచున్నాను.

చెక్కుటి బాణీకిని యిప్పటి బాణీలకును యెంతయో వ్యత్యాసమున్నది. చిరకాలమునుండి అలవాటుపడిన యీ బాణీలు మారుటకష్టము. అందువలన శ్రీయ్యత ముప్పిడి జగ్గరాజగారు మున్నగు మా బోల్ల రాగ వైఖరి కిప్పుడు మున్నుమాగులే లభించుచున్నవి. ఇప్పుడు సంగీతము భద్రవీరమునాధిపతి అభినయదులను పంచలపాలు చేయుటచే వీని కాదరము చాలతక్కువయినది. అందులో చెన్నపురిలోని సంగీతము నవలంబింపకొనుర యగు వెలవెలందీపాలిక త్తణ మాత్రముననే సభ్యులను తనవలలో వేసుకొనగలగు చుండుటచే ఆన్యామోహమున చిక్కిన రసజ్ఞులు గూడ రసాభినయదులను తగిన గౌరవమును చూపుటకు తగిన చిత్తస్సాధ్యమును బడచు జాలకున్నారు. అందువలన రామరామ నిజమైన నాటకకళ నామావిశిష్టముగనే యున్నదని చెప్పవలసివచ్చి నందులకు నేను చాల చింతించుచున్నాను. దానిని మరల సుష్టిపత మొనర్చుటకు రాఘవాచారి, నాగరాజరావుగార్లు మున్నగువారు కొందరిప్పటి కిని ప్రయత్నించుచునే యున్నారనిగని వీరి సంఖ్య మిక్కిలి తక్కువగనే యున్నది. అదిగాకవీరి ప్రయత్నము పెనువరద కెదురితయనికూడ చెప్పవచ్చును. "నాయనా! నీకుగల సంగీతజ్ఞానము నకు తోడు నీవు భావప్రకటనమును గూడ నలవరచుకొనిన నింకను విఖ్యాతుడవౌదువోయి" అని చెప్పినవో "అయ్యో! మీ కొకనమస్కారము. అది నాకలవిగానివని. నన్ను తమింపుడని" చెప్పెడువారే ఇప్పటి కలుకేటలలో మిక్కిలి హెచ్చుమంది కనబడుచున్నారనటయం దెట్టి ఆతిశయోక్తి యును లేదు.

రాగాలపనలో పద్మములను మ్రొగివేయుట, శృతిస మ్మేళనమునందు రాగమే గాని పదజాలము వినబడకుండ చదువుట, గదనముచచ్చిన మొలులుబుడి పగుల సజుగులతో ముగించుట, కనబడెనను అరములను గ్రహింప వీలులేకుండ రామునితోక-పివరం దనునట్లు రాగాలపనకొరకు విచ్చలవిడి విభజించుట, మున్నగునవి యిప్పటి నాటకకళకు లభించిన నూతన శోభలు కన్యదాతయును ప్రతిగ్రహితియునుగూడ నిష్ప్రవడినప్పుడు మూఢజ్యోతిషాన్నిడు తారాబల చంద్రబలముల సుదర లేవకలు యెటుల అరగ్యోదనమో అటులనే రంగస్థలము నధిరోహించి ప్రదర్శింపవలసినటులను ప్రదర్శనమును తిరికించి అనందింపవలసిన సమస్యలును గూడ నీపద్ధతిచే ఆమోదించి 'బల్లీబల్లీ మొదలాడు మొదలాడు' మునుచున్నపుడు నాబోటి నాటక కళాభిమానులుగూడ నాటకకళ మరుగుపడుచున్నదని ప్రపించుటగూడ అటులే అరగ్యోదనమని నేను బాసుగా గ్రహింప గలిగియేయుంటిని గాని నా నిబాభిప్రాయమును వెల్లడింప వలెనని మీరు నన్ను కొరకుచే యీనివయములను స్పష్టముగా తెలియచుటయే నాకర్తవ్యమని భావించినందులకు తుంతివును.

విదేశములలో జరుగు నాటకములలో భావప్రదర్శనమే ప్రధానమని, చాలమంది తెలివయున్నారు వారు సంగీతాటకములను తదితర నాటకములను వేరువేరుగ ప్రదర్శించుటగాని రెంటిని మిశ్రము చేయరు. సంగీతముతో కూడిన నాటకములనే కలకత్తా, బొంబాయి నగరములలో ప్రదర్శించుచుండెనను వారు భావప్రదర్శనమునకే అధికమగు ప్రామాఖ్యత నొసగుచున్నారని గాన యీ రెండు పద్ధతులను గూడ ఆంధ్రనాటక కళాభివృద్ధి కధికముగా తోడ్పడగలవని నేను నమ్మెదను. సంగీతప్రాధాన్యములను నాటకములను ధన మధికముగా లభింపదు. వానిని ప్రేక్షకులు మెచ్చుకొనరను భీతి వలననే నాటకకళయం దభిమానముగల సమాజములవారుగూడ ఆదర్శప్రాయములను నాటకములను ప్రదర్శింపజాలకపోవుచుండుటకు నటులకంటే ప్రేక్షకులే అధికమగు బాధ్యతను పూనవలసియున్నది. ఎన్నికలలో నియోజకు శ్రద్ధబూనినచో ప్రజాప్రతినిధి సభలో ప్రతినిధు లెటుల అవిధులను సక్రమముగ నెరవేర్చవలసిననా రగుదురో అటులనే ప్రేక్షకులు ప్రదర్శనముల విషయమున శ్రద్ధబూనినచో నటులుగూడ సరియైన పద్ధతి నవలంబింపవలసినవారగుదురు.

ఫా పి త ము 1898 (52-3)

నీ మ క మ ల ము లు

మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైనవి

నా యమైన ధర

వీకంసి చబిల్ దాన్ అండు సన్స్

రత్నాలు, బంగారు, వెండినగలు వర్తకులు
ఉత్తరమును గ్రాసిన మా చిత్రమైన క్యాలిటాను పంపబడును.
112, 113 చైనాబజారు రోడ్, ముద్రాసు.

ఈ నిషయమున రాజమహేంద్రవరమున శ్రీయ్యతయు శ్రీపాద కామేశ్వరరావు శ్రీయ్యత భమిడిపాటి కామేశ్వర రావుగార్లు మున్నగువారు చాలకృషిసలుపుచుండుట ప్రశంసీయము.

వారు కొన్ని వచననాటకములనుగూడ గ్రాసి వాని నచట ప్రదర్శింపజేసిరిగాని యిట్టిప్రయత్నము సర్వప్ర జరిగినచో గాని లాభము కలుగజాలదు. ఇప్పుడు సాంఘిక నాటకములందభిమాన మధికమగుచున్నది గాన వీనినివ్యవహారిక భావలోపద్యములను, పాటలను లేకుండ గ్రాయ సారంభించినచో గొప్ప లోటు లీరగలదని బిన్నవించుచున్నాను.

ఎవడీ పల్లెటూరివాడు? అను ప్రశ్న కీసరికే ప్రత్యుత్తరము లభించియుండునగాన వీనిని పాఠకమహాశయులు కులభముగానే గుర్తింపగలరను నమ్మకమున

వరజగన్నాటకము మాత్రధుడుకొరి
సకలనటసార్యభౌముడు సర్వయ్యుడు
ధూరిసంపత్కళాపరిపూర్ణుడెలమి
నాటకకళ నెడలించుటల నరసఖుండు
అను మంగళాంతగీతముతో నీ వెరిమొర్రినాతను విరమించుచున్నాను.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు

సంఘ సమావేశము

23 తేదీని బెజవాడ గుర్గావిలాసమున జరుగును
కార్యదర్శి ప్రకటన

నిరంకుశాధికారులతో తీవ్రమగు పోటీ

బెజవాడ, ఫిబ్ర 20 :—ఇదివరకు ప్రకటించినట్లుగ ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము 28 వ తేదీన 2 గంటలకే సమావేశమగును. కాని కాంగ్రెసు మందిరమున గాక "గుర్గావిలాసు" నందు జరుగను. సభలో చాల ముఖ్యులను విషయములు చర్చించబడ నున్నందున సభ్యులెల్లరు కచ్చుక విచ్చేయవలెనని అధ్యక్షులు ప్రకటించుచున్నారు. రాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక వర్గము గూడ ఆచాతే 12 గంటలకు అచ్చటనే సమావేశమగును.

(స్వకీయనిలేఖరి)

* * * *

కార్యదర్శి హెచ్చరిక

రాజమహేంద్రవరము, ఫిబ్ర 20 :—డా॥ బ్ర. శ్రీ బ్రహ్మగంగాధర ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసభ్యుల నుద్దేశించి యాదిగు ప్రకటన గావించుచున్నార :—దేశమునందు చాల క్లిష్ట పరిస్థితులు ఆసన్నమయినవి. విశ్వకర్మని నాయకత్వమున మనము స్వాతంత్ర్యమును బడయుకొని ఆరంగభాగ్యిణులతో తీరముగ పోటీజేయవలసివచ్చున్నది. సమర్థులందరు 23 వ తేదీన తప్పకుండ బెజవాడకు విచ్చేయ ప్రార్థింతులు.

(స్వకీయనిలేఖరి)

కాసనసభల ఎన్నికలు

మధ్యరాష్ట్రముల రాసనసభలలో డా॥ భేనుగెర, డా॥ చేసిన స్థానమునకు ఫలేశ్వరరావు బాప్టే లు ఎన్నికైనవారి. వీరికి 2311 ఓట్లు వచ్చినవి ప్రస్తుత్యులు చాలా జయరాయగారికి 691 ఓట్లువచ్చినవి. 10 వో ఓట్లవలన 6 వో ఓట్లుజేసిరి.

తామరు మంత్రితలగు రాధోరంగు (డేరాహాసు) రామేశ్వరమునుండి అనోసియే లెటు ప్రెమహరికెట్లు రెంటివార్త నందిరి :—1924 సం॥ నుండి నేను డేరాహాసు ప్రతినిధి సంయుక్తరాష్ట్రముల కాసనసభయందు పురావృత్తకళాభివృద్ధి గ నుంటిని. కాసనసభల బహిష్కారము వాస్తవములేమన్నన కాంగ్రెసు ఆజ్ఞాననుసరించి రాజీనామా నిచ్చుచున్నాను.

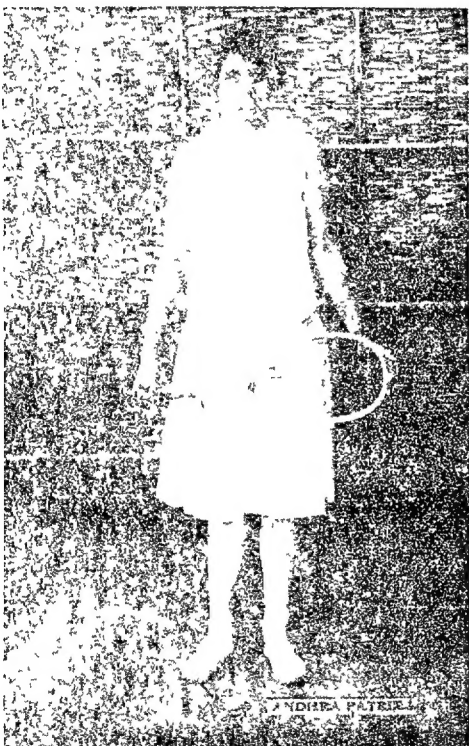
(ఆ. ప్రె.)

ఎం. యు. సి. టెన్నిస్ పోటీలందు పాల్గొనివారు

గవర్నరు దంపతులు మధ్య కూర్చోనియున్నారు. వారి ఎడమవైపున బాలగోపాలు, పుడు ప్రదర్శన, సత్కారము కన్యగార్లు, వారి కుడివైపున కెనీకునతి, రామకృష్ణ పిల్లై, కె. ఆర్ ప్రసాదు గార్లు కూర్చోనియున్నారు. గవర్నరునతి వెనుకను కెప్టను లక్ష్మణను, వెంకట్రావు, కృష్ణస్వామి, పి. ఎఫ్. వెంకట్రాదులుగాళ్లు నిలిచియున్నారు.

(ప్రె. ఫో. బీ.)

ఎస్. పుడుబిడ్డికన్య

ఎం. యు. సి. పందెములలో స్త్రీల సింగిల్సు పోటీలందు విజయము గాంచెను.

ఎం. యు. సి. టెన్నిస్ పందెములందు డబుల్సు పోటీలో విజయ మొందినవారు టి. బాలగోపాలన్, ఎఫ్. వెంకట్రావుగారు.

మిస్ వుక్ బిడ్డి, పి. సత్యనాధను కన్యగార్లు స్త్రీల డబుల్సుపోటీలందు విజయము గాంచెరి.

రామకృష్ణ పిల్లైగారు ఎం. యు. సి. టెన్నిస్ పందెములందు సింగిల్సు ప్రథమ బహుమతిని బడసిరి.

ఎఫ్. కృష్ణస్వామి, సాంబశివరావుగార్లు, మద రాసు కాలేజీలందు విజయముగాంచిన లాకాలేజీ విద్యార్థులు. కృష్ణస్వామిగారు ఎస్. ఐ. ఎ. ఎ. పోటీలందు సింగిల్సు ప్రధానబహుమతిని బడసిరి. ఎం. యు. సి. పోటీలో ఆఖరువరకు వచ్చి ఓడి పోయిరి.

(ఫోటోలు ప్రె. ఫో. బీ.)

ముప్పదియిద్దలు మంత్రుల చరిత్రము

గ్రంథకర్త: శ్రీయుత కనుపర్తి మార్కండేయశర్మ గారు, బృందావనం కీల్పాకు, మదరాసు.

శ్రీయుత శర్మగారిచే వ్రాయబడి పండిత పురాణం నూ ర్యనారాయణ తీర్థలవారిచే పరిష్కరింపబడిన యీ చరిత్రను కృత్తిజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. 82 నియోగిశిఖామణులు “సుగుణాగ్రగణ్యులు” అని చాచాపు 200 వత్సరములక్రిందట జన్మించిన అడిదము సూరకవి యొకపద్యమునందు వ్రాసెను వీరిలో ప్రథముడగు రాయని భాస్కరుని కాలనిర్ణయమును 81 పేజీలుగల పీఠికలో శర్మగారు సుప్రమాణముగ స్థిరపరచిరి. ఇదివరకు శ్రీయుత పెద్దాడ చిట్టిరామయ్యపంతులుగారు గూడ 82 మంత్రుల చరిత్రను వ్రాసియుండిరి. రాయని భాస్కరుడు కొండన్న రామలింగభాస్కరుడు గోపరాజు రామన్న కరణము మల్లన్న బండారు కేతన్న సీదయ్యాచన్న నాదెండ్ల అయ్యలయ్య రణతిక్కన కొటసింగరాజు నిట్టల వారి కొట్ట వెణ్ణు గుండయ్య సింగనమాచన్న సాహితీ మారన్న మామిడి సింగన్న కొఱవి యన్నయ్య పెమ్మయ్య సింగరాజు నందూరి భీమన గుండప్ప వైడిఘంటము విస్సన్న తిమ్మరుసు బెండ్రూడి అన్నయ్య చేమూర అప్పరాజు విట్టల వెగ్రన్న గుంటవల్లి ముత్తరాజు గుంటపల్లి నరసింహం నంది తిమ్మన్న కూరగాయల రామన్న వాకిటు తిమ్మన్న కటికి కామన్న మోటువల్లి శరభన్న బందా పరదేశి అను పేర్లుగల 82 మంత్రుల చరిత్ర లీగ్రంథమున వ్రాయబడెను. ఇది గద్యపద్యాత్మక మను సలక్షణాంధ్ర గ్రంథము. 120 పేజీలు కలవు. దీని నెల 12 అణాలు.

సత్యాగ్రహ సూరంపూడి శ్రీహరిరావుగారు.

వీరిపైన రైలుబండ్లలో గొలుసు లాగిన కేసులు చాల విచారింపబడుచున్నవి.

వాతావరణస్థితి

1930 సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 20-వ తేది గురువారము

మామిడిపల్లెలు	గత 24 గంటలలో అధ్యక్షాధ్యక్షము	గత 24 గంటలలో అధ్యక్షాధ్యక్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	జనవరి 1-న రేడియండ్ల వర్షము	సాధారణముగ సంవత్సరమునకు వర్షము
గోపాల్ పూర్	84	63	...	8.8	+ 8.1
విశాఖపట్టణము	83	66	...	1.7	+ 0.6
కాకినాడ	83	67	...	0.1	- 0.3
మచిలీపట్టణము	84	67	...	0.3	- 0.2
కర్నూలు	92	62	...	0.1	- 0.2
బళ్లారి	89	65	...	0	- 0.2
అనంతపురం	...	...	...	0.1	- 0.3
కడప	89	65	...	0.4	- 0.1
నెల్లూరు	87	67	...	0.7	- 1.1
మద్రాసు	85	69	...	3.4	+ 1.7
కడపూరు	83	70	...	17.4	+ 15.1
నెల్లూరు	84	62	...	1.7	0
సీలము	91	68	...	0.3	- 0.2
కోయంబతూరు	86	64	...	0.3	- 0.5
తిరుచనాపల్లి	88	66	...	2.1	+ 0.8
నాగపట్టణము	84	70	...	17.4	+ 15.1
గుధుర	83	68	...	3.0	X 2.1
పాంబట్	85	77	...	4.4	+ 1.6
పాలంకోట	...	...	...	5.4	X 3.1
తిరుకేండూరు	88	70	...	0.8	- 0.3
కొచ్చికో	87	71	...	1.1	- 0.2
కాళికట్టు	89	69	...	0.2	- 0.3
మంగళూరు	89	70	...	0.1	0
తెంగుళూరు	85	56	...	0.8	+ 0.5
మెర్కూర	80	56	...	0.1	- 0.1
కొడైకానల్	65	48	...	3.4	- 0.1
మామూర్	70	41	...	4.1	

సర్కారులు:— ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. రాత్రి వేడివి 5 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కా:— శీతోష్ణస్థితి 2 మొదలు 6 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:— శీతోష్ణస్థితి మామూలుగానున్నది.

ఎ. ఎ. నారాయణయ్యర్,

సహాయ వాతావరణావ్రుత్తాధికారి.

రేవల్లె డి॥ ము॥ కోర్టులో

బందరు సబ్కోర్టు ఫయల్

S. C. 305/1916 E. P. 44/29.

వాది:—జమ్మలమడక వెంకటసుబ్బయ్య.

And

ప్రతివాదు:—చల్లా వీరాస్వామి వరైరా.

నోటీసు

ఈ నెంబరు 1, 2 ప్రతివాదులు తాలూకు స్పెషల్ జడ్జి జుర్రుచేయించి వేలం వాయిదా వేయుటకై శేలునోటీసు టైటల్ డీప్యూ నోటీసులున్న వేలం పాటకాలమందు ధరావతుసామ్ముతో నిమిత్తంలేకుండా, వాదిగాని వాదితరపు వకీలుగారు గాని వేలంపాట పాడుకొనుటకు పర్మిషన్ దయచేయించవలసినదిగా కోరుచూ వాది పిటిషన్లు దాఖలుచేయగా ప్రతివాదులు ఆక్షేపణనిమిత్తం కోర్టువారు 13-3-30 తేదికి వాయిదా వేసినారు గనుక సదరు వాయిదాలో 10 ఘంటలుకు కోర్టు వారియెడట హాజరయి ఆక్షేపణలు యేమయినాయన్నయెడల తెలియపర్చుకోవలసినది.

బందరు, } జి. రామనాథన్,
20-2-30. } వాదితరపు వకీలు.

భారత శాసనసభా
ధ్యక్షుని విజయము

—(ఃః)—

పటేల్ ప్రభుత్వతగాదా
పరిష్కారము

శాసనసభలో రేపు ప్రకటన కావించబడవచ్చును

ఆర్థర్ మూరుగారు విరోధీయ పార్టీ సభ్యత్వమును వదులుకొనుట

ఢిల్లీ, ఫిబ్రవరి 20:—భారత శాసనసభా రక్షణము విషయమై అధ్యక్షుడు ప్రకటన గావించు నని సభ్యులు కుమారహాలయ త్తచిత్తులై యుండిరి. గ్యాలరీల రక్షణము విషయమై యేర్పాటులను గూర్చి రాజప్రతినిధి అధ్యక్షునికి పంపిన సందేశమును పటేల్ గారు చదువుదురని స్పష్టమయ్యెను. లోపలి ఆవరణమును రక్షించుటకుగాను అధ్యక్షునికి ఉత్తరవాదిగానుండగల ఒక పోలీసు ఉద్యోగియును నియమింపబడును. ఈ పోలీసు ఉద్యోగియునికి కొంత సిబ్బందియుండును. వారుగూడ అధ్యక్షుని ఆజ్ఞప్రాజ్ఞలకు లోబడియుండును. ఇట్టి పోలీసులు అధ్యక్షుని యిష్టానుసారము ప్రత్యేక చిహ్నములను ధరింతురు. గ్యాలరీలు ప్రేక్షకులకు సోమవారమునందీయు తెరువబడునని యూహించబడుచున్నది.

(అ. వెస్.)

ఢిల్లీ, ఫిబ్రవరి 19:—శాసనసభ గ్యాలరీల విషయమై పటేల్ గారికిని ప్రభుత్వమున రికిని వచ్చిన తగాదా పరిష్కారమయ్యెనని ఆసోసియేటెడ్ ప్రెస్ వారి లాల్ విలేఖరి తెలిపుచున్నాడు. శాసనసభలో రేపు ప్రకటన గావించబడవచ్చును.

శాసనసభాధ్యక్షునికి రాజప్రతినిధి సందేశము

ఢిల్లీ, ఫిబ్ర 19:—శాసనసభ జరుగుచుండగా రాజప్రతినిధి యింటినుండి అధ్యక్షుడగు పటేలుగారికి ఒక ముఖ్యమైన సందేశము వచ్చెను. సోమవారమునందీ గ్యాలరీలు తెరువబడునని ఒక కొందరనుచున్నారు. ఈ విషయము నిర్ధారణగా తెలియలేదు.

(అ. వెస్.)

ఆర్థర్ మూరుగారి రాజీనామా

తనకును విరోధీయ పార్టీ వారికిని వచ్చిన తగాదావిషయమై ఆర్థర్ మూరుగారు లిండ్సేగారికి రాజీనామా లేఖ నంపినారు. ఆ లేఖలో పార్టీ నాయకునికిని, యితరసభ్యులకును తనకును ముఖ్యములగు భేదాభిప్రాయములు బహుమతముగా గనక రాజీనామా నివ్వవలసివచ్చెననియు, నిన్న తాను సర్ దార్సే లిండ్సే గారికి ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు వ్రాసిన కొన్ని విషయములను ఉపసంహరించుకొన నవసరమైతడనియు మూరుగారు తెలిపుచున్నారు. రాండుచేట్ పరమావేశముయెడల గాఢాభిమానము కలవాడై ఢిల్లీకి తా నేచెచ్చెను గాని రాండుచేట్ సమావేశకర్తల రాజీనామార్పవద్దని యెట్లుండునో అంగ దేశమునందలి సభాప్రతిపాలనాదులు తనకంటె చాల బాగుగ నెరిగియుండుటలన తాను అభిప్రాయమును మార్చుకొనవలసివచ్చినదని మూరుగారు వ్రాయుచున్నారు. తనకు పటేల్ గారియెడల చాల గౌరవముకలదనియు, ప్రభుత్వమువారికంటె పటేల్ రాజనీతి జ్ఞానునియైవైనదనియు వారు తెలుపుచున్నారు. మరియు రాండుచేట్ సమావేశము జయప్రదము కావలసియు న్నచో భారత శాసనసభాధ్యక్షునిమున తా నేయుండవలెనని పటేలుగారు ప్రభుత్వము వారికి నచ్చజెప్పినారు.

ప్రభుత్వమువారి కడటవర్తన

ప్రభుత్వమువారి ఐర్లనము కడటముతో మాడుకొనియున్నదని ఆర్థర్ మూరుగారు వ్రాయుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారికి అధ్యక్షునియందు నమ్మకములేదు. ఐనను, ప్రభుత్వమువారికి అధ్యక్షునియందు విశ్వాసము లేకపోయినప్పడు ప్రభుత్వము వారి విశ్వాస రాహిత్య తీర్మానమును ప్రతిపాదించెదమని రాజప్రతినిధి పోయిన సారి సమావేశములో చెప్పిన మాటలను అనాదరించుచున్నారని వారు వ్రాయుచున్నారు. ఈ సందర్భములలో శాసనసభలోని విరోధీయ పార్టీవారి అభిప్రాయ మెట్లున్నను దేశములోని విరోధీయలు అధ్యక్షునియెడలగాని, ప్రభుత్వమువారియెడల గాని

కారాగృహనిబంధనలలో మార్పు

ఇండియా ప్రభుత్వమువారి నిర్ణయము

మూడు తరగతుల నిర్బంధితులు

నూతనధిల్లీ, ఫిబ్ర 19:—కారాగృహ నిబంధనలలో గావించబడిన మార్పులను గూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి నిర్ణయమునకు నచ్చియున్నాడు. వివరములను వారిప్పుడే ప్రకటించియున్నాడు.

మూడుతరగతులు

శిక్షింపబడిన వైచిలను మానుకగతులైన విభజింపవలయును.

ఒకటవతరగతి.—కారాగృహ ప్రవేశమునకు పూర్వము కొప్పగా బ్రదుకుచున్నట్టియు, నెట్టి దౌర్జన్యమును గావించి యుండనట్టియు నిర్బంధితులు 'ఏ' క్లాసు (మొదటితరగతి) నిర్బంధితులుగా పరిగణింపబడుదురు.

రెండవతరగతి.—ఈ తరగతికింద శిక్షబడువారును సామ్యమున కలవాటుపడిన వారలగు నే యుండును. కాని, శిక్షములను తమయెదురువారుకూడా యీ తరగతి యందుండుట కర్హులే.

మూడవతరగతి.—పై రెండవతరగతులకును శిక్షనినారు, యీ తరగతికి జైందెదురు.

జాతిభేదములు పాటించబడవు

భిన్న జాతులకు జెందిన నిర్బంధితుల కొకరికి మించి వేరొకరికి వారి జాతిని యాధారముగా గొనియెట్టి యెక్కుడు హక్కులును ఒసంగబడ జాలవు. మొదటి రెండు తరగతులకు జెందిన నిర్బంధితుల కొసంగబడు యాహారము మూడవ ('సీ') తరగతివారి కొసంగబడు దానికన్నా శ్రేష్ఠమై యుండును. మొదటితరగతి నిర్బంధితులు భోజనమునకును, బట్టలకును తమ స్వంతయేర్పాట్లను గావించుకొన వచ్చును.

వేరువేరు కారాగృహములు

'ఏ' 'బి' ఒకటి 'రెండు' తరగతులకు జెందిన శిక్షితుల కొరకు ప్రత్యేక కారాగృహములను నిర్మించుటకు సాంకేతిక ప్రభుత్వమువారు యత్నింపును. విద్యాధికులను నిర్బంధితులకు మానసిక ప్రశ్నలకు వలయుననుగు లగ్నియు, న్యాయమైనంతట్లుకు, యేర్పగుపబడును. మొదటితరగతి నిర్బంధితులకు వార్తాపత్రిక లొసంగబడును. పక్షమున కొకతూరి వీరు లేఖనొక దానిని వ్రాయవచ్చును; బంధు మిత్రులకు నొకపరి సందర్శింపవచ్చును. రెండవతరగతినిర్బంధితుల కివసతులు నెలకొనసారి లభించును.

విచారణ కొనసాగుచున్నపుడు

నిందితులు రెండుతరగతులకింద విభజింపబడుదురు. ఎరెస్టుజేయబడకపూర్వము వారు బతికనీతిపై నీవిభజనయధారపడియుండును. విభజనాధికారముంతయు విచారణాధికారి కేజెందును. మొదటితరగతివారికి. ఏ, బి, క్లాసులకు జెందిన శిక్షితుల కొసంగబడుయాహారమే యొసంగబడును. రెండవ తరగతినిందితులకు 'సీ' క్లాసుశిక్షితుల కొసంగబడు యాహారమే లభించును. కాని, విచారింపబడుచున్న నిందితు లందరును భోజనంవిషయములలో తమస్వంత యేర్పాట్లను గావించుకొన వచ్చును.

ఇండియా ప్రభుత్వము వారికొరె

ఈమార్పులను సాధ్యమైనంతమట్టుకు వెంటనే యాచరణలో పెట్టువలయునని సాంకేతిక ప్రభుత్వములవారిని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గోరియున్నాడు.

(ఫ్రీ ప్రె)

(ఇండియా ప్రభుత్వమువారి విషయముపై గావించి యున్న ప్రకటన రెపటిపత్రికలో పూర్తిగా ప్రచురింపబడును.)

కొమ్మండీ కన్య మరణించుట

లాహోరు, ఫిబ్ర 19:—గవర్నరుగారి పెర్సనలు అసిస్టెంట్లుగానున్న రాఘవను గారి కుమార్తె 5 ఏండ్లది చెట్టుకింద ఆడుకొనుచుండగా పైన సామరు కొట్టుచున్న కొమ్మ తలపై బడి వెంటనే చనిపోయెను.

(ఆ. వెస్.)

విశ్వాసము కలిగియుండును. వివిధాభిప్రాయములు కలవారు అన్యోన్యము సహాయము చేసికొనుటకుగాను విశ్వాస యంత్రమును మార్గము త్వరగా గావించబడనిచో రాండుచేట్ సమావేశము యెడల విరోధీయలు తమ అభిప్రాయమును మార్చుకొనవలసియుండును. విరోధీయములను అనాదరముచేసి ప్రభుత్వము వారు సహాయనిరాకరణ వాదులకు చేరదీయుచున్నారనియు, 'రెండు' భేదము ఆఫ్ కామెర్సువారు, కలకత్తా ప్రేక్షకు అసోసియేషనువారును కోరినచో తాను శాసన సభ్యత్వమునకు గూడ రాజీనామా నివ్వదలచియున్నానని మూరుగారు వ్రాయుచున్నారు.

(అ. వెస్)

స్థానిక వార్తలు

మద్రాసు కార్మిక సంఘసభ:—నాయక జనబలమున మద్రాసు కార్మిక సంఘముయొక్క సాధారణసభ శేపు 21 వ తేదీన సాయంకాలము 5-15 గం. 8వ ను భవనమున జరుగును.

తిరువల్లి కేంద్ర కృష్ణానసభ:—పైసభ యజమాన్యమున రాబోవు 22వ తేదీన సాయంకాలము 4-45 గం. నెం. వెంకటాచలచెట్టిపిల్లిలో శ్రీమతి వెంకటేశ్వర తాయగారి సంగీతకచేరి జరుగును.

ఆరోగ్యవిషయక ఉపన్యాసము:—డా॥ డబ్ల్యూ. హాపర్ గారు శేపుసాయంకాలము 5-45 గం. వై. ఎం. సి. ఏ. ఆడిటోరియంలో గవేరియా అనువిషయముగూర్చి ఉపన్యసించెదరు. రెవెన్యూ కలనల్ హింగ్లెస్ గారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

యస్. టి. సి. జంతుప్రదర్శనము:—యస్. పి. సి. ఏ. వారి యజమాన్యమున ప్రతివత్సరము జరుగు జంతు ప్రదర్శనము యీవత్సరము రాబోవు మార్చి 2వ తేదీన మధ్యాహ్నము 3 గం. గవర్నరు దంపతుల ఆదరణక్రిందను సమక్షము నను జంతువాగ్రాండునందు జరుగును.

మద్రాసు జాతీయ స్వచ్ఛంద సేవకులదళము:—పైసభ యజమాన్యమున శేపు సాయంకాలము 6 గం. శ్రీ రామలనాయకుపార్కునందు బహిరంగసభ జరుగును. కాంగ్రెసువాదులు, భారతమాత ప్రస్తుతస్థితి మనకర్తవ్యము అనువిషయముగూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

మద్రాసు కార్మిక సంఘసభ:—మద్రాసు కార్మిక సంఘ సభ శేపు సాయంకాలము 5-45 గం. పెరంబూరు బాంట్లలోని బి. పి. వాడియాపార్కు ఎదురుగనందు పైసభను వైసు స్థలమున జరుగును. కార్మికపక్ష నాయకులు కొందిరుపన్యసించెదరు. శ్రీమంత బి. కిరావు, యం. ఏ. గారధ్యక్షత వహించెదరు.

మద్రాసు శాసన సభ వైఎల్ఎస్:—గర మహ్మదీయతరనియోజకవర్గము తరపున మద్రాసు శాసన సభ యందు సభ్యులుగానుండిన అబ్దుల్ హామీద్ ఖానుగారు రాజీనామానిచ్చుటచే ఖాళీపడిన సీటును మరల జరుగుపన్నిక యందు మహ్మద్ ముఅజమ్ అద్వోకేట్ గారు ఆభ్యర్థిగా నిలచెదరని తెలుపుచున్నారు.

మద్రాసు మండల విశాల ప్రచార సంఘము:—పైసభ యజమాన్యమున శేపు సాయంకాలము 5-30 గం. చూడై పటాళం మంగపతి నాయకసేవీధి సమావేశమునందు స్థలమున బహిరంగసభ జరుగును. శ్రీయుతులు బి. వి. మాణిక్యమొదలియార్ జి. రామానుజులనాయకులు గార్లు మధ్య పానము వలనకలుగు దురంతములు గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

తమిళనాడు కాంగ్రెసు సంఘసభ వాయిదా వేయబడుట:—రాబోవు 23 వ తేదీన జరుగనవి ప్రచురింపబడిన తమిళనాడు కాంగ్రెసు సంఘసభ మార్చి 2 వ తేదీన జరుగునట్లు వాయిదా వేయబడెను. ఈసభ మార్చి 2 వ తేదీన మధ్యాహ్నము 2 గం. వేలూరునందు జరుగును. ఆడిటోరియము 1 గంటకు కార్యనిర్వాహక సంఘము కూడును.

శ్రీసమర్థ రామదాస్ స్వామివారి 18వ వార్షికోత్సవములు
శ్రీసమర్థ రామదాస్ స్వామివారి 18 వ. వార్షికోత్సవములు శేపు 21వ తేదీనందు మార్చి నెల 9 తేదీవరకు ప్రతిదినమున గోవిందప్పనాయకసేవీధిలో యస్. కే. పి. డి. సమున జరుగును. ఈఉత్సవముల సందర్భమున ప్రతిరోజును సంగీత ప్రదర్శనములు, భజనలు వాదనా కాలక్షేపములు మొదలగునవి జరుగును. శేపు 21వ తేదీన డా॥ మ. నా 10 గం. వీధులకు అన్నము పెట్టబడును. సాయంకాలము 6 గం. యస్. ఎం. కాంబాల్ (మైలాపూరు) గారి సంగీతప్రదర్శనము జరుగును. ఈసందర్భమున బి. బి. గోపతి నారాయణస్వామి చెట్టిగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

రాకపోకలు:—వెంకటగిరి మహారాజుగారు నేటి ఉదయమున వెంకటగిరికి వెళ్లిరి.
యస్. కె. చెట్టూర్ గారు బి. సి. యస్. నిన్నరాత్రి బెజాపూరుకు వెళ్లిరి.
మేజర్ క్రూయిక్ ముంకుగారు నేటి ఉదయమున మద్రాసుకు తిరిగి వచ్చిరి.
వెనుక గవర్నరుగారి అంగరక్షకదళ కేప్టెన్ గా నుండిన కాప్టెన్ క్యాంబెలు హోస్ గారు సభన మేతమై నేటి ఉదయమున బలదరునకు తనదళములో చేరుటకు వెళ్లిరి.

మద్రాసు నందలి మరణసంఖ్య:—గత 15 వ తేదీకి అంతమైన వారమందు మద్రాసులో సంవత్సర సగటున వెయ్యింటికి 42.8 మరణములు సంభవించెను. ఇందుకు మందు వారమందు వెయ్యింటికి 42.8 మరణములు సంభవించెను. స్కూలు కన్యాధి 39 మందికి వచ్చెను. వారిలో మంది పనిపొయిరి. ఆటలమృతన 1 కాలాహారజ్వరమువలన 3, యెంపెరికు జ్వరమువలన 6, మలేరియావలన 1, యితర జ్వరములవలన 40 మరణములు సంభవించెను. 1929 సంవత్సరమున యీ వారమునకు సరియగు వారమందు వెయ్యింటికి 38.6 మరణములు సంభవించెను.

గౌ. పటేలు ప్రభుత్వము రాజీపడుట ఎసంబ్లిలో అధ్యక్షుని ప్రకటన

సంరక్షకసిబ్బందిని అధ్యక్షుని కొప్పగించుట
డెప్టీ, ఫిబ్రవరి 20:—గౌ. పటేలుగారు ఆసెంబ్లీ సభలో "దు యా దిగువ ప్రకటన చదివిరి. "వైస్రాయిగారు నాకొక ఉత్తరమును వ్రాసి పంపిరి అయితే యీ సభవారి యెదుట చదువలసినవిధి నాయం దున్నది.

ఆ యుత్తర మొకటిగ నన్నది. అధ్యక్షవర్గా! మీతో యిటీవల నేను చేసిన సంప్రదింపులను బట్టి ప్రభుత్వము వారి పక్షమున యీ క్రింది సలహాలను మీ కొసంకు చున్నాను. ఇటీవల బయలుదేరిన వివాదములకు పరిష్కారార్థముగ సలహాలు మీకు వినియోగపడి సమాధాన మేర్పడుటకు సాధనభూతములుగ నుండగలవని తెలచుచున్నాను. ఈ ఆసెంబ్లీ సభాధ్యక్షుని అధికారమును, ఆసెంబ్లీ సభలోని అసభికారసభ్యులయొక్క వ్యవహారధర్మములను సక్రమముగ నిర్వహించుటకు తగిన సమర్థతను సంతోషములు యేర్పడినయెడల చాలునని మీరును అసభికారసభ్యులును సమానసంకల్పులై యున్నట్లు నేను భావించుచున్నాను. ఇట్టి సమర్థతను సంరక్షణములు మీకు కలుగుటకు తగిన కట్టుబట్టుములు చేయబడినయెడల చాలును గనుక, సభాధ్యక్ష పదవికిగల అధికారధర్మముల మూలనూత్రములను చర్చించవలసిన అవసరములు శేపు సభామందిరముయొక్క అంతర్భాగముల యందు మీకు గావలసిన అధికార సంరక్షణగురించి ముందుగ ప్రస్తావించెదను. సభామందిరాంతర్భాగములలో అధ్యక్షుని అధికారమునకుబడి సభాకాంతి సంరక్షణమునకు బాధ్యుడై ప్రవర్తించగల ఉన్నతిపాలీసు కాఫోవోగ్స్ యొక్కదు నియమింపబడవలయునని ప్రభుత్వము వారభిప్రాయపడుచున్నారు. ఈ పాలీసు అధికారిని యీ ఆసెంబ్లీ వారు సభాసంరక్షణాధికారి యని పిలువవచ్చును.

సభాభవన సంరక్షణమునకు నియమింపబడియున్న భటు వర్గము అసంతృప్తికరముగ నున్నదని యీ సభా సంరక్షణాధికారికి తోచినపుడు తనపాలీసు కాఫాధికారియైన తనపై యధికారికి యీ విషయములు నివేదించును. సదరు పాలీసుకాఫాధికారి తాను చేయదలంపిన క్రొత్త యోర్నాలులను నూచించుచు ఆసెంబ్లీ సభాధ్యక్షునకు తన సలహాలను నివేదించును. ఈ సలహాలకు తన అభిప్రాయములను చేర్చి గవర్నరు జనరలుగారికి ఆసెంబ్లీ సభాధ్యక్షుడు నివేదించును. గవర్నరు జనరలుగారు తమ కార్యనిర్వాహకవర్గముతో నాలోచించి తమ నిర్ణయములను అధ్యక్షునకు తెలియజేయగలరు. ఏ ఆంతుక సందర్భములలోనైనను యిట్టి సంప్రదింపులు సక్రమముగ జరుగుటకు అవకాశములు లేనియెడల సభాసంరక్షణాధికారి తనకు గల పాలీసు అధికారుల పురస్కారించు కొని ఆయా ఆకస్మిక అవసరములను అనుసరించి జరుపదగిన చర్యలను జరుపవచ్చును. ఇట్టి చర్యలన్నియు సభాధ్యక్షుని అనుమతి ను సరిదిద్దయే చేయబడుననే భావించెదము. ఆసెంబ్లీ భటువర్గమునే నృధనసే సభాసంరక్షణార్థము తగినంత క్రొత్తసేబ్బంది నేర్పడవలెనని ఆసెంబ్లీ సభ్యులయొక్క ముఖ్యాభిప్రాయమయినట్లును, ఇందు కొరకై గవర్నరు మెంటువారు శ్రద్ధవహించి పిలయినంత త్వరలో

మరికొంతమందిని సమర్థతైర వారిని ఆసెంబ్లీ భటులుగ నియమించగలరు. ఈ ఆసెంబ్లీ భటులందరూ అధ్యక్షుని ఆజ్ఞానురుదై పై జెప్పిన సభాసంరక్షణాధికారికి లోబడి పనిచేయుటగాని కోరిన ప్రకారమును దుస్తులను ధరించి వ్యవహరింపగలరు. ఇట్టి క్రొత్త సిబ్బందిని నియమించువరకును ఆసెంబ్లీ సభ వారికి నాఖరీ చేయగలందులకై గవర్నరు మెంటువారు కొందరు పాలీసు భటులను సప్లయచేయగలరు. ఈ పాలీసు భటులు ఆసెంబ్లీ భటులుగ నుర్తింపబడుటకు తమ చొక్కాల ముంతేతులకు పట్టెలను ధరించగలరు. అలాంధ సములను వ్రేసిదేయుటగాని యిష్టానుసారము నిర్ణయింపవచ్చును. ఈ పద్ధతులు మీకు అంగీకారమయ్యె యెడల పైజెప్పిన సభాసంరక్షణాధికారపదవికి తగిన పాలీసు అధికారి వెంటనే నియమింపబడును. అటుపిమ్మట ఆసెంబ్లీ సభాకార్యదర్శిలోను యికముందు నియమింపబడు సభాసంరక్షణాధికారిలోను మీకు సంప్రదించి మీకుగావలసిన పెర్మనెంటు సిబ్బందిని మీరు నియమించుకొనవచ్చును ఈ సలహాలన్నియు మీకు సమ్మతమయ్యె యెడల యిపుడున్న పద్ధతికి బదులుగ నేను నూచించిన క్రొత్త పద్ధతియే ప్రభుత్వమువారికి గూడ అంగీకారము కాగలదు.

బయటి కాశలా
సభామందిర బహిర్యభాగములయందు యెట్టిభటువర్గమును నియమించవలయునో ఆవిషయమై యింకను ఆలోచింపవలసియున్నది. ఈ లోపుగ ఇండియా గవర్నరు మెంటువారు స్థానిక ప్రభుత్వము వారికి ఉత్తరవులను జారీచేసెదరు. ఆసెంబ్లీ భవన బహిర్యభాగములయందు పాలీసు భటులను నియమించు విషయములో స్థానిక ప్రభుత్వమువారు ఆసెంబ్లీ అధ్యక్షునితో సంప్రదించి పిమ్మటనే ఇండియా ప్రభుత్వమువారు స్థానిక ప్రభుత్వమువారికి తెలియబరచెదరు. ఈ జెప్పిన సలహాలన్నియు ఇరుపక్షములవారును సదయవృద్ధయై యాలోచించిన యెడల ఆసెంబ్లీ సభ్యుల కలవరకును ఆ సౌకర్యమును కలిగించి గవర్నరు మెంటువారికిని, సభాధ్యక్షునికిని హృదయాం దోళనమును కలిగించిన యీ విషయ తపరిస్థితులు త్వరలో చక్కబడగలవు."

పటేలుగారి ప్రసంగము
"ఇటీవల ప్రభుత్వమువారికిని నాకును కలిగిన స్పర్ధలను, విభేదములను సభ్యులందరూ గమనించియున్నారు. ఇపుడు వైస్రాయిగారు తమ శేఖరుందు నూచించిన మరతులు, యేర్పాటులు యీ విభేదములను పరిష్కరించుటకు సంతృప్తికరమైన మార్గముగ నాకు గన్పించుచున్నది. కాబట్టి ఈ విషయమును యిమిడియున్న హక్కు తగాదాలనుగూర్చి మనవిపుడు విమర్శింపగలసిన అవసరములేదు. వైస్రాయిగారు చెప్పిన పద్ధతిని మన మచరణలో తెట్టి ఒక నూతన సాంప్రదాయమును యేర్పరచినయెడల యీ యాచారమే చిరస్థాయిగనుండి మున్నందు వ్యవహార పరిష్కారమునకు సామ్య మార్గముగ నుండగలదు. ఈ సలహాలు యెట్టి సదుద్దేశముతో నాకొసంగబడుచున్నవో అట్టి సదుద్దేశముతోనే నేను యీసభవారి తరపున వాటిని గ్రహించుచున్నాను ఆసెంబ్లీ భవన సంరక్షణ విషయములో క్రొత్త పద్ధతియొక్కటి అమలులోనికి రానున్నది. దీనివల్ల ఆసెంబ్లీ అధ్యక్షుని అధికారము యుచితముగ రీతి చెలాయంపబడగలదు. కనుక యికముందు నుండియు యీవిషయములో సంబంధించిన ప్రభుత్వాధికారులు ఆసెంబ్లీ సంరక్షణవిషయమున నాకొసంగడి సలహాలను నేను సంతోషముతో స్వీకరించి అట్టి సలహాల ప్రకారము వ్యవహరించగలవాడను.

విషయ పరిష్కార విపుడు పూర్తియైనది గనుక సోమవారము 24 వ తేదీనుండియు ప్రేక్షకుల స్థానములు బయటి వారికి యధావిధిగ తెరువబడుననియు ప్రేక్షకులకు టికెట్లు జారీ చేయవచ్చుననియు ఉత్తరవు జేయుచున్నాను."
(ఫీ. వై.)

బాపట్ల డి॥ ము॥ కోర్టులో
S. C. 360/1929
వాది:—పాలపర్తి ఆదిశేషయ్య సాకిక బాపట్ల
ప్రతివాది:—చిల్లర పున్నయ్య సాకిక గద్వాల.
యీ కేసునందు ప్రతివాదిమీదను ప్రాంతరీ నోటును బట్టి రు 48-10-0 లకు దాదా వేసినాడు గనుక ఆక్షేపణలున్నయెడల 24-2-30 వ తేదీ వాయిదాకు హాజరయి తెలియపరుచుకొనేది.
పాలపర్తి ఆదిశేషయ్య, ప్రిడరు.

చెన్నపురి శాసనసభ బై-ఎలక్షన్లు

(గ జ ట్టు ప్ర క ట న)

అట్టలు హమీదు ఖానుగారు చెన్నపురి శాసనసభలో తమస్థానమున కొనసిన రాజీనామా గవర్నరుగారికి అంగీకరింపబడినది.

వారి స్థానమున నింకొకరిని 1930 ఏప్రిల్ 5 వ తేదీ లోగా యొన్నుకోవలసినదిగా మద్రాసునగర మహమ్మదీయ నియోజకవర్గమునకు గవర్నరుగారు తుదకు గావించుచున్నారు. సదరు యొన్నుకపు యీ క్రింది తేదీలను ప్రభుత్వము వారు నిర్ణయించియున్నారు. అభ్యర్థుల నామిస్తేషను 1-8-1930 తేదీలోగా నామిస్తేషనుల పరిశీలన 5-3-1930 పొలింసు 25-3-1930

రేవల్లి డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 21/1930

వాదులు:—1 పాలాటి వెంకయ్యగారు, 2 యే పూడి వెంకట్రాయుడు, 3 యీ రాఘవయ్య, 4 యీ శ్రీరాములు, 5 బయానా కోటయ్య, 6 వల్లూరు వెంకటసుబ్బయ్య.

ప్రతివాదులు:—1 యేపూరి గోవిందు, 2 యీ యల్లమంద, 3 యీ పిచ్చయ్య, 4 పానుగంటి సీతారామస్వామి, 5 ఏపూరి కోటయ్య, 6 యీ వెంకటప్పయ్య, 7 యీ శ్రీరాములు, 8 బుడి పున్నయ్య, 9 యడవల్లి ఆదెయ్య, 10 బండి వెంకట్రాయుడు, 11 యీ గురునాథం, 12 యీ చంద్రయ్య, 13 యీ భూషయ్య, 14 యీ వెంకటేశ్వర్లు.

ఆళ్లమాడి గ్రామ హిందువులందరి తరఫున సదరు గ్రామములో శ్రీరాములవారినిన్ని అంజనేయస్వామి వారినిన్ని ప్రతిష్ఠాపనచేసి దేవాలయము వగయిరాలు నిర్మించుటకుగాను వినులుచేయబడి నిలబడునట్లు సామ్యులొనండి 2 వ ప్రతివాది తీసికొనిన రు 1252-11-0 లలో నుంచి రు 1000-0-0 లతో 1 to 9 ప్రతివాదులపేర 10 to 14 ప్రతివాదులపల్ల దావా పిదూర్లు అస్తిని విక్రయం పొందుచు 5-11-29 తేదీన వ్రాయబడిన విక్రయదస్తావేజు ఆళ్లమాడి హిందువులను ఎంతమాత్రము జైండుచేయజాలదనిన్ని వాయిదా ట్రాక్ సాక్స్ అనిన్ని డిక్లరేషను పొంది సదరు రు 1000-0-0 లను వడ్డీతో సహా ప్రతివాదులపల్ల ఆళ్లమాడి హిందువుల తరఫున వాదులు రాబట్టుకొనుటకు కోరుచు వాదులు దావాను దాఖలుచేసి ఆళ్లమాడిగ్రామ హిందువు లందరిని వాదులు రెప్రజెంటుచేయుటకు పర్యవస యివ్వలసినదిగా సి. పి. సి. 1 ఆర్డరు 8 రూలు ప్రకారం పిటిషను దాఖలుచేసియున్నారు. సదరు పిటిషను 25-2-30 తేదీకి వాయిదా అయియున్నది. సదరు పిటిషను దావా విషయముయి ఆళ్లమాడి గ్రామ హిందువులకు ఆక్షేపణ అన్నయిడదు 25-2-30 తేదీన కోర్టు వారికి తెలుపుకొనవలసినదిగా తెలియచేయడ మయినది.

రేఫర్, } మన్నేపల్లి శ్రీరాములు, 12-2-1930. } వాదుల ప్టీడరు.

నోటీసు

పార్వతీపురం డి॥ ము॥ కోర్టుఫయిల్

O. S. 6/1917 E-P 651/29.

2 వ వాది:—కంచేశ్వరమణి వరలక్ష్మమ్మ.

ప్రతివాదులు:—శ్రీతర్ల బృందావన చందన సూరు హరిశ్చందన బనాచేపు వగయిరాలు.

యీ నెంబరు వేలం ప్రాక్ట్ మేషను లో వివరింపబడ్డ ప్రతివాదుల స్థిరాస్తి సదరు ప్రాక్ట్ మేషను వరకులకు లోబడి పార్వతీపురం డి॥ మన్నులు కోర్టువారు సదరు కోర్టుయెదుట 1930 ఫం॥రం మార్చివెల 10 వ తేదీ వేలంవేయించుచున్నారు. కాబట్టి సరరాష్ట్రీ కావలసినవారు సదరు ఏలం తేదీని సదరు పార్వతీపురం డి॥ మన్నులు కోర్టుకు వచ్చి కొనుక్కొనవలసినది యిందుమాలంగా తెలియపర్చడమయినది.

పార్వతీపురం, } కె. జగన్నాథం, 10-2-30. } ప్టీడరు.

ఎన్నడును విఫలముకాదు

ప్రేమసాన్నిధ్యమున ద్వేషము రూపుమానిపోవును ఈ శిశిరకల్తో గాంధీ మహాత్ముడు వ్రాసిన వ్యాసము నేడు 20 వ తేదీ వెలువడిన ఎంగుయండియాలో ప్రకటింపబడెను. మహాత్ముడు ఈ వ్యాసమునను మొదటి కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారి తీర్మానమును సమగ్రముగా ప్రకటించి పిమ్మట నిటుల వ్రాసెను:—

“కార్యసంఘమువారి తీర్మానముననుకూలములతో మరింత బిగువుగానే బంధించినను స్వాతంత్ర్యమును గూడ నొసగెను. ఈ తీర్మానమునకు రాజకీయముగ గల ప్రాముఖ్యత కంటే మతవిషయముననే అధికముగ ప్రాముఖ్యత కలదని నేను భావించుచున్నాను. భిన్నమతాల మనోవృత్తులు గల వేలకొలది సభ్యులతో గూడిన కాంగ్రెసు సంఘముద్వారా అహింసాత్మకముగ సత్యాగ్రహమును కొనసాగించుట అసంభవమని నేను గ్రహించితిని. అధికసంఖ్యాకులు పరిష్కరించి రీతిన జరుపబడుట కిది సాధ్యమైనది కాదు. స్వచ్ఛంద విరుద్ధము గాకుండ దీనిని సాగింపవలె ననిన నిదీశపంపమున కంతకును విరుద్ధముగా నుండక తప్పదు. రెండిటిలో నొకదాని నెమ్మొకొనటకు స్వాతంత్ర్యము గలవానికే ఆకర్షణలగుడ చాల హెచ్చుగానుండును. కావున అహింసను మతభిన్నముగా వంగిరింపనివారు దౌర్జన్యముచే నాకర్షింపబడినచో అహింసను పరిత్యజింపవలసిన వారగుదురు. అహింస మానవభర్తృని నెమ్మొడువారు మరెయొకపక్షతి నెమ్మొడువవలం బింపబారు, కావుననే నేను కాంగ్రెసువారి పరిశీలననుండి స్వాతంత్ర్యమును కోరితిని. ఇందువలన నాకు బాధ్యత విక్లిరి అధికమే యైనది. అది అప్రతిహతము. కాననో ల్లంఘనము కొన్ని సందర్భములలో ప్రేమయొక్క నిరంకుశముగ నాజ్ఞయే యగును. అది అపాయకరమునకు నిశ్చయమేగాని నలుప్రక్కల నలుమొకొనుచున్న దౌర్జన్యముకంటెను అహింస అపాయకరము కాదు. ఆత్మవివాళకముగ నీ తాపమునుండి తప్పించుకొనుటకు అహింసాత్మకముగ సాత్వికనిరోధము జరుగుచున్నపుడు దౌర్జన్యము సమకాలికముగా ప్రారంభమగుట యొక్కటే గూడ అపాయకరముగ సత్యాగ్రహము ప్రారంభింపబడిన పిమ్మట ఒకవేళ మరల నలుల దౌర్జన్యముకలిగినను వెనుకటివలె సత్యాగ్రహమును విరమింపకుండుటకు తగినసాధనమును నేనిపుడు కనుగొన గలిగితిని. స్వాతంత్ర్యమునందు దౌర్జన్యమునకును అహింసను పోరాటము తలపించినచో—ఆ దౌర్జన్యమును కలిగించినవా రెవరైనను గూడ ఒక్కనక్కొకరైన మిగలకుండపోవువరకును సమరమును విరమింపకుండుటయే కర్తవ్యము. మనుష్యుడంతకుంటే మరేమియును చేయజాలడు. అంతవరకును పోరునలుపుక పోయినచో నది అవివ్యాసమే యగును” అని మహాత్ముడు వ్రాసెను. (ప్రీ ప్రెసు.)

ప్రశ్నలకు మహాత్ముని ప్రత్యుత్తరము

“నేను ముందుగా రాజప్రతినిధికి నా విధానమును తెలుపకుండ సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించెను. 1921 లో సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుట కాంగ్రెసువారు నిశ్చయించుట వలననే అప్పుడు చాలముంది దౌర్జన్య విధానమును విరమించిరి నేను రూఢిగా చెప్పగలను. దేశము సత్యాగ్రహమునకు సంసిద్ధముగా నుండలేదని నేను పిమ్మట చాల సార్లు ప్రకటించియున్నందుననే దౌర్జన్యపక్షమువారు మరల సభికముగి చురుకుతనమును చూపసాగిరి. అహింస మహాశక్తి సంపన్నమునకు నిశ్చయముగాన దౌర్జన్య మెంతటిక్రముగానుండి ననుగూడ అహింస కొనసాగ గలదని నేనిపుడు స్థిరపరచుకొంటిని. ప్రారంభమున నేను సబర్బర్బీ ఆక్రమము వారి సహాయమును మాత్రమే స్వీకరించెదను. ఏలనగా వారు చాలకాలమునుండి కఠినయి మార్చణమున కలవాటుపడి యున్నారు. ఏది యెటులున్న నా ప్రయత్నమునుగూర్చి ప్రెమ్మ అఫ్ యిండియా పత్రికచేసి నవ్యాఖ్యానములో సత్యము లేకపోలేదు. నిజముగానిది జూడరి వేయునట్టి కడపటిపంచెమే. సత్యమును కనుగొనవలెనను దీక్ష వలనను అహింసగూర్చి అధికదీక్షతో నేను పనిచేయుచుండుటవలనను నా జీవితమునందు మొదటినుండియు నేను జూడరిని గానే యున్నాను. ఈ విషయమున నెట్టి అమూల్యపదార్థమును పణముగా నొడ్డుటకైనను నేను వెనుదీయను. నేను చేయుచున్నది పారబాటెయినచో ఇదివరకు ప్రపంచమునం దన్ని కాలములలోను జగద్విఖ్యాతులగువా రొనరించినపారబాటునే నేనుగూడ చేయుచున్నాను.

నేను ప్రారంభింపనున్న సత్యాగ్రహమువలన మనదేశమునందున్న అండ్లయల్లో నెవని ప్రాణమునకైనను అధికముగ నపాయము కలగనున్నచో భారతదేశమునం దెందయునను యెట్టి దౌర్జన్యము జరిగిననుగూడ నడచివేయగల శక్తి దొరతమువారికి సంపూర్ణముగానే యున్నది. ఈ సత్యాగ్రహము ప్రారంభము కాకుండచేయవలెనని కోరెదను ప్రతికాసంవాదకులు రాజకీయ నాయకులు మన్నుగ నుండరును నాకు లేఖలను వ్రాయుటకు బదులు నేనుఅసమగ్రముగా ప్రకటించిన అక్రమముల నన్నిటిని తొలగింపవలెననే అధికారులకు వ్రాయుటయే ఉత్తమపద్ధతి అని మహాత్ముడు తెలిపెను. (అ. ప్రె.)

శ్రీ శే॥ వాడ్రేవు

జగ్గయ్యమ్మారావుగారి ధర్మములు

80 వేలు పీచుపియోగి, బ్రహ్మణ నిద్యార్థుల సహాయార్థ మొసంగబడెను

20 వేలు వేదవిద్యార్థులకును సంస్కృత విద్యార్థులకొరకును ధర్మ మొసంగబడెను

(స్వకీయవిలేఖరి)

సీతానగరం యెట్టేలు జమిందారిశ్రీ గారకు వాడ్రేవు జగ్గయ్యమ్మారావుగారు జ్వరబాధితై రాజమహేంద్రవరములో నిన్న సాయంకాలము 52 సంవత్సరముల వయస్సున కాలధర్మము నొందిరి.

వీరు మరణకాలముందు తమ మరణ శాసనములో యీ క్రింది ధర్మములను చేసిరి. 80 వేల రూపాయలను వీదనియోగి బ్రాహ్మణ విద్యార్థుల సహాయార్థమై ధర్మము చేసిరి. 20 వేల రూపాయలను వేదపాఠము చేయు విద్యార్థులకును సంస్కృత విద్యాపీఠములలో చదువుకొను విద్యార్థుల సహాయముకొరకును ధర్మము చేసిరి. (తంతివార్త)

కలకత్తా కార్మి రేషను

కలకత్తా, 19:— కలకత్తా కార్మిరేషను వారు గార్డెను రీచిభాగము రేటుపేయరుల యిబ్బందులను బాపకన్నచో సత్యాగ్రహము జేయుదురని బెదిరించుచు ఉన్నదేలాగా రు ఉపన్యసించిరి. గార్డెనురీచి పౌరులు పలువురు సభవెలుపల చేరి కరపత్రములను ప్రకటించి ప్రబోధము గావించిరి.

ఉద్యోగిల సంఘమువారు సభచేసి దక్షిణఇండియా రైల్వేపనివాండ్లపై ప్రభుత్వమువారు కేసులుజేసి శిక్షించుటను నిరసింపిరి.

రాజకీయ నేరములు మోపబడిన విద్యార్థులకు పరీక్షలకు చదువుకొన అవకాశ మివ్వకున్నారని అధికారుల చర్యపట్ల నిరసముజెల్పుచు నేడు సాయంకాలము ఆల్బర్ట్ హాల్లో విద్యార్థులు సభచేసి తీర్మానించిరి. (ప్రీ ప్రె.)

బాపట్ల స॥ జడ్జి కోర్టులో

I. P. 6/30.

విటిషనర్లు:—1. సంకా వెంకటకృష్ణయ్య వగైరా. ఎదిరి

ప్రతివాదులు:—(బుణగ్రస్తులు) 1. వుప్పల పెద పున్నయ్య, 2. యీ చినపున్నయ్య, 3. యీ ఆంకమ్మ మైనరు అయికుండున పోదరుడును పోషకర్తయగు 1 వ ప్రతివాది. ప్రతివాదులు లందరును చినస్వామికోమారులు, గమండ్లకులం, వయస్సు సం॥ 35, 25, 17 లు. మనివారింపాలెం, నాగారం శివారు.

1920 ఫం॥ 5 వ ఆక్ట 19 సి.యల్. 2 శెక్కును వసుసరించి వైన తెలుపబడిన పిటిషనర్లు, ప్రతివాదులను బుణగ్రస్తులుగ తీర్మానించవలసినదిగ కోరుచు యీకోర్టువారికి పెట్టిన దరఖాస్తు విచారణనిమిత్తమై 15-8-1920 తేదీకి వాయిదావేయబడిన దని యిందుమాలమున తెలియజేయడ మైనది.

సమకోర్టు బాపట్ల } ఎమ్. అనంతగిరిరావు, 18-2-30. } ఆదిమనల్ సబ్బారెడ్డి జడ్జి.

ఆదిభట్ల నారాయణదాసుగారు

రచించిన గ్రంథములలో, బ్రస్తుతము విజయ నగరములో వారియొద్ద వెలకుదొరకు పుస్తకములు.

కావ్యములు	రు. అ. పై.
(1) బాటసారి	0 4 0
(2) సారంగధర నాటకము	1 0 0
(3) తారకము (సంస్కృతము)	0 5 0
(4) శతకములు	0 8 0
(5) నవరసతర గణి (Beauties of Shakespear and Kalidas)	0 5 0
(6) నూలుగంటి (Telugu to 100 .Esoph's Fables)	0 6 0
(7) బుగ్గేదనుంక్రములు (దిర్వలుగా స్వరతాళములతో నేర్పర్చుపడి తెలిగింపబడినవి)	1 0 0
(8) విష్ణు సహస్రనామముల కచ్చ తెనుగు	0 8 0
(9) భగవద్గీత కచ్చ తెనుగు	0 8 0
హరికళలు	
(1) యథార్థ రామాయణము	2 8 0
(2) హరికథానృతము (సంస్కృతము)	1 4 0

శంకరన్ నాయరు గారి ఆర్భాటములు

సర్ శంకరన్ నాయరుగారు, దేశభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగ సెంట్రల్ కమిటీలో సభ్యులుగ బ్రవేశించి, సైమను కమిషనుకు తోడ్పడియుండిరి. సెంట్రలు కమిటీ కధ్యక్షులై, సభ్యులతో సరిపడక, భిన్నాభిప్రాయమును ప్రకటించవలసి వచ్చెను. ఇంతటితో వీరికి తృప్తిగలుగలేదు. వీరి నిటీవలనే స్టేటు కౌన్సిలు సభ్యులుగ ప్రభుత్వమువారు నియమించిరి. దీని నవకాశముగ నైకొని, వీరు నిన్నటిదినము రాజప్రతినిధిగారి ప్రకటనము నభినందించుచు, రాండు టేబిలు సమావేశమును ఆమోదించెడి తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. ఇట్టి తీర్మానమును స్టేటు కౌన్సిలు సభవా రామోదించుట కెట్టి యాటంకముండును? ఇంతకన్నను వెనుకంజ వైచెడి తీర్మానము నయినను, వీ రామోదించెడివారే. నారాయణ ప్రసాద్ ఆవధనాగారు, అధినివేశస్వాతంత్ర్యము తక్షణము ప్రసాదించబడిన గాని, భారతీయులు తృప్తికెందరని సవరణను ప్రతిపాదించిరి గాని, ఈ సవరణ యోడిపోయెను. స్టేటుకౌన్సిలు సభవా రిట్టి సవరణ నామోదించుచో, వారి పెద్దరిక మంతరింపదా? వారిని గూడ అతివాదకోటిలోని వారని పిలువరా? అందుచే స్టేటుకౌన్సిలు సభవారు అట్టి పొరబాటును గావించక, అధికార గౌరవమునకు పాత్రులయిరి. శంకరన్ నాయరుగారి ప్రసంగము వింతను పురికొల్పుచున్నది. రాజప్రతినిధిగారి ప్రకటనమువలన దేశమునకు చేకూరిన మేలేమి? 1917 సంవత్సర ప్రకటనమునందు అధినివేశ స్వాతంత్ర్య మిమిడియున్నదని చెప్పటయే నట.

చెప్పినమాత్రాన ఫలమేమి గలిగెనో? అధినివేశస్వాతంత్ర్యము దూరాదర్శమనియు, దీనిని జేయుటకు చాల దూరము ప్రయాణము జరుగవలయుననియు, రాజప్రతినిధిగారు చెలుపుటచే, వారి ప్రకటనపు విలువయుడుగంటెను. భారతీయులు అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము వెంటనే సిద్ధింపవలయునని గోరిరి గాని, ఎన్నటికో ప్రాప్తించుట కంగీకరింపలేదు. సర్ మాల్కం హెయిలీగారు 1917 సంవత్సర ప్రకటనము బాధ్యతతో గూడిన ప్రభుత్వమును సూచించెను గాని అధినివేశస్వాతంత్ర్య ప్రదానమును సూచించింపలేదని, జెప్పినమాట జమే. కాని, హిందూ దేశ పరిణామమును నిర్ణయించెడివా హెయిలీ గారు గారు. వీరికన్న నుత్తములు గలరు. బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారును, లాయడుబాద్విగారును, అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము గమ్యస్థానమని యిదివర కంగీకరించియుండిరి. అట్టితరి, రాజప్రతినిధిగారు చెలివిన నూతన విశేష మేమియో తెలియదు. అధినివేశస్వాతంత్ర్య

ము వెంటనే సిద్ధింపవలయునని మితవాదులు గూడ గోరుచున్న సమయమున, దీనిని గమ్యస్థానమని ప్రకటించిన మాత్రాన, ఉబ్బితప్పిబ్బులు గావలసిన యవసరముండదు. సర్ శంకరునాయరుగారు గూడ, తమ భిన్నాభిప్రాయ ప్రకటనమునందు అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమును వెంటనే ప్రసాదించవలయునని కోరియుండిరి. అట్టి వాగ్దానము చేకూరకముందు, రాండుటేబిలు సమావేశమునకు బోవలయునని, వీరు గోరుటకన్నను అసంగతము వేరుండదు.

రాజప్రతినిధి ప్రకటనము సైమను కమిషను పలుకుబడిని ప్రతిష్ఠను, సెంట్రలుకమిటీవారి ప్రతిష్ఠను క్షీణింపజేసెనని, శంకరన్ నాయరుగారు నుడువుట చోద్యము. ఇది నిజమగుచో మేలేగాని, సైమను కమిషను ప్రతిష్ఠ కెట్టి భంగము వాటిల్లలేదని ఇండియామంత్రిగారు స్పష్టపరచియుండిరి. సైమను కమిషను రిపోర్టువైననే, భావి సంస్కరణము లాధారపడుననుటకు సందియములేదు. పాపము శంకరన్ నాయరుగారికి సెంట్రలు కమిటీతో వినువెత్తియున్నది. వీరిమాట కమిటీలో సాగలేదుగాన, వీరు ఆగ్రహపూరితులై యున్నారు. సైమను కమిషను రిపోర్టును, సెంట్రలుకమిటీ రిపోర్టును తగులబెట్టవచ్చునని, శంకరన్ నాయరుగారు బలుకుటయే, ఇందుకు నిదర్శనము. నాయరుగారి పట్టి కంతుండదు. ఏ తక్షణమునకు తగినటుల ఆతగమున మాటలాడుటలో వీరు దిట్టలు. శంకరన్ నాయరుగారి యావేశ మెటులున్నను, సైమను కమిషను రిపోర్టువైననే పార్లమెంటుసభ ఆధారపడునని నమ్మవచ్చును. సైమను కమిషను రిపోర్టును తగులబెట్టవలయుననుచో, కొంతకాలముక్రిందటనే ఈ కమిషనును విడనాడి, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు హైందవాభిప్రాయమును గౌరవించిన మేలుగనుండెడిది. రిపోర్టులను ప్రచురించుట కీసంఘముల కవసరము లేకపోయెడిది. శంకరన్ నాయరుగారు సెంట్రలు కమిటీ అధ్యక్ష పదవిని వెనుకనే వదులుకొని యున్నచో, మేలుజేసియుండెడివారు.

అంతయు ముగిసినపిమ్మట, వీరు సెంట్రలు కమిటీవైనను, సైమను కమిషనువైనను మండిపడుట, చేతగానితనము దప్ప వేరుగాదు. రాండుటేబిలు సమావేశనిర్ణయ మెటులుండునో ముందుగనూహించుటకు వీలుగాదనియు, అందుచే అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమును వాగ్దానముజేయ వీలులేదనియు, ప్రభుత్వము తరపున సర్ హబిబుల్లాగారు చెప్పిన సమాధాన మెంత నిస్సారమయినదో దెలుపనక్కరలేదు. పూర్ణస్వరాజ్యోద్యమమును నిరసించుటతో హబిబుల్లాగారు కాలముగడిపిరి. అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము పూర్ణస్వరాజ్యము కన్న ఉన్నతాశయమని వీరు చాటిరి. అట్టితరి తక్కువ ఆదర్శముపట్ల ఏలేల నిరసనము జూపవలయునో తెలియదు. పూర్ణస్వరాజ్యము, అంతర్జాతీయ సహకారమున కేల యాటంకము గలిగించునో తెలియదు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము ననుభవించెడి దేశములు పరస్పర సహకారము నలుపుకొన సాధ్యమగుచుండ, హిందూదేశము మాత్రము ఇతర దేశములతో కలిసి యేల పాటుబడ గూడదో తెలియదు. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునందు పరాధీన స్థితి ననుభవించుచు, హింసాస్థితియందుండునపుడు, హిందూదేశము నలిపెడి

సహకారము సహకారము గాజాలదు. అయ్యది లొంగుబాటు దప్ప వేరుగాదు. సహకారము, విచ్చి కముగ నుండవలయును. సహానస్థితిగలవారి మధ్యనే, యిట్టి సహకారము సాధ్య మగును. అందుచే హిందూదేశము పూర్ణస్వరాజ్యము బడయుచో, ప్రపంచమునం దన్ని దేశములతోను విచ్చి క సహకారము నలిపి, లోకకళ్యాణమునకు తోడ్పడక మానదు.

రైల్వే బడ్జెట్టు లోపములు

రైల్వే బడ్జెట్టు గూర్చి భారత శాసనసభలో జరిగిన ప్రసంగములు బడ్జెట్టు నభినందింప వయ్యెను. బాగు కిచ్చిన ప్రత్యేక సౌకర్యములను, రైల్వేవారు ధాన్యముల కేల యొనగ లేదనియు, వ్యవసాయదారుల షేమము నేల పెంపొందింపలేదనియు, సర్ పురుషోత్తమదాసు ధాకురుదాసుగారు ప్రశ్నించిరి. రాబోవు సంవత్సరమున గూడ రైల్వే రిజర్వులలో నుండి ధనము లాగవలసివచ్చునని, పురుషోత్తమదాసు గారు చాటిరి. రైల్వే స్టేషనుల నిర్మాణమునకై ధన మెంతయో వెచ్చింపబడుచున్నది. దీనిని రైల్వే ప్రయాణికుల సౌకర్యములకై వెచ్చించిన బాగుండును. ప్రభుత్వ యాజమాన్యముక్రింద పనిజేయుచున్న రైల్వేలో, జాతి భేదములు పాటించబడుచుండుట కన్నను వింత వేరుండదు. ఉన్నతోద్యోగులకు వేతనాది సౌకర్యముల నిచ్చుటయు, స్వల్పోద్యోగుల షేమమును విచారించుటయు మిగుల శోచనీయము. ఇట్టి స్థితి మున్నుండయినను మార్పు జెందు ననునాశ గనుపింపదు. రైల్వే ఆర్థిక వ్యవహారములను, సామాన్య ఆర్థిక వ్యవహారముల నుండి వేరుజేయుటవలన, ఎంతయో లాభము గలుగునని యూహించబడెను గాని, అట్టి యూహలు ఫలించ వయ్యెను. వర్కింగు ఖర్చులను తగ్గించు మార్గము గనుపింపదు. అవి ఇంకను పెరిగిపోవునని అంచనావేయబడినది. మిలిటరీ రైల్వేల నష్టమును మిలిటరీశాఖ భరింపవలయునని, బి. దాసుగారు చేసిన సూచన సమంజసముగ నున్నది. ప్రతిసంవత్సరమునందును ఈ రైల్వేల నష్టమును, రైల్వే బోర్డువారు భరించుచున్నారు. మిలిటరీశాఖవారు దీనిని భరించుట సమంజసముగ నుండును. రైల్వే సిబ్బందికిగల యిబ్బందులు త్వరలో తీరునను నమ్మకము గనుపింపదు. ఉన్నతోద్యోగములలో భారతీయులను త్వరితముగ ప్రవేశపెట్టెదరనునాశ కెడము గనుపింపకున్నది. రైల్వేరేల్లును తగ్గింపకున్నారు. మూడవతరగతి ప్రయాణికుల యిబ్బందులు దీరునని దోచదు. సర్ జార్జి రిసీగారు శాసన సభ్యుల విమర్శనముల కిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము కడు నిస్సారముగ నున్నది. ధాన్యముల రవాణాకు సౌకర్యముల నొనగ వీలులేదని, రిసీగారు స్పష్టపరచిరి. స్టేషనుల కగుఖర్చు విస్తార మని రిసీగారు రంగీకరింప కున్నారు. లక్ష్నో రైల్వేస్టేషనుకు పదిలక్షలును, నాగపూరు రైల్వేస్టేషనుకు నాలులక్షలును వచ్చెనని, వీ రంగీకరించు చున్నారు. మూడవ తరగతి బండ్లలో జన సమ్మర్దమును గూర్చి రిసీగారు మామూలు పాటనే పాడిరి. మూడవ తరగతులలో, నియమిత సంఖ్యకన్న నెక్కువగ

ప్రయాణము సలిపెడివారును, అందుకు కారణ భూతులయిన రైల్వే యుద్యోగులును గూడ శిక్షా స్థులై యని, మాళవ్యాగారు జ్ఞాపకముచేసిరి. ఎక్కువ నంది ప్రయాణికుల నెక్కించెడి యుద్యోగుల కెట్టి శిక్షలు విధింపబడుతున్నవి. అందుచే, రాజమహేంద్రవరముయొద్ద నత్యాగ్రహణోద్యమమును సాగింప వలసిన యవసరము గలిగినది. శాసనమును జూపించుట సులభమే గాని, దానిని ఆచరణలోకి దెచ్చుట కష్ట సాధ్యమని రిసీగారు చెప్పట చోద్యము. ఇచ్చ ఎక్కడ నుండునో, కార్య ఫలసిద్ధియు నక్కడ గలుగును. ఆచరణలోనికి రానిచట్టమువలన నేమిప్రయోజనముండును? రైల్వేవారు బండ్లు చాలనిచో నెక్కువ బండ్లు నేర్పరువవలయును. లేనియెడల ప్రయాణికుల నెక్కించుట మానుకొనవలయును. అంతయ గాని, డబ్బుకొరకు ప్రయాణికులకు టిక్కెట్లనిచ్చి, వారికి చోటు జూపింపకబోవుట, క్రూరముగాదా? గాలి నైలుతురులు లేక, ఊపిరియాడక మూడవ తరగతి ప్రయాణికులు సకలకష్టములపాలై, ఆరోగ్యమును కోల్పోవలసిన దేనా? మరియొక దేశములో నిట్టి చూటలు సాగునా? సరియగు సౌకర్యముల నొసగనిచో రైల్వేసభ్యునిగాని, స్థాయిసంఘ సభ్యులను గాని నిర్బంధింపవలయునని, డాక్టరు జయశ్రీనుగారు జేసిన చమత్కారసూచనకు రిసీగారికి కోపము వచ్చెను గాని, నిజమేమన రైల్వేసభ్యుని బాధ్యునిగ జేయుట యవసరమనుటకు సందియములేదు. రైల్వే సలహాసంఘముల మూలమున విశేషప్రయోజనము గలిగె నని, రిసీగారు నమ్ముచున్నను, ప్రజలటుల భావించుట లేదు. రైల్వేల రాబడి మూడవ తరగతి ప్రయాణికుల మూలముననే విశేషముగా లభించుచున్నది. గత సంవత్సరము ప్రయాణికుల రాబడి అంచనాకన్నను పెరిగెను. అయినను మూడవతరగతి ప్రయాణికుల సౌకర్యముల విషయమై చూపుచున్న అశ్రద్ధయు, ఉపేక్షయు తుంతవ్యము గాజాలవు. రైల్వేలు ప్రభుత్వవశమయిన పిమ్మట, ప్రయాణికుల యిబ్బందులు తీరు నని యూహించిన వారి యాశలు విఫల మయినవి. ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యత వహింప నంతవరకు, ప్రస్తుత పరిస్థితులు మార్పు జెందు నని తలంప వీలుండదు.

ఆర్థరు మూరుగారి విషాదము

పటేలుగారి పై విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానము ప్రతిపాదించడలచిన ఆర్థరుమూరుగారికి పూర్తి గ ఆశాభంగము కలుగుట వింతగాదు. వీరికి తోడ్పడ దలచిన యం. కే. ఆచార్యప్రభృతులు, తుట్టతుడకు వెనుదగ్గిరి. ఆర్థరుమూరు ఏకాకియయిరి. యూరపి యను షక్ష నాయకులగు సర్ డార్శినిండ్లెగారు, మూరుగారిని బలపరుపక, వారి తీర్మానముతో తమకు సంబంధము లేదనిరి. అందుచే, మూరుగారి విషాదము ఎచ్చెను. యూరపియను షక్షమునందు వీరు తమ సభ్యత్వమునకు రాజీనామాను పంపిరి. రాండుటేబిలు సమావేశము వలన నిక మీద లాభము గలుగదని, వీరికి విశ్వాస మేర్పడెను. ప్రభుత్వమునందు సమాధానపద్ధతి మితిమీరిన దని, వీ రభిప్రాయపడుచున్నారు. పటేలుగారు తమ చతురతచే అధికారులను భ్రమపెట్టిరని వీరు భావించుచున్నారు. ప్రభుత్వమునకు పటేలుగారిపై విశ్వాసములేకున్నను, వారు ధైర్యము వహించి అధ్యక్షుని లొలగింప లేకపోయి రని,

మూరుగారు గుండుచున్నారు. సహకారవాదులలో విశ్వాసమును పునరుద్ధరింపని యెడల, రాండుటేబిలు సమావేశమునట్లు తమ యభిప్రాయమును మార్పు కొనవలసివచ్చునని, మూరుగారు బెదరించిరి. యూరపియను సంఘము వారికిక మీద పటేలుగారిపై గాని, ప్రభుత్వము వారిపై గాని విశ్వాస ముండజాలదని, మూరుగారు చాటుచున్నారు. బెంగాలు వాణిజ్య సంఘము వారును, కలకత్తాత్రేడ్సు సంఘమువారును, యూరపియను సంఘమువారును గూడ కోరుచో, తాము భారత శాసనసభ్యత్వమునకు గూడ రాజీనామా నిచ్చెద మని మూరుగారు తెలిపిరి. వీరి బెదరింపు లెంతవరకు ఫలించునో చూడవలయును.

సంయుక్తరాష్ట్రముల గవర్నరుగారి గర్జనము

సంయుక్తరాష్ట్రముల గవర్నరుగారు సర్ మా ల్కాంహెయిలీగారు 1917 సంవత్సరపు ప్రకటనము నకు విపరీతార్థము తెలుపుటచే, రాజప్రతినిధి ప్రకటన మవసరమయ్యెను. హెయిలీగారింకను నూరు కొనక, కాంగ్రెసును దూషించుటకు ముందుకు వచ్చుచున్నారు. వీరు సంయుక్తరాష్ట్ర శాసనసభలో నిచ్చిన యుపన్యాసమునందు, తమ సహజపటాటోపమును గనుపఱచిరి. రాండుటేబిలు సమావేశమునకు వెడలని, కాంగ్రెసువారిని వీరు నిరసించిరి. భారతీయులలో పూర్ణ స్వరాజ్య తీర్మానమువలన ఎట్టి సంచలనము గలుగలేదని, వీరు కనిపెట్టిరి. దేశమందంతటను 'జరిగిన సభలు వీరి దృష్టికి గోచరింప లేదుగాజోలు. ప్రభుత్వమువారు శాసనోల్లంఘనము నణచుటకు, తమ యధికారము నంతను వినియోగించెదరని వీరభయమొనగిరి. విద్యార్థుల విషయమై హెయిలీగారు రాతురము జూపుచున్నారు. వీరుగూడ దేశస్వాతంత్ర్యోద్యమమునందు పాల్గొనుట అనర్థ హేతువని, హెయిలీగారు మందలించుచున్నారు. ఇతర దేశములలో విద్యార్థులు దేశస్వాతంత్ర్యము నకై పాటుబడుట సహజమయినది. హిందూదేశములం దిది నేర మగుచున్నది. కాని, సందిగ్ధ సమయ మరుదొంచినప్పుడు, దేశమునందు అన్ని తరగతులవారును స్వాతంత్ర్యసిద్ధికై పాటుబడుట యవసరమగుచున్నది. హెయిలీగారి బెదరింపులు, సంయుక్తరాష్ట్ర ప్రజలను నిరుత్సాహ పరచుటకు మార్కు, వారిని మరింత ప్రోత్సాహపరచు నని నమ్మెదము.

కారాగృహ నిబంధనలు

కారాగృహ నిబంధనలలో ఇండియా ప్రభుత్వమువారు జేసిన మార్పులు ప్రచురింప బడినవి. ఖయిదీలు ఎ, బి, సి అను తరగతులక్రింద విభజింపబడెదరు. మొదటి రెండు తరగతులకును ఎక్కువ సౌకర్యము లొసగబడును. అంతయగాని, రాజకీయ నిర్బంధితుల విషయమును, ప్రభుత్వము వారు జేర్కొనరయిరి. ఖయిదీల విభజన, విచారణాధికారుల విచక్షణపై నాధారపడును. ఏ. బి. తరగతులకు ప్రత్యేక కారాగృహము నేర్పరుచుటకు, స్థానికప్రభుత్వముల కవకాశ మొసగబడును. వారమున కొక ప్రభుత్వమువారి రంగీకరించెడి వారపత్రిక యొనగబడునట. విచారణలో నున్న నిర్బంధితులలో రెండు తరగతులుమాత్రమే నిలిచి యుండును. మొత్తముమీద, నూతన నిబంధనలు విశేష మగు నుపశాంతి నొసగజాలవు.

సామ్రాజ్య సమావేశము

ఇంపీరియల్ సమావేశము రాబోవు సెప్టెంబరులో లండను నగరమున గూఢును, ఇంగ్లండుకు ను అధినిశేత రాజ్యములకును మధ్య గల సంబంధమును బలపరచు టెబులో దీనియందు విచారింప బడునని మాక్స్ నాట్టుగారు తెలిపిరి. హిందూదేశమునకు దీనియందు నిజమగుస్థానముండజాలదు. సామ్రాజ్యము మూలమున గలుగు లాభములు హిందూదేశమునకు లభింపకున్నను, సామ్రాజ్యపు బరువులుమాత్రము మీదబడుచున్నది. హిందూదేశమునకు అధినిశేత స్వాతంత్ర్యము లభించువరకు, దీనియందు పాల్గొన వీలులేదని, ఇండియా ప్రభుత్వము చెలుపుట ధర్మమగును. కాని, వారందుకు పూనరని తెలిసిన విషయమే.

బర్మా : హిందూదేశము

హిందూదేశమునుండి బర్మా విడిపోవలయునను చేసెడి వాదమునకు, నేక గుర్తుగారు రంగూనులో సరియగు జవాబిచ్చిరి. ఆసంగతిని నిర్ణయించుటకు బర్మా ప్రజలే అర్హులని వీరు నుడివీరి. అంతయ గాని, అధికార ప్రోద్బలమువలన ప్రయోజనముండదు. హిందూదేశమునుండి విడిపోకముందు, బర్మా స్వాతంత్ర్యసిద్ధి గాంచుట యవసరము. బర్మా హిందూదేశమునుండి విడిపోవలయు నని కోరెడి యూరపియనులు, బర్మాకు స్వేచ్ఛనొసగుట కిష్టపడుట లేదు. హిందూదేశముతో కలిసియుండునపుడే, బర్మా స్వరూపాలన స్వాతంత్ర్యము బడయుట సుకర మగును. అందుచే స్వాతంత్ర్యసిద్ధికై బర్మా హిందూదేశముతో చేతుల గలిపి పాటుబడుట, బర్మా ప్రజలకు మిగుల శ్రేయస్కర మగును.

పంజాబు : నిర్బంధవిద్య

పంజాబునందు నిర్బంధవిద్య నెటుల వ్యాపింపజేయవీలగునో, ఇందు కెంత వ్యయ మగునో, ఎన్ని సంవత్సరములలో దీనిని పూర్తి జేయవలయునో కనుగొనుటకు, పంజాబు ప్రభుత్వమువారు, విద్యా శాఖాధ్యక్షునితో గలసిన ఆర్గురు సభ్యులు గల కమిటీని నియమించిరి. ఇట్టి కమిటీపట్ల రానురాను నమ్మకము దొలగుచున్నది. పంజాబు ప్రభుత్వము వారి సంకల్పము కమిటీని నియమించుటతో ముగియునో, లేక నిర్బంధ విద్యావిధానము సుప్రతిష్ఠిత మగువరకు నిలుచునో ముందుగాని తెలియదు.

మలబారు రయితలపట్టము

మలబారు రయితల చట్టము, మరల శాసనసభ కంపబడి, తిరిగి విచారింపబడెను. రెండవమారు దీనిని శాసనసభకు పంపవలెనని, కొందరు కోరుచున్నారు. ఇటుల పంపుటకు వీలగునా యని అడ్డుకేటు జనరలుగారు విచారించుచున్నటుల మద్రాసు మెయిలు షత్రిక చెలుపుచున్నది. వీరివిర్ణయ మెట్లుండునో తెలియదు. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో ఎన్నటికీచట్టము శాసన మగునో చెప్ప వీలులేకున్నది.

లాహోరు నిందితుల స్థితి

నిరశన ప్రశ్నమును బులెయియన్ లాహోరునిందితుల స్థితి నానాటికి చెబుచున్నది. ప్రొ. ఎ. రై యుకా దబ్బలచున్నది. వారందఱును మిక్కిలి బలహీనముగా నున్నారు. రాజగురుగారు విషపదీసెము (నిమోనియా) తో బాధపడుచున్నారు. బేషధమును స్వీకరింప నునుచున్నారు.

భారత శాసనసభ

రైల్వే ఆదాయ వ్యయ పట్టికను గూర్చి చర్చ
ఫిబ్రవరి 19 - ఒక్క రైల్వే బడ్జెట్ మొదలై
మేం ర్యజును నని శాసనసభాకార్యక్రమపట్టిక తెలిపెను.

యె. సాచ్. గజ సమీగారు
గజ సమీగారు రైల్వే ఆదాయవ్యయ పట్టికపై గర్వ
ప్రకాశించుచు నిట్లు పలికిరి:— రైల్వే బడ్జెటుంటి పెద్ద
గ్రంథమును చదువుటకు వ్యతిరేకము. డక్కా - ఆరిచా రైల్వే
లాభదాయక మగునని చెప్పినను అయినపదారిని వేయకుం
డుట కోరినందు. ఈ రైల్వేను త్వరలో వేయదురని వాగ్దా
నము చేసిన గాని దెంగాల్ సభ్యులు ఈ విషయము అందోళన
మానరు. రైల్వేలో మహమ్మదీయోద్వేగియులు చాలమంది లేరు.

సర్ పురుషోత్తమదాసు తాకూర్ దాసుగారు
రైల్వే ఆదాయ వ్యయ పట్టిక ను విమర్శించుచు
సర్ పురుషోత్తమదాసు తాకూర్ దాసుగారిట్లు చెప్పిరి:— ఇ
ప్పుడు వ్యాపారవాణిజ్యములయందు నిరుత్సాహపరిస్థితులు ప్రబలి
యున్నవి. రైల్వే ఆదాయ వ్యయపట్టికగూడ ఈ పరిస్థితులను
బోలియు యున్నదిగాని, యెంతమాత్రము మెరుగుగాలేదు. ఈ
సిద్ధిగతులు మారినగాని రైల్వే రిసర్వులు యింకా తగ్గిపోవచ్చు
ను. ఉద్యోగములను భారతీయులవశముచేయుటయందు రైల్వే
వారు చాల ఆశ్రద్ధ చేయుచున్నారు. దెంగాల్ - నార్త వెస్ట్
రైల్వే పరిపాలన బాత్రిగా బాగులేదు. ప్రయాణికుల
సౌకర్యమువిషయము హెచ్చుతగ్గడ వహించవలెను.

కేల్ కర్ గారు
ఈసారి సభవారికి నివేదింపబడిన రైల్వే ఆదాయవ్యయ
పట్టికలో విశేష మేమియు లేదు. టిక్కెటు చార్జీలు గాని,
సామానులమీద చార్జీలుగాని తగ్గింపబడలేదు. రైల్వే ఉద్యోగి
యులపై ఖర్చుతగ్గింపబడలేదు. క్రొత్తయినపదారులను వేయు
టగూడ లేదు.

విద్యాసాగర పాండ్యగారు
విద్యాసాగర పాండ్యగారిట్లు చెప్పిరి:— ఆదాయవ్యయ
పట్టికను చదువుటకు వ్యతిరేకము. ఇప్పుడుగాక వచ్చేసభలో
దీనిని సభవారికి నివేదించిన బాగుగానుండును. ఆదాయవ్యయ
పట్టికలో నొక్కొక్క విషయమును ఒక్కొక్కటివారు బాగు
గా నాకరింపు చేసికొనిన బాగుగానుండును. చట్టములోని
లోటుబాటు లప్పుడు బాగుగా వ్యక్తమగును.

సర్ హ్యూకోక్ గారు
డబ్బులేక కొన్ని అయోమార్గములను వేయబాలనందుకు
సర్ హ్యూకోక్ గారు కోరించిరి.

అమరనాథదత్తగారు
రైల్వే ఆదాయవ్యయను యెడల సుదాసీనభావమునకును,
కార్మికుల స్థితిగతులను అభివృద్ధి చేయు కున్నందులకు
ను అమరనాథదత్తగారు రైల్వే పరిపాలనమును ఖండించిరి.
రైల్వేలో బాతిపక్షమునవారు తీవ్రముగా ఖండించిరి. ఆం
గ్లో హైందవులకును, విరోధియులకును, బండ్లను ప్రత్యేకించు
టవలన నీది బాగుగా వ్యక్తమగుచున్నది. రైల్వేలమీద భోజన
పదార్థముల నమ్మువారు కల్పిచేసి అమ్ముచున్న విషయమును
గూడ వారు సభవారికి తెలిపిరి.

జయ్యదీప్ గారు
రైల్వేవారికి సంబంధించిన ఆదాయవ్యయములను ఇతర
ప్రభుత్వవ్యయములతో చేర్చరాదని జయ్యదీప్ గారు చెప్పిరి.
ప్రయాణికులను హెచ్చుసౌకర్యములు కలుగజేయవలెననియు,
హెచ్చుమందిరి బండ్లలో నెక్కించినచో నట్టి యుద్యోగియు
లకు శిక్షలు విధించవలెననియు వారు చెప్పిరి.

హృదయనాథ కుంజ్రాగారు
దెంగాల్ నార్త వెస్ట్ రైల్వేలో ప్రయాణముచేయు
వారికప్తములను నర్థించికట్టములను త్వరలో నివారించవలసిన
దని పండిత హృదయనాథకుంజ్రాగారు చెప్పిరి. రైల్వే ఉద్యోగి
గీయుల పిల్లలచదువుకు హెచ్చుసౌకర్యములు కల్పించవలెనని
వారు కోరిరి. అంతట సభవారు ఫలావోరములకు లేచిరి.

సలాహ్ రాసంతరచర్చ
కర్నల్ గిడ్డి
వాణిజ్యము వ్యాపారము మిక్కిలి దురవస్థలోనున్న
సమయమున నింత ప్రోత్సాహకరమును ఆదాయవ్యయపట్టికను
తయారు చేసినందుకు గిడ్డి గారు
రైల్వే సభ్యుని నభినందించిరి. రైల్వే ఉద్యోగి
గీయుల కియ్యడలచిన క్రొత్త శీతములపట్టికను విమర్శించుచు
భారతీయులే ఈ శీతములమీద బ్రతుకాలనప్పుడు ఆం గ్లో
హైందవు లేట్లు బ్రతుకలరని వారణిగిరి. ఆంగ్లో హైందవులు
చేసిన మహానీతి పరిగణించి గారిని తరమివేయ వుండురు
గాక యని వారు కోరిరి.

యచ్. పి. మోడీగారు
నిరుత్సాహకరమైనట్టియు, ఏమియు విశేషములులేనట్టి
యు నాదాయ వ్యయపట్టిక అందరకు నిరుత్సాహము కలుగ
జేసినదని మోడీగారు చెప్పిరి. రైల్వే అధికారులు మూడవ తర
గతి ప్రయాణికుల కష్టములను తీర్చుటకు చాల ప్రయత్నములు
చేసిరి. ఇంకను చాల సావకాశమున్నది.

బి. దాస్ గారు
జి. వి. పి సమ్మేదారులను తమతమయిండ్లనుండి వెడల
గొట్టుచున్నందుకు బి. దాసుగారు రైల్వే అధికారులను ఖండిం
చిరి. ఆదాయము పెరుగకుండ ఖర్చు 18 కోట్లవర కెట్లు పెరి
గనో వారు తెలిసికొనగోరిరి. ఈవిషయములను విచారించి
ఏయే ఖర్చుల తగ్గించ వలెననో తెలుపుట కొక సంఘమును
నియమింప వలెనని వారు కోరిరి.

మహమ్మద్ యాకూబ్ గారు
రైల్వే పనివారు శాస్త్రీయమును మార్గముల నవలంబించి
నను ఈస్తు ఇండియన్ రైల్వే అధికారులు పనివారియెడల
చూపుచున్న వ్యతిరేకభావమును మహమ్మద్ యాకూబ్ గారు
ఖండించిరి. ఉద్యోగియులలో హెచ్చుగా మహమ్మదీయు లుండ
వలెనని వారు కోరిరి.

మున్సి ఈశ్వర శరణగారు
ఆసామ్ - బెంగాల్ రైల్వేయొక్కయు, బెంగాల్ నా
ర్త వెస్ట్ రైల్వేయొక్కయు కాంట్రాక్టులు తీరిపోవన్నవి
గనుక ఆ రైల్వేలను ప్రభుత్వమువారు కొనెదరావని మున్సి
ఈశ్వర శరణ్ గారు పుచ్చచేసిరి.

గయూ ప్రసాదసింగ్ గారు
రైల్వే ఆరికవ్యయపట్టికను చదువుటకు వ్యతిరేకమని చె
ప్పుచు, బెంగాల్ నార్త వెస్ట్ రైల్వేవారి పరిపాలనమును సభ
వారు తీవ్రముగా విమర్శించినందు, బండ్లలో ఒత్తిడి ఎక్కువ
గాకుండ చూడవలెననియు గయూ ప్రసాద్ గారు చెప్పిరి. కుంభ
మేఘసమయమున యాత్రికులకు సౌకర్యములు కల్పించినందు
లకు వారు అధికారుల నభినందించిరి.

యామిన్ ఖాన్ గారు
పెట్రోలియమ్ ఖర్చును తగ్గించవలె
ననిచెప్పి, పార్కును, రావుకారలు స్టాండింగు హైవాన్సు సంఘ
మునకు చేసినసాయమును వారుగడించిరి.

సర్ జార్జి రెయిసిగారి ప్రత్యుత్తరము
అంతట చర్చకు ప్రభుత్వర మొనగుటకు రెయిసిగారు
లేచిరి. ఆరికవ్యయపట్టికను చదువుటకు వ్యతిరేకము వాద
మునకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు, ఆ విషయమును తా నాలో
చించెదనని రెయిసిగారు చెప్పిరి. కాని గవర్నమెంటు ఆఫ్
ఇండియా ఆప్తప్రకారము ఆది వీలుకాదు. రాజ్యాంగవిధానము
మారినప్పుడు తా నావిషయము ఖాలోచించెద నని ఆయన
చెప్పెను. మూడవతరగతి బండ్లలో జనసమృద్ధి హెచ్చుగా
నున్న విషయమునకు ప్రత్యుత్తర మొ
సంగుచు ఎచ్చట జనసమృద్ధి హెచ్చుగానున్నదో తానుకను
గొనుచున్నాననియు, తరువాత దానిని తగ్గించుటకు ఉపాయ
ముల నాలోచింతుమనియు వారనిరి. శాస్త్రీయముగా అందో
ళన చేయుచున్న లేబరు సంఘములయెడల అధికారులు ఉదా
సీన భావము గలిగియున్నారను విషయమునకు
ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు ఆ విషయ
మై తాను విచారించెనని రెయిసి గారనిరి. కంపెనీవారి పరి
పాలనములో నున్న రైల్వేలను ప్రభుత్వమువారు కొనువిషయ
మై చెప్పును అవిషయము విచారించ బడు యున్నదనియు, విచా
రణ పూర్తియగువరకు తా నే ప్రకటనను చేయ వీలులేదనియు
వారు చెప్పిరి. దానికను ఖర్చు విషయమై గూడ విచారించ వల
సియున్నది. ఒక్క బెంగాల్ నార్త వెస్ట్ రైల్వేలోనే 12
మిలియనుల రూపాయలు ఖర్చుగను. రైల్వేను కొను విషయమై
వచ్చిన అవకాశమును ప్రభుత్వమువారు జారవిడువరు.

అంతట సభ ముగిసెను. రేపు మరల 11 గంటలకు సభ
సమావేశ మగును.

సత్యగుణమహాసభ-ఆచంట
ఈసభ 15-2-30 తారీఖున పగలు 2 ఘంటలకు పతనముం
దిరములో తెనాలితాలూకా కఠివరంగ్రామ కాపురములనున్న
శ్రీకృష్ణాశ్రమ స్థాపకులును నగు, బ్రహ్మశ్రీ బ్రహ్మానంద
బాలయోగిగారి అధ్యక్షతతో సమావేశమయినది. మందిరముం
లేయు పురజలంతో క్రిక్కిరిసిపోయెను. బాలయోగిగారు భక్తి,
యోగము, స్వాత్మామరక్షణ, సంకల్పసిద్ధిగూర్చి చక్కగా నుప
న్యసించి, సభ్యులను అనందాభిలా లేలియొడించిరి. తదుపరి
మురారిరా ఈడరసుబ్బన్న, వెలమ ముప్పారాయుడు, చేకూరి
అనందయ్య, ఆచంట సర్వేశ్వరరావుగారు చక్కగా భక్తిమార్గ
మునుగూర్చి యుపన్యసించినతరువార అధ్యక్షులు దీక్షోపన్యా
సముతో, గోవిందనామస్మరణతో సభ రిసుంటలకు ముగించిరి.
ఒకసభికుడు.

రాండుటేబిలు సభలో పాల్గొనుట
ఉచితమా?

అలిఘురు సభలో జిన్నాగారికి ప్రతిఘటనము
డెల్లీ, ఫిబ్ర 19:—నవంబరులో వైస్రాయిగారు గారిని
చిన ప్రకటనగూర్చి ముస్లిము యూనివర్సిటీలో (అలిఘురు) సభ
యందు చర్చింపబడెను. రాండుటేబిలు సభయందు పాల్గొనుట
దేశమునకు లాభించునా యనువిషయమున, నాటి ముఖ్యోప
న్యాసకులగు జిన్నాగారు అనుకూలముగ మాట్లాడిరి. కాని ప్రతి
కూలాభిప్రాయ మెక్కువగ నుండుటచే వారి ఉపన్యాసమున
కు అనుగడుగన ప్రతిబంధకము లేర్పడెను. చర్చను ముగించు
చు, రాజకీయములు చతురంగపు టాటనంటివి. కావున అవకా
శము దొరికినపుడెల్ల ఉపయోగించవలెనని జిన్నాగారు రిరి.
(ఫీ.వె.)

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువారి
పట్టుదల

డా॥ సన్యాలుగారి నియామకము పునరుద్ధరించుట
కలకత్తా, ఫిబ్ర 19:—డా॥ సన్యాలుగారిని రైల్వే
ఎకనమిక్సు లెక్చరరుగా కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువారు నియ
మించి యుండిరి. వీరు సైనును బహిష్కారము విషయమున
లండనులో నిరుడు పనిజేసియున్నందున, వీరి నియామకమును
ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించి యుండిరి. విశ్వవిద్యాలయము
హొబ్బుగ్రాడ్యుయేటుకాఖ కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు తిరిగి
డా॥ సన్యాలుగారి నియామకమునే పునర్ధరించి రని తెలియు
చున్నది. (ఫీ.వె.)

తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసు
సంఘము

ఇదివరలో ప్రచురించినట్లు ఈనెల 28 వ తేది 10 గంట
లకు తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘసభ జరుపుట నిలిపి
వేయబడినది. తిరి ఎప్పుడు జరుగనది తిర్మాత తెలుపబడును.
మ.రా:—17/2/30 తేదిగల ఆంధ్ర పత్రికలో ప్రచురి
చిన ప్రకారం ది 28/2/30 పగలు 2 గంటలకు ఆంధ్ర రాష్ట్ర
కాంగ్రెసుసంఘసభ జరుగును. కాన ఈ జిల్లాసభ ప్రస్తుతము
నిలుపుదల చేయబడినది.

ఆ. నాగేశ్వరరావు
పెసిడెంటు డెలిగేటు
జి. ఐ. పి. రైల్వేసమై

సమై ఆరంభమై 17 దినములైనది

రైలుమార్గమువెంట నున్న మిల్లులుకొన్ని
మూసివేయబడనున్నవి
పెద్దచెరువువరకును మోటారుకారులు నడచుచున్నవి.
యాత్రికు లీమోటారుల సౌకర్యమును వినియోగపరచుకొన గో
రెదము. కావలసినవారు ఆత్మకూరు సబు ఆసిపైరంటు సర్జనుగారికి
తంతివార్త సంపవచ్చును. (తంతివార్త)

రైల్ రెవరెండు సి. డబ్ల్యూ. లెడ్ బీటర్ గారి
జన్మదినోత్సవము
రాజమహేంద్రవరము, ఫిబ్రవరి 19:—రైల్ రెవరెండు
సి. డబ్ల్యూ. లెడ్ బీటరు గారి 88 వ జన్మదినోత్సవము గత
17 వ తేదిని సాయంకాలము 6 గంటలకు దివ్యజ్ఞాన సంఘభవన
మున జరిగెను. అల్పహారా నంతరము కొందరు
ఉపన్యాసముల నిచ్చిరి. రా॥ సా॥ వి.
భోగప్పరాయశాస్త్రీగారును సి. జి. సోమయాజులు గారును
లెడ్ బీటరుగారి జీవితమును గూర్చి ఉపన్యసించిరి. డా॥ సి.
రామకామత్, రా॥ సా॥ సి. వి. కృష్ణస్వామి అయ్యర్ గార్లు
తదితరులు ఉపన్యసించిన పిదప సభ ముగిసెను.
(ఒకవిలేఖరి)

కోయంబూరు 19:— జిల్లాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులుగా
సి ఎన్. రత్న సభాపతి మొదలగువారు ఎన్నుకొనబడిరి. గోవి
చెట్టిపాల్యం తాలూకాబోర్డు సభ్యులు తగవులాడుకొనుచున్నం
దున తాలూకాబోర్డును ఎత్తివేయవలెనని జిల్లా బోర్డువారు
తీర్మానించిరి.

స్టేటు కౌన్సిలు

సర్ శంకరనాయకగారి తీర్మానము

స్టేటు కౌన్సిలు రెండవ సమావేశము నిన్న 19-వ తేదీన ఢిల్లీలో జరిగినది.

భారతదేశముయొక్క రాజకీయ సహజపరిణామము అధివేశన స్వాతంత్ర్యము, ఈ విషయము 1917 ప్రకటనలోనే స్పష్టపరచబడినది. కావున నిపుడు దీనిని గూర్చి ఆలోచించుటకు బ్రతుకు దొరతనమువారికే సభను జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. ఆసభకు భారతదేశమునందలి వివిధపక్షముల ప్రతినిధులను సంస్థానాధిపతుల ప్రతినిధులనుగూడ వా రాహ్వానించుచున్నారు. పీఠం దరువకులసి అభిభూతనమనస్థలనుగూర్చియును బ్రిటిషు యిండియా సమస్యలనుగూర్చియును ఆలోచించి అంతరను యేకభావంపగలిగిన పరిష్కారమును తేల్చి వసమట్ట దానిని బ్రతుకు దొరతనమువారు పార్లమెంటు సభలో విన్నవించెదరు. అని 1929 నవంబరునెలలో రాజప్రతినిధి ప్రకటించి నందుల కీసభవారు వందనముల నొనరించుచున్నారని రాజప్రతినిధిని బ్రతుకు దొరతనమువారికిని తెలియజేయవలెనని యీ సభవారు గవర్నరుజనరలు సంఘమువారిని కోరుచున్నారు." అను తీర్మానమును శంకరనాయకగారు రుపపాదించిరి.

అనాడు భారతకాసన సంఘసభ్యులగు సర్ హరిసింగు గౌరగారు మున్నగువారు పలువురు స్టేటు కౌన్సిలులో ప్రేక్షకుల సాసమునందు కూర్చుండియుండిరి.

అధివేశనస్వాతంత్ర్యమునగా క్రిటిషు సామ్రాజ్యము నందుగల సమస్తదేశములకును సమానగౌరవమే యుండును. ఈ దేశములలో నొకదేశమున కధిక గౌరవమును మరొకదేశమునకు తక్కువగౌరవము నుండదు. అన్ని దేశములను రాజభక్తిని కలిగి యుండను అని సామ్రాజ్యసభలో స్థిరపరచబడినది. ఇదియే భారతదేశము యొక్క పరమావధి అని యిపుడు ఇంగ్లీషు ప్రభువు ప్రకటించెను. కన్నకేరెత్తి పక్ష నాయకుడగు బాల్ గౌరవమును లిఖించుటకు నాయకుడగు లాయడు బాల్ గౌరవము గూడ దీని సంగీకరించినది 7-11-29 వ తేదీన పార్లమెంటు (కామన్సు) సభలో జరిగిన చర్చనలన విదితము కాగలదు. 1917 లో చేసిన ప్రకటనయొక్క అభిప్రాయమిదియే యనియును ఆ ప్రకటన సామ్రాజ్యసభలో చర్చింపబడినదియును గూడ లాయడుబాల్ గౌరవ నుడిచిరి. కావున యిపుడు చేయబడిన ప్రకటన స్థిరమయినను మరల నిది మార్చబడదనియును నమ్మదగియున్నది. "అధివేశన స్వపరిపాలనము బాధ్యతాయుత పరిపాలనమును చాల పై మెట్టు" అని వెనుక భారత కాసన సభలో సర్ మల్గుం హాయిలీగారు నుడిచిరి. అది అపవాదాన్నివలయును 1917 ప్రకటనయొక్క అధివేశన స్వపరిపాలన ముద్దేశింపబడినదియును అటుల ప్రకటింపవలెననియును భారత నాయకులు వెంటనే ప్రకటించిరిగాన దొరతనమువారు రుపనదేశమునందుగాని యి.గ్లాండులోగాని అపుడట్టి ప్రకటనను చేయలేదు. అందువలన వైమును సంఘమును భారతీయులు బహిష్కరించిరి. అభిపక్ష సభవారుగూడ నీ విషయమును గూర్చి ప్రాసెసి గాని అపుడుగూడ దొరతనమునా రెట్టి ప్రకటనను చేయలేదు అందువలన కలకత్తా కాంగ్రెసులో అధివేశన స్వాతంత్ర్య తీర్మాన ముమోదించబడినది. అపుడుగూడ దొరతనమువా రేమియును చేయలేదు. గాన దానినిగూర్చి ఆందోళనము జరుగుచునే యుండెను. అందువలననే రాజప్రతినిధి ఆంగ్ల దేశమునకు వెళ్లుట తలపించినది. దాని ఫలితముగానే 11-10-29 వ తేదీన ప్రకటన వెలువడినది. ఆ ప్రకటన వెలువడగానే మనదేశములో సద్భావము వెల్లివిరిసినది. దీనికంతకును కారకుడు యింగ్లీషు ప్రభువే. ఏలమనగా రీకింగు ప్రభువు కన్నకేరెత్తి పులు లిఖించు వెనుకటి భారతమంత్రి మున్నగువారందఱును గూడ దీనికి ప్రతిహతులుగానే యుండిరిని సార్ల మెంటు సభలో ఇండియామంత్రి వెడ్డెవుడు వెన్ను గారే తెలిపిరి. ఇంగ్లీషు ప్రభువు పట్టుపట్టుచో నీ ప్రకటన జరిగియే యుండదు. (పార్లమెంటు) రాండులేబిలు సభను జరుపదలచుటవలన వైమును సంఘము యొక్క ప్రతిష్ఠకును పలుకుబడికిని భంగము కలుగనున్నను నీతిగతులనుబట్టి యీసభను జరుపుట అవసరమే యగుచున్నది. ఈ సమస్యను చర్చించుటకు అన్ని పక్షములవారిని సామరస్యము కలుగవలెను. ప్రస్తుతము పూర్ణ స్వరాజ్యవాదము మన దేశమునందు మూలమొగుచున్నను రాజనీతిజ్ఞు లీ సమయమున చాల మెరుకువతోనే పనిచేయువలసి యున్నది. ఈ సమయమున దీనివారి రీతి తీర్మానము మోదించినచో రాజప్రతినిధి కిని రాజనీతిజ్ఞులను నధికమగు ధైర్యమును కలుగజేసినవారగుదురు." అని శంకరనాయకగారు నుడిచిరి. (పార్లమెంటు.)

ఆస్తనాగారి సవరణ

"అధివేశనస్వాతంత్ర్యము వెంటనే యొసంగిన నేగాని భారతీయులకు సంతృప్తి కలుగదు గాన కొన్ని కట్టుబాటులతో దానిని వెంటనే స్థిరపరచ వలెను. ఆ కట్టుబాటులను గూర్చియే రాండులేబిలు సభలో చర్చింపబడవలెను." అను సవరణను

మున్ పీ నారాయణ ప్రసాదు ఆస్తనాగారు రుపపాదించిరి. "మన దేశమున బ్రిటిషు వారికి మొదటిసారియైన కంకర మునరకును కాలయాపనము చేయుటయే పద్ధతిగా నేర్పడినది. ఆరిక దాన్యమును పూర్ణ స్వరాజ్య పక్షమును దాని ఫలితములే. రాండులేబిలు సభ సరిగా జరుగుటకు శాంతిసద్భావములు ముఖ్యముగా నుండవలెను. అందులకు నా సవరణ నామోదించవలెను" అని ఆస్తనాగారు నుడిచిరి.

సర్ మహమ్మదు హబీబుల్లా, కపర్ దీ, సర్ ఆర్థు ప్రాము, లాలా రామచరణ దాసుగార్లు ఆస్తనాగారిసవరణను నిరసిం చిరి. సవరణ మోయినది.

పుర్వార్థి గారి సవరణ

మహమ్మదీయుల హక్కులు మతము లాభము మున్నగు వానికేతనిన రక్షణయేర్పడిన నేగాని వారికి సంతృప్తి కలుగదు. కావున 1928-29 లో ఢిల్లీలో జరిగిన భారత మహమ్మదీయ సభలో వెల్లివిరిసిన అభిప్రాయముల నామోదించిన మహమ్మదీయులనుమాత్రమే రాండులేబిలు సభకు పిలువవలెను" అని మహమ్మదు మర్వాద్దీగారు మరెయిక సవరణ నుపపాదించిరి. మహమ్మదీయులందఱును రాజప్రతినిధి ప్రకటన నామోదించిరి కాని, కారదాట్లము నామోదించుటచే మరల సంతోషములు కలిగినవి." అని పుర్వార్థి గారు నుడిచిరి. ఈ సవరణగూడ పిగి మోయినది.

ప్రభుత్వము వారి పక్షమున సర్ మహమ్మదు హబీబుల్లా గారు సర్ శంకరనాయకగారి తీర్మానము నామోదించిరి. "రాజప్రతినిధియును యిండియామంత్రియును భారతీయుల కృతజ్ఞత కెంతయును పాత్రలు గానున్నారు. సంస్థానాధిపతులు గూడ నీ ప్రకటన నామోదించిరి. పూర్ణ స్వరాజ్య ప్రకటనమువలన దాని నవలంబించెడు వారికి కష్టములు కలుగుటకప్ప మరెట్టి ప్రయోజనమును కలుగదు. దీనివలన బ్రిటిషువారికిని భారతీయులకును విరోధము కలుగుటయే గాక ఆరికముగను సాంఘికముగను చాల నష్టము గూడ కలుగునని దేశీయులలో చాలుమంది అంగీకరించుచున్నారు. ప్రపంచమంతయును అంతర్జాతీయ సహకారమునే కోరుచున్నది. భగవదీశ్వరలన మనకును బ్రిటిషువారికిని దృఢసంబంధ మేర్పడినది. దీనిని భేదించబూనుట అనర్థమేమోమోయగను, సర్ శంకరనాయకగారివంటి నాయకులు నెనుసరించుటయే వివేకలక్షణము అని హబీబుల్లాగారు నుడిచిరి.

చరణజెతసింగు లాలా రామచరణదాసుగార్లు గూడ తీర్మానమును బలపరచిరి. తీర్మానము నిరాశ్చర్యక నామోదించబడినది. (అ. ప్రె.)

వైద్యశాఖలో పాశ్చాత్య పట్టముల వ్యామోహము

డా॥ బ్రహ్మచారిగారు ఖండించుట

వంగరాష్ట్ర వైద్యోద్యోగులసభ

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 19.—వంగరాష్ట్ర వైద్యోద్యోగుల సంఘము 11 వ వార్షిక సమావేశమునందు అధ్యక్షతవహించిన డా॥ యు ఎస్. అహ్మదారీగారు తమ ఉపన్యాసమునందు, వైద్యశాఖ ప్రభుత్వోద్యోగులకు యూరోప్రదేశపు పట్టములుంటేనేగాని ఉన్న తపదవులు లభింపవలె కెందులుండటకు వగచిరి. ఇండియాలో వైద్యకళాశాలలందలి తరఫీసు పీఠమైనదను నింద బావులకు వైద్యోపాధ్యాయులు పాటుబడవలెననిరి.

1915 సంవత్సరమునుండి వి. ఎం. ఎస్. కాఖలోనికి కేవలము భారతదేశపు పట్టములు మాత్రమే బొందిన ఉద్యోగి నొక్కరినే చేర్చుకొనుట చాల విచారకరముగానున్నది. దేశములో ప్రబలియున్న యూరోప్రదేశ జబ్బుల నివారణగూర్చియే పరిశోధనగావించవలసిన వైద్యులను హెచ్చరించిరి. భేదములెచక అర్హతగల వైద్యులందరికిని అవకాశము లిచ్చుచుండవలెనని ప్రభుత్వమువారిని కోరిరి. (అ. ప్రె.)

కళాశాలలో దొంగతనము

విద్యార్థి యొకడు యూచోకి నొసంగుట దొంగిలించబడిన వస్తువులు ప్రేలేద వస్తువులను తమారుజేయుట కుపకరించుట

లాహోరు, ఫిబ్ర 19:—లాహోరు నందలి కళాశాలలో ప్రేలేద వస్తువులను తమారు జేయుటలో పనికివచ్చు వస్తువులు కొంతకాలము క్రితము దొంగిలించబడినది. ఈ సందర్భమున, విద్యార్థియొక డొసంగియుండిన యూచోకినిబట్టి పోలీసు లారగురు యువకులను ఎరెస్టుచేసిరి. (అ. ప్రె.)

పూర్ణస్వరాజ్య సత్యాగ్రహము

వలంబీరు దళములు

గాంధీమహాత్ముడు ప్రారంభింపనున్న సత్యాగ్రహము నకు పెక్కు వలంబీరు దళములను సమకూర్చెదనని హిందూస్తాను నేవాదళ చమూపతి డాక్టరు హర్దికరుగారు వాదన మొనరించినందున కరాచీలో రెండుదళములు (యూనిట్లు) సంసిద్ధముగానున్నవని అచటి నేవాదళమువారు హర్దికరుగారికి తెలియజేసిరి. కరాచీకడగమువారు 100 మంది వలంబీరులను సిద్ధపరచిరి. వలంబీరులను చురుకుగా చేర్చుచున్నారు. కల్లుసారాదుకాములవద్దను, విదేశజబ్బుల దుకానులవద్దను, పి కేటింగు చేయుటకును ఉప్పు సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుటకును కరాచీదళములు సిద్ధముగా నున్నవని అచటి కాంగ్రెసువర్తకు వారు తెలుచుచున్నారు. వలంబీరులను చేర్చుటకును పి కేటింగు నేర్పరచుటకును స్వామి శివానందుగారు వవాబుషా జిల్లాకు వెళ్లుచున్నారు. మొన్న 18 వ తేదీన సింధు ప్రాదరాబాదులో సారా దుకానుల యిజారా వేలంపాటలు జరిగినవిగాన యేవరును పాటపాడలేదు.

23-వ తేదీ ఆదివారమునాడు జాతీయతాకమును లేవనెత్తుట

ఈ నెల 23-వ తేదీ ఆదివారము ఉదయము 8 గంటలకు దేశమునందంతటను జాతీయతాకములను నెలకొల్పవలెను. పూర్ణస్వరాజ్య వాసోత్సవములో దేశీయులందఱును గూడ నధికోత్సాహముతో పాల్గొనినందున అహింసాత్మకముగ స్వరాజ్య సమరమున దేశీయులందఱును చేరగలరని స్పష్టముగనున్నది. భారతీయులలో నొక్క ప్రాణియొకను జీవింపగలిగియుండునంతవరకును స్వరాజ్యవతాకము క్రిందకు ద్రింపబడగూడదు అని హిందూస్తాను నేవాదళ కార్యదర్శి ప్రకటించెను. (ఫ్రీ ప్రెసు)

గుజరాతు విద్యాపీఠము వలంబీరులు

స్వరాజ్య సత్యాగ్రహమునందు పాల్గొనుటకు 18 యేండ్లు దాటిన విద్యార్థులందఱును కిధముగా నుండవలెను. ఇవ్వము లేనివారు విద్యాపీఠమునువదలి పోవలెను అని చాన్సలరు గాంధీ మహాత్ముని ఆజ్ఞానుసారము ప్రిన్సిపలు కల్చేరుగారు విద్యార్థులకు తెలిపిరి. చాలమంది వలంబీరులుగా చేరిరి. 18 యేండ్లు నిండినవారికి విద్య నేర్చుటకు ప్రత్యేకముగా నేర్పాటుచేయబడునని యీనెల 18 వ తేదీన అహమదాబాదునుండి వచ్చిన తంతివార్తలన తెలియుచున్నది.

మేచువాబజార్ బాంబుకేసు

నిన్న విచారణ జరుగలేదు

హైకోర్టులో యడ్డుపరిక్షాక్షేపము తమకధికారములేదని న్యాయమూర్తులు నుడువుట కలకత్తా, ఫిబ్ర 19:—సాక్షులను యడ్డు పరిక్షాక్షేపములో నవలంబింపవలసిన విధానమునుగూర్చి హైకోర్టువారిక తీర్పునొసంగవలయునని కోరుచు మేచువాబజార్ బాంబు యభియోగనిందితుల తరపున ప్రధాన న్యాయమూర్తి, న్యాయమూర్తి సి. సి. ఘోషగార్ల సమక్షమున ప్రార్థనగావించబడినది. ప్రాసిక్యూటన్ తరపు సాక్ష్యము ముగిసిన వెనుకనే వారి సాక్షులను యడ్డుపరిక్షాక్షేపదమనుటకు తమకు హక్కుగలదని పిటిషనుదారులు మనవిజేసిరి. ఈయభియోగమును విచారించుచున్న ప్రత్యేక న్యాయాధిపతు లందుల కొప్పుకొని యుండలేదు.

ప్రత్యేక న్యాయాధిపతులపై నీవిషయములో తమ కెట్టి యధికారమును లేదనియే తమ నిశ్చితాభిప్రాయమని ప్రధానన్యాయమూర్తులు నుడిచిరి. (ప్రాసిక్యూటన్ తరపు సాక్షులు నొక్కొక్కరినీ, వారి సాక్ష్యము ముగిసినవెంటనే నిందితుల తరపున యడ్డుపరిక్షాక్షేపినవారు బుద్ధిమంతులగుదురు. ఏలనన, ప్రత్యేక న్యాయాధికారులు సాక్షులకు కేలవిచ్చి వేసినచో, వారియనుజ్ఞ లేనిది యసాక్షులను మరలరప్పించుటకు వారికి వలనుపడదు.

చివరకు ప్రార్థన యుపసంహరించుకొనబడినది.

నిన్న విచారణ జరుగలేదు.

నిందితులలో నొకరు యస్పష్టతచే న్యాయస్థానమునకు రాజాలనందున, మేచువాబజార్ బాంబు యభియోగములో నేడు విచారణ జరిగియుండలేదు. (అ. ప్రె.)

సహాయసంఘ నియామకము

వంగరాష్ట్రకాంగ్రెసు సంఘ పుష్కాద్యులగు నిర్మల చందర్ గారి బసలో జరిగిన సమావేశమునందు, బి. పి. పెయిన్ గారిని యధ్యక్షులుగాను, మృత్యుంజయ ఫల్గట్టి, సురేశ్ తాలూ డార్ మొదలగు యితర న్యాయద్యాయులను సభ్యులుగాను గల "నిందితుల తరపున దన సంఘము" నెలకొల్పబడినది. (ఫ్రీ ప్రెసు)

విదేశవార్తలు

లండను నాకాదళ నిర్ణయనభ

మిగిలిన ప్రాంతాల్లోని గూడ పార్టీలనుకు
తిరిగి వచ్చెను

(వైర్లెస్)

రంగీ, ఫిబ్రవరి 19:—లండను నాకాదళసభ కేసిన ప్రాంతాల్లోని గూడ పార్టీలనుకు తిరిగి వచ్చిరి. ప్రాంతాల్లోని పార్టీలు చక్క బడునరకు రాయబారములు ఆగిపోవసినదే. ఆయా ప్రభుత్వములవారు తెలిపిన టన్నులనిర్ణయమును ఇంకను ఆలోచించుచున్నారు. ప్రత్యేకతరగతి నాకలబరువును నిర్ణయించుటకు నిశ్చయము ఉప సంఘము గూడెను. ఈ విషయమును వారు పరిశీలించుచున్నారు. ఈ రకముల నాకలు అనుకొన్న తరగతులలోనికి రావు.

కనడా గోధుమలు

(వైర్లెస్)

కనడాగోధుమలను బ్రిటిషువారు కొనుటకు అంగీకరించిరి. తగినవలను నిర్ణయించవలెననిరి. మనఃపూర్వముగ ఎక్కువగా గోధుమలను కొనెద మనుచున్నారు. చినికి బడులుగ యుక్తై టెడ్ కింగ్డుమునుండి బొగ్గుమున్నగు ఇతరవస్తువులు కనడా కంప బడునట.

లండను నాకాదళ నిర్ణయనభ

ప్రకటనము

(వైర్లెస్)

రంగీ, ఫిబ్రవరి 19:—ప్రతినిధులందరను ఆలోచించి పథము వచ్చే బుధవారమునకు ఆపుజేసిరి. ఈ లోపుగ నిపుణుల సంఘమువారు తమ పనిని పూర్తి జేసెదరు.

సభ ఆగుటకు ప్రాంతాల్లోని రాజకీయపరిస్థితులే కారణము. ప్రాంతాల్లోని రాజకీయ పరిస్థితులు ఆపుజేయుట కంగీకరించెను ప్రాంతాల్లోని నిపుణులు ప్రత్యేక నాకల టన్నులబరువును నిర్ణయించుటకు ఇతర నిపుణులతో కలిసి ప్రతినిధులందరకు వచ్చినగాని జలాంతరాన్ని సమన్వయము చేసిరి. ఈ సెలవుదినములలో ఇతర ప్రతినిధులు ఒకరితో ఒకరు ఆలోచించుచుచుందురు ఇట్టి ప్రతినిధులు ఇతర ప్రతినిధులకు తమ యభిప్రాయములను తెలియజేసిరి. యూరపియన్ ప్రభుత్వములవారు రందరను ఏర్పరమునకు వచ్చిన తామును అనిర్ణయప్రకారమే నాకాదళములో నేర్పాటుచేయుటకు సిద్ధముగా నున్నారమనిరి. ఇతరుల దళములు తమదళములకంటె ఎక్కువగా అండరాదట. తక్కువగా నాకాదళములను నిర్ణయించుటకు జాతిసమితి ఒడంబడిక, లోకార్నో ఒడంబడిక కెల్లాగు ఒడంబడికలు కారణమును చూపి, పెద్ద నాకలను రద్దుజేయుటకు సిద్ధముగా నున్నారమనిరి. రాబోవు అరు సంవత్సరములలో నాకాదళమును ఒడంబడిక ప్రకారము నిర్మించవలయునని నాకలను ఆపుజేయవలెననిరి. యూరపు ప్రభుత్వమువారికన్న వై మానికదళముకంటె ఎక్కువగా తాము తమదళముల నుంచువారము కామనిరి. జలాంతరాములను పెద్దనాకలను రద్దుజేయుటకు అనుకూలముగ అందరును ఒడంబడిక జేసికొనికేని తాముగూడ దానిని ఆలోచించెదమనిరి. ఇంకను తగ్గించి నాకాదళముల నేర్పాటు చేయుటకు ఆలోచించువిషయమై పార్టీలనుటకు సిద్ధముగా నున్నారమనిరి.

సామ్రాజ్య సభ

సెప్టెంబరు 30 వ తేదీన జరుగును

(వైర్లెస్)

రంగీ, ఫిబ్రవరి 19:—సామ్రాజ్యసభను సెప్టెంబరు 30 వ తేదీన సత్వదరనియ తత్వయమున గ్రేటుబ్రిటను, దొమినియను అధినివేశములకు ఆర్థిక సంబంధములు దగ్గరగా ఏర్పడుటకు ఆలోచించెదరని రాంకే మాడ్గాన్లుగారు ప్రకటించిరి.

“రషియాలో వేలతో నేను దేవళమున ప్రార్థించితిని”

మడ్గాన్లుగారి కొమారుని ప్రకటనము

(వైర్లెస్)

రంగీ, ఫిబ్రవరి 19:—రషియాలో క్రయస్తులను బంధించుచున్నారను విషయమై కామన్వెల్త్లో శ్రద్ధింపగా అనిషయమై మాస్కోలో నున్న బ్రిటిషు రాయబారితో ఉత్తరప్రశ్చ్యుత్తరములను జరుపుచున్నారనియు అది పూర్తియగువరకు ఏమి పలుకరాదనియు ఈలోపుగ సోవియటు ప్రభుత్వరాయబారుతో జేయుచున్న సంభాషణలను ఇప్పుడు ప్రకటించుచో ప్రమాదము వాటిల్లుననియు ప్రత్యేకముగ రషియనులు చెప్పుచున్న బాధలను నిరూపించువారున్నచో వారిని అదరించి వారు జెప్పెడి సంగతులను వివేచననియు ఈ లోపుగ పూర్తిగ ప్రత్యుత్తరము వచ్చువరకు ఏమియు చర్యనుడినుకొన వీలులేదనియు హెచ్చరించుచుగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. కాని రషియ దేవళమున మాస్కో నగరమున వేలమంది రషియనులతోను ప్రార్థనలను సల్పితినిని రాంకే మాడ్గాన్లుగారి కొమారుడు మాల్కం మాడ్గాన్లుగారు తెలిపిరి.

ప్రెంచి రాజకీయపరిస్థితులు

“ఇంతలో పరిష్కారము కావు”

బెరార్డుగారి ప్రకటనము

(రూటరు)

పారిస్, ఫిబ్ర 19:—దొమలోనుగారిని రాజకీయ ప్రముఖులు దర్శించిరి. పాయింకేదగారుగూడ వచ్చిరి కాని కొంతకాలమునకు ఇతడు రాజకీయములందు ప్రవేశించుటకు ఆకోగ్యము ఒప్పుకొననట. ఇతడుగూడ రాజకీయములందు మరల ప్రవేశించుట కిష్టపడుటలేదట. పూర్వము మంత్రిగనున్న బెరార్డుగారుగూడ వచ్చిరి. ప్రెంచి రాజకీయపరిస్థితులు ఇంతలో పరిష్కారము కావనిరి.

లండన్, ఫిబ్ర 20:—టార్డూగారు ఒకగంట దొమర్డుగారితో మాట్లాడిరి. 17 తేదీన రాజ్యాంగసభలో ఎక్కువ బలము గల్గియున్న వారిలో ఒకరిని ప్రధానామాత్యునిగ ఎన్నుకొనవలెననిరి. ఇప్పుడు టార్డూగారు మంత్రివర్గము నేర్పాటు చేయుట కిష్టపడకపోవుట అంతర్నిర్ణయముగ తలంచుటకు వీలులేదట.

ఎవరితోను తాము కయ్యమునకు దిగు విధానములేదని ఇట్టివారు తెలిపిరి. ప్రాంసుతో సమానముగ నాకాదళ ముండవలెననిరి.

ఈజిప్టు ప్రభుత్వము

బ్రిటిషు అధినివేశ వర్తకమంత్రి సుంకములు

(వైర్లెస్)

రంగీ, ఫిబ్ర 19:—ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారు ప్రవేశపెట్టిన నూతన ఓడసుంకములవిధానమును ఒప్పుకొంటిమని బ్రిటిషు అధినివేశ వర్తకమంత్రి గెల్లాగుగారు ఈజిప్టు ప్రభుత్వమునకు తెలిపిరి. కొన్ని విషయములను ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారు మరల ఆలోచించవలసి యున్నదనిరి. ఇప్పుడు చేయబడిన ఏర్పాటు తాత్కాలికముగ చేయబడినదనిరి. ఏదైన మార్పులవసరమని తోచిన, ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారికి తెలుపుద మనిరి.

బ్రిటిషు పౌరశ్రామిక ప్రదర్శనము వర్తకలకు లాభించునటులు ఏర్పాటుల నాలోచించుటకు ఒక సంఘమును వర్తక సంఘాగ్యమును నిర్మించెను.

అక్టోబరులో కెండెనివారి ప్రదర్శనమును పలుకుట కాలించెదట. విదేశములందుగూడ ఒక శాఖను కొన్నిచోట్ల ఏర్పాటుచేసెదరు. నాకలలోగాని లెక్కలోగాని ప్రదర్శనమును నావికులకు ఆలోచించుచున్నాడు.

పెరిషియా ముగింపు ప్రభుత్వములవారుగూడ త్వరలోనే నల్లమందు ఒడంబడికను ధృవపరచెదరని హెండర్సన్లుగారినిరి.

లండను నాకాదళ సభ (రూటరు)

లండన్, ఫిబ్ర 19:—లండను నాకాదళసభ 26 తేదీ వరకు ఆపుచేయబడినది.

కార్యేపండితుడు

జపాను చేరుట

కోబు (మెయిలు) జనవరి 15:—ప్రీ విద్యుత్ పాటు బడున్న కార్యేపండితుడు అమెరికానుండి జపానుకు జేరెను. ఇతడు కొన్ని ప్రదేశములను జూచెను. 17 తేదీకి కోబుకేసును వివిధదేశముల విద్యావిధానమును ఇతడు విచారించుచున్నాడు. 10 రోజులు ఈ వన్యజిల్లాలో ఆచును. 26 తేదీన హ్యంగు హేకు బయలుదేరును.

కోబులోను ఆచుట్టు ప్రక్కల జిల్లాలలోను ఆయనకు చాల పనిగల్గును. పెక్కు సభలు ఏర్పాటు చేయబడుచున్నవి.

కోబులోనున్న భారతీయులు కార్యేగారి గౌరవార్థము విందుజేయ నిశ్చయించిరి. విదేశములలో కార్యేగారు జూచిన సంగతులను కార్యేగారు భారతసంఘమున ఉపన్యసించెదరు. హ్యంగుహే, హాంకాంగు మ్యూనిల్లా సింగపూరుకు కార్యేగారేగెదరు. ప్రతిరోజులోను ఒక్కొక్క వారము ఆగెదరు.

న్యూయార్కులోనున్న లూదరసులు, యూదులు, యి.రి తర మతసంఘములవారును రషియాలో జరుగుచున్న మత్రికార్యమును మాన్వనలెనని గొరుచున్నారు.

లోయిస్సాపేటలో మందుగుండు గిడ్డంగి ప్రేతి 9 గురు చనిపోయిరియు ఇతరులకు గాయములు తగిలెననియు ఏ.ఎస్.న వార్తలు తెలుపుచున్నవి.

గత ఆగష్టులో సమేదులో జరిగిన అల్లరులసందర్భమున జెహసలములో అరబ్బుల వింకను అరెస్టుచేయుచున్నార, ఇంత వరకు తెప్పించుకొనిపోయెదమన్న విప్లవకారుని తుదకు బట్టుకొనిరి. ఇతని చేతిలోను, కడుపులోను కాల్పిరి.

శ్రీయుత సాంబమూర్తిగారి నిధి

సబర్మతినుండి దేశభక్త వెంకటప్పయ్య పంతులు గారిల్లు ఉద్బోధించుచున్నారు:—

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యార్థమును దేశమునందంతటను నిర్భయముగ చాటించి దేశీయమహాసభలో స్వాతంత్ర్య తీర్మానము లంగీకృతమగునట్లు తీవ్రప్రయత్నము గావించి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య సంపాదనకై కృషియొనర్చుచున్నందుకు మరల ఒక్క సంవత్సరమునుండి క్షేత్ర సమర్థులనుచున్న త్యాగమూర్తి యగు శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారు కొలదిదినములలో కారాగార విముక్తులై మన మధ్యకు రానున్నారు గాన వారికి ఆంధ్రమహాజనులు సమచిత్త సత్కారము గావించి రు 25000 సన్మానదక్షిణ యొసంగునట్లు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారిచే తీర్మానించబడిన విషయ మెల్లరకు విశదమే. విద్యాధికుడై ద్రవ్యసముపార్జన గావించుచు సమస్త పౌఖ్యముల ననుభవించుచున్న భోగి అసహాయోద్యమ సందేశము విననతోడనే వృత్తివిచ్ఛేదము గావించుకొని దారిద్ర్యమునే వరించి త్యాగియును జోగియునై దేశస్వాతంత్ర్యమునకై నిరంతర ప్రయత్నములలో నిమగ్నుడైన మహాకాయులగు సాంబమూర్తిగారి పవిత్రనామము ఆంధ్రదేశమున మాత్రమునేగాక భారత భూమియందంతట సంస్మరింప బడుచున్నది. అట్టిమహోన్నత దేశసేవకుని సన్మాన దక్షిణపూర్వముగ సత్కరించుట ఆంధ్రజనుల కర్తవ్యతావశ్యక కర్తవ్య మునట స్పష్టము. కావున ఉదారమనస్కులగు మనవా రెల్లరును విరాళముల నొసంగి సన్మానదక్షిణ సత్వరముగ పూర్తిగావించ బ్రార్థింతులు.

కొండ వెంకటప్పయ్య.

కావూరు

ఒక విషాద వార్త

ఈ గ్రామవాసులును, ఉభయభాషా విశారదులును, ముప్రసిద్ధ కవిపుంగవులును, జాతీయవాదులును, అగు మమ్మల సీతారామమూర్తి చౌదరిగారికి, ౧౨-౨-3౦ తేదీ భార్యా వియోగ దుర్దశ కల్గినందులకు చాలవగచుచున్నారము.

ఒక మిత్రుడు.

బార్నిస్టరు పి. కే. సుబ్బరామియ్యగారి
ప్రశ్నలు

గాంధీమహాత్ముని ప్రత్యుత్తరములు

1-ప్ర:— భగవంతుని సృష్టిలో మానవుడు ప్రత్యేకముగా సృజింపబడెనా?

ఉ:— తక్కిన జంతువులకంటె మానవు డెంతవరకు భిన్నుడో అంతవరకును ప్రత్యేకసృష్టియో యగును.

2-ప్ర:— అంతరాత్మ అనగా భగవంతుని ఆదేశమా?

ఉ:— మామవునియందు భగవంతుడు కలిపురుషుడు ను గూడ కలరు. కాన అంతరాత్మ (ఇన్నర్ వోయరు) భగవత్ప్రేరణ ద్వారాను కావచ్చును. కలిప్రేరణద్వారాను కావచ్చును. పనినిబట్టియే దానిని నిర్ణయింపవలసియుండును.

శి:ప్ర:— భారతదేశమునకు ఆయుధబలము లేనందున ఆత్మరక్షణకై లేకుండ నున్నది. ఇట్టిస్థితిలో ఆత్మశక్తివలన విజయము కలుగవచ్చు నను నూహపైని ప్రబలమైన కలబలము గల వారితో కలహించుట సమంజసమా? ఇందులన దేశమున ప్రజాకలహము గాని విదేశీయుల దాడిగాని కలుగదా?

ఉ—పిల్లితో పోల్చినచో చుంచు మిక్కిలి అల్పజీవ
మే యైనను అది ప్రాణరక్షణమునకు ప్రయత్నించుట లేదా? పిల్లి తన్ను చంపగల దని దానికి తెలిసినను ప్రాణసంరక్షణము నకు సర్వోత్తమ నుపయోగించుట దాని స్వభావమే యున్నది. మనుష్యుడు తనలో నాత్మకై కలదని గ్రహించియున్నాడు. పశుబల మెంత ప్రబలముగా నుండిననుగూడ దానిని ప్రతిఘటింపగల బలము ఆత్మకై కలదని పెక్కుపాఠులు విదితమై యున్నది. ప్రస్తుతము మన దేశీయులు పౌరుషమును పూర్తిగా గోలుపోవుటచే చుంచుకంటెనుగూడ నధమ స్థితిలోనే యున్నారు. ప్రజాకలహము కలిగినను ఇంతకంటె నధమస్థితి ప్రాప్తింపదు.

4-ప్ర—ఆత్మకృతి అనగా మనుష్యుడు కఠిర సాహాయ్యము నుపయోగింపజాలనిదియనను ఆత్మలో లీనమైయున్నయది యునా?

ఉ. ఆత్మకృత్తి ఒక మానవునియందే గాక సమస్తజీవ
రాసులయందునుగూడ వ్యాపించి యున్నదనియు పశుబలము
ఎంత పబలముగా నున్ననుగూడ ఆత్మకృత్తి కావంతయైన సాక్షి
కాజాలదనియును మనుష్యుడెపుడు గుర్తించునో అపుడు ఆత్మని
శక్తి పారంభ మగును.

5-ప్ర ఆత్మకును ప్రాణమునకును భేదమున్నదా?

6-ఉ. భేదమున్నది. ప్రాణము ఘౌతిక శరీరమునందు బంధింపబడినది. ఆత్మ 'కట్టిబంధము లేదు.

పెద్ద న్యాయవాది ను సా అభిప్రాయము నీ న్యాయవాది
అడిగెనుగాన ఇతడు నాకు ప్లే డ్రాఫ్టిజు నియ్యవలసియున్నది.
వకీలు గౌనును వర్జించి కాంగ్రెసు యూనిఫార్మును అవగా
ఖుద్దరు బట్టలను ధరించి స్వరాజ్యసమరమున నితడు చేరవలెనని
ననునదియే సేను కొరునట్లే ప్లే డ్రాఫ్టిజు. అత డాఫ్టిజును చెల్లించి
నచో సేనాసంగిన సలహా కది పరియైనమూల్యమే యని యితడు
గ్రహింపగలుగును. (మో. క. గాంధీ, ఎంగు యిండియా
18-2-80.)

ఖద్గరు ప్రభ

వారములో జులూ శివరాత్రినుచోత్సవము రానున్నది. ఆంధ్రదేశములో పలుతావుల శివప్రభలు గట్టి యాశ్రయింప, పుణ్యక్షేత్రముల దర్శించు వాడుకగలను. ఆ ప్రభలు ప్రజాబోధకములై, ఉత్సాహజనితములై, వర్ణింపబడుచున్నవి. అట్లే ఖడ్గధృష్ట శక్తి శివపదక్షిణము చేయించిన లాభకరము. ఆ ప్రభకు భరతమహర్షి యొక్కయు ఆంధ్రమాతయొక్కయు, పండిత జవహరిలాలు మహాత్మాగాంధీగార్థ యొక్కయు పటములు కట్టవలెను ఖాదీలోగల రకములన్నిటికి అరగజము చొప్పున నైనను తీసి ప్రభకు రెండువయిపులను అంటించవలెను. రెండు భుజములపైనను తలపైనను చ్యుర్రాజ్యబెండాను నెలకొల్పవలెను. ప్రభ పాదమున రాట్నము నుంచవలెను. ఇట్టిప్రభ సంచారప్రదర్శనముగా పనిచేయును. రకములభరతు దెలుపు పట్టి నొకచో కూర్చున్నగును భారతదేశ ఆర్థికస్థితి దెలుపు లెక్కన తయారుచేసి నొకచో నమర్చు నగును. ఆ యాప్రాంతము లందలి నేవాదశసభ్యుల గాంధీటోపీలను, దరించి, స్వరాజ్య బెండాలును బూని, ఇద్దరిద్దరుచొప్పున బారులుతీర్చి, ప్రభవెంట ఊరేగింపు జరుగవచ్చును.

ఇది ఎంతయు ఆనందదాయకముగను, ఉత్తేజకరమగు పరిణామము.

ఈ సంచార ప్రధను శివరాత్రి తరువాతనూ గ్రామము
వెంటి ద్విష్టను కుద్ధును అమ్మలను, నభ్యులను చేర్చును, నిధి
వసూలు చేయును కాంగ్రెసు ప్రచారమునకై ఉపయోగిం
చును. ఆంధ్ర మహాజనులు యోజించుదురు గాక.

సంఖ్య, } గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి.
18-2-80.

మహానందీక్షేత్ర సంరక్షక మహాసభ

మహానంది క్షేత్రములో ఫిబ్రవరి 28 న తేది మధ్యాహ్నము
12 గంటలకు సమావేశ మగును

మహానంది నీటిసరఫరావిషయమై సంద్యాల మునిసిపాలిటీవారి చర్యను ఖండించు తనని వారణాశ్రమై తగునలహాలు యోచించి భావి ర్తవ్యము నిర్ణయింపబడును.

భక్తు లెల్లరును విచ్చేసి సభావిజయమునకు తోడ్పడ బ్రాహ్మణులు,

భైరవజ్యోత్స్నల మహానందము, ధర్మకర్త

మాన్ సూన్ రాకకు పూర్వము, నేడివల్ల మీ జీవశక్తి అంతము కరిగిపోయినవిమ్మట, మీ శారీరకకృత్రిమ బలవరచుకొనుటకు మంచిసమయము. అప్పుడు యితరవ్యాధులైవ్వయు కలుగకుండుటకు, బలమును చేకూర్చుటకు వలయు పదార్థము లన్నియు చేరియున్న Waterbury's compound కు నేవింపును. ఇందు జాతుకొవ్వు లేమియు నూడవు. యంత్రసాహాయముననే తయారగును. చేతులతో నంటబడదు అన్ని జాతులవారును, వివిధవర్ణముల వారు నేవించుటకెట్టి ఆక్షేపణములేదు. వైద్యశిఖామణుచే గత 25 వత్సరములనుండి ప్రశంసాపాత్రకు లోనగుచున్నది.

WATERBURY CHEMICAL Co.,
PHARMACEUTICAL CHEMISTS
 Des Moines Iowa (U.S.A.)
 బహుళంను, స్టోరులంను కెమిస్టలవద్దను క్రయ
 మునకు దొరుకును 5268-2

WATERBURY'S
COMPOUND
 ఉష్ణప్రదేశముల కేర్పాటైన దగుటనల్ల
 ఎండలోజలలో కూక చెడకుండ నురిప
 గలదు. హరిజనమును యివ్వగలదు.

గర్భాశయమందుండు వ్యాధులకు దివ్యాక్షయము

‘ସୁ’ - ‘ବ’

స్త్రీలకుండు వ్యాధుల పాలిటి వరప్రసాదిని యనదగినది. మిక్కిల
యనుభవము గల వైద్యులందఱు దీని గర్భమందు రక్తము
ఒకేచోట చేరియుండుటచే కలుగు వ్యాధులు, ముట్టుకుట్టునొప్పి,
భద్రమువలన కలుగు చపలచిత్తము, అండాశయమందు కల్లు
వ్యాధులు మొదలైన స్త్రీవ్యాధుల కన్నిటికిని దివ్యౌషధము.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works, Ltd.,
15 College Square : Calcutta.

స్నాక్ యుంచువారలు.

ఎన్. దేశాయి గౌడ్‌స్ అండు కో.,

41, బండరువీధి, మృదాసు.

సాక్షి యుంచునాపలు.

నా చమ్ అండు కో.

॥ ३ ॥

కళావంతులవివాహము - కాకినాడ

మా పురమున కళావంతులలో గొప్పస్థితి వంతులను సంగీతసాహిత్యమున ప్రఖ్యాతిగాంచిన దువ్వ రాజరాజేశ్వరమ్మ కుమార్తెను, మా పురవాసులు, చిత్తజల్లు రాజానాయుడుగారి కన్యాశుల్కము మార్చి 16-8-30 వ తేదీన వివాహ మొనరించుటకు ఈ ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. సదరు వివాహముకు, పెండ్లివారు వాగరత్నం, వీణధనుముకుమారెలు నుటూరు పురవాసియగు, వద్దిల గానలోహిని మొదలగు సంగీత ధాతువులను, చితకలారు పేట గ్రామకాపురములను, సున్నర గాదియందు, అతీత కేరుగాంచిన పేట చిన సోమ హెబ్బు, చిన ముపులా సాహెబుగార్ల వాగస్వరులు వాగ్యంతో గొప్ప వివాహము జరుగవలసిన వందలగులు.

(పురవాసి.)

ప్రధమ వంగరాష్ట్రాధ్యక్షులసభ

రాకల యాస్థుర నెలపులలో ప్రథమ వంగరాష్ట్రాధ్యక్షులసభను ఖరగపురమున సమావేశపరచుటగాను, 215-2-30 తేదీన ఖరగపురమున జరుపబడిన బహిరంగసభయందు ఆరువది నుండి పభ్యులు గల తాత్కాలికావ్యవసంఘమును, పదిమంది కమిటీలుగల కార్యనిర్వాహకసభమును ఏర్పాటు కావడినది. అవ్యవసంఘసభ్యులను ఒక్కరూపాయి యను మేర్పాటుప బడి పరిశీలించుటగా జరుగబడుచున్నది. ఖరగపురమునందును, వంగయు వంగరాష్ట్రమునందలి యితర ప్రదేశములందుగల ఆంధ్ర సోదరసోదరీమణు లందఱును కర్నూలులో ఆవ్యవసంఘమున జేర గ్రామములు, ఒకవందనుండి పభ్యులు చేసినవెంటనే ఆవ్యవసంఘముతోపాటు, కోకాడార, కార్యనిర్వాహక ఉద్యోగముల యొక్క కలు జరుపబడును.

భండారు దండపాణి,

కార్యదర్శి,

రాష్ట్రీకాంక్ష ప్రచారసభాసభాసంఘము.

హరికథాకాలక్షేపము

ఈ నెల 16 వ తేదీన బూరగాంగ్రామమున సుప్రసిద్ధాంధ్ర గీర్వాణదక్షులు, శ్రీ శ్రీ శ్రీ విజయనగరం మహారాజావారి సంగీత కాలేజీ ప్రెసిడెంటుగారు, అనేక ప్రముఖులను విడిచిపెట్టి ప్రేమజ్ఞా దాదిధట్ట నారాయణ దాసుగారు హరికథా కాలక్షేపము చేసిరి. సభ్యుల కొరక పైని సీతాకల్యాణము చెప్పిరి పర్వాభినికి వగైరా ప్రాంతముల నుంచి షామారు చెందువే జనువచ్చిరి. మి రాలి గిడుగు మండలసీతాపతిరావుసంతులుగారు దాక్షుడు పి వైకుంఠంగారు ముక్కానులరెడ్డిశాస్త్రిగారు, ప్రహరయజ్ఞేశ్వరశాస్త్రిగారు, గారులపండ్ల జేంకటారంబంగారు, భవిషిపాటి కృష్ణమూర్తిగారు, దేవరకొండ నరసింహంగారు, కన్నేపల్లి విశ్వనాథంగారు దూరం నుండి పంతులు (మేజిస్ట్రేటు) గారు కె. శ్రీనివాస గావుగారు కొండ రామనాయకుగారు వగైరా అనేక ముఖ్యులచేత సభ నిండియుండెను. ప్రేమానుగారు "వెడలెను కోదండరాజు" మొదలుగాగల పాటలను, అనేక అర్థములు చెప్పియు వచనములను బహుసరసముగా హరికథ చేప్పిరి. ఆ సభయందు శ్రీ దాసుగారికి మి రాలి గిడుగు చిరం ప్రభుల ధర్మగారు హాజరైరి. 17 మధ్యాహ్నం మోటారులో బూరునిగారు విజయనగరం దయచేసిరి. వీరికల్పనలను ఆసక్తిగల నటనను, తాళము సరిపుచ్చి పండితజన వ్యాపారంజకముగా పాడినపాటలకు సమర్థులుయైనవని మి రాలి గిడుగుగారి ఇష్టముతోయిరి గన్నభారతమాతయొక్క యువ. దాదరీయలయొక్కయు అప్పయ్య కొనియాడెనని యున్నది ఇట్టి చక్కవిద్యునుడు చిర కాలము జీవించి హరికథాకాల సాక్షియైయున్న శ్రీ పరమేశ్వరుని సదా ప్రార్థించు చున్నాము.

(గృహీతవిలేఖరి)

రోజుపుష్ప లేహ్యము 1538

మలబద్ధమును పొరించుటలో శ్రేష్ఠమయినది. కాల విశేషమును చక్క-గాగిగించును, రుచికరమయినది. పభ్యులను 15 రులి డబ్బి రూ. 0-10-0.

క్షయార్థి లేహ్యము 4

గుడ్డు, ఉబ్బసము, కఱుము, అల్ల, మొదలగు కాన్యకాశ సంబంధమును న్యాధులను పొరించి గుండ్రము బలము నిచ్చును 15 రులి డబ్బి రూ. 1-0-0. వి. పి. ఖమ్మలు, ప్రత్యేకము పి.సి.పి. అందు కో. ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిదేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

ఆకిరిపల్లి వేదశాస్త్రపాఠశాల వర్ధంతులసభ

శ్రీ శోభవాద్రి లక్ష్మీనరసింహస్వామివారి వేదశాస్త్ర పాఠశాలకు ప్రతిసంవత్సరము స్వామివారి రథోత్సవదినమందు పాఠశాలయొక్క కార్యనివేదనము పండితుల యుపన్యాసములు జరుగుచున్నవి. ఈ సంవత్సరము శ్రీమాన్ చిట్టిగూడూరు సంస్కృత కలాశాలా స్థాపకుల శ్రీమాన్ వరదాచార్యులవారి యన్యతను ఇభ జయప్రదముగ జరిగినది. ప్రతిసంవత్సరము నందు వచ్చే నూజవీడు ప్రభువులు దయచేయకపోవుటచే కొంత లోటు గాన్పించినను పిరపురములో వేదాంతశాస్త్రపరిక్షకు లగు బ్రహ్మశ్రీ చెంచుమారు నరసింహశాస్త్రిలవారి రాకచేత సభ ఆకర్షకముగానున్నది శ్రీ శాస్త్రిలవారు శిష్టా నరసింహ శాస్త్రిలవారు వావిలాల శివావధానిగారు మొదలగు ప్రముఖులు ఉపన్యాసము లిచ్చిరి. శ్రీమాన్ ఆచార్యులవారి యుపన్యాసము అధికానందసంధాయకమై యున్నది. వారి యుపదేశములు అచరణకువచ్చినప్పుడుగాని సంపూర్ణముగా సంపూర్ణముగ నేరదు. శ్రీ ఆచార్యులవారి నిరాడంబరమైన పద్ధతి చాల క్లుప్తమైనది. వారిని జూచియెన్ను పాఠశాలలో విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయులు విదేశీయ ప్రవర్తనలై ఒక గంటకాలము విధిగా రాటు ము ద్రిప్పియెడల ఈ గ్రామము నందే గాక చుట్టుపట్ల గ్రామము లు గూడ నిర్మాణకార్యక్రమములో పాల్గొనవలెను. మూలు తీయుటకు తగినంత యవకాశము లేకపోయినను ఖద్దరుప్రస్తారణ మవశ్యముగ జరగగలదని నమ్ముచున్నాను. సీ|| కవి పెంచె నూరి మార్గంజేయ విలుగుండు

త్యాగశీలుండు విద్యావిదేది

యాద్యతిం జూపె మల్లాది సుబ్బయదాసు

హరిపాదపద్మనేపాభిరతుడు

ప్రాపునూపెను జొడ్డుపల్లె న్యాయుండైన

వేంకటశివనామ విప్రవరుడు

ఒకయింటిదాని గా నొనరించె నుప్పలూ

యన్నమ్మ వల్లిశ్రీ గొన్నయమ్మ

గి|| కేలంబూనెను శ్రీరామాలంక

పావనండు జ్ఞాననిధి యాశివావధాని,

యిరువదయు మాడు వత్సరాల్ పెరిగి విభల

సత్కృపం గాంచె నీ వాచాలబాల.

(ఒక విలేఖరి)

"The Indian Everest"

An All-India Weekly Journal.

నెల చందా రూ. 4 లు మాత్రము.

ప్రతియూర ఏజంట్లు కావలెను.

మేనేజరు, 1 బ్రిటిషు ఇండియన్ పీప్లి, కలకత్తా.

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు రూ. 1-0-0. వై ప్రతిప్రశ్నకు రూ. 0-4-0. ప్రశ్న వ్రాయు కామును తెలుపవలెను. వి పి 0-4-0 అవును. గాంధీ జ్యోతిమినిలయం, తిరుత్తణి. P. O.

ప్రకటన

ఫోర్టు నెంటుబార్డి సమీపమున నుండు లీచ్ రోడ్డులో క్యూపిడ్స్ బార్డులను నిర్మించవలసిన జయస్మారక చిహ్నము (విక్టరీ మెమోరియల్) పై, గత ఐరోపా మహాసంగ్రామ మందు గతించిన మద్రాసు అంగ్ల, హైందవయోధుల నామము ల వ్రాయించుటకు మద్రాసు, విక్టరీ మెమోరియల్ సంఘము వారు తీర్మానించి యున్నారు. వారి నామధేయములు అంగ్ల భాషలో, వారు ఏపటాలములకు సంబంధించినది వరుసగ వ్రాయ బడగలదు. దీనికి సంబంధించిన వివరములు తెలిసినవారు అనగా గాయములతో గతించిన మద్రాసీయులను గూర్చి న వివరములు, గౌరవకార్యదర్శి, విక్టరీ మెమోరియల్ సంఘము, ఫోర్టు నెంటుబార్డి, మద్రాసువారికి, గతించిన వారిపేరు ఏపటాలమునకు చెందనది, జన్మస్థానము, గతించిన తేదీ, వారి పట్టాలము నెంబరులను తెలుపుచు వీరిని ద్రవపరచు కాగితములతో సహా పంపవలెను. సదరు కాగితములు సామ్యమైనంత త్వరలో తిరిగి ప పబడును.

ఎస్. బజులల్లా

ఫోర్టు నెంటుబార్డి

18-2-30

గౌరవ కార్యదర్శి,

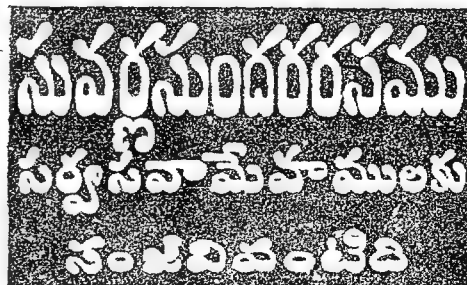
విక్టరీ, మెమోరియల్ సంఘము.

వెదపులివరు

జెండాను ప్రతిష్ఠించుట

ఫిబ్రవరి 9:—గ్రామము లాహోనమును దయతో సంగీకరించి 7-2-30 న నిచ్చుటకు వేంచేయున్న శ్రీయుత గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి, రావు రాయన్న ముసల్ పురుషుత్తము గార్లను- శ్రీయుత కాండ్లూరు సీతారామశాస్త్రి, కనగాల సుబ్బారావు, సముద్రాల రాఘవాచార్యులుగారు తదితర ప్రముఖు లుచితమర్పణలకుజేసి విడిదికి దోడ్కొనివచ్చిరి. సుప్రసిద్ధనాయకులగు శ్రీశాస్త్రిగారిచేత వేంచేసిన గ్రామము లో నలుమూలలను అద్భుతమైన ఉత్సాహము వ్యాపించెను. ఏమూల జూచినను శాస్త్రిగారిని గూర్చి ఆలోచించుచునే యుండిరి. శాస్త్రిగారిని జూడవలయుననియు వారి ఉపన్యాసమును వివరియు ననియు, ప్రజలలో గలిగిన ఆసక్తికి చేరవేయ, ఉత్సవముజేసి, జెండాను ప్రతిష్ఠించుటకు, ప్రయత్నించులోపల ఖద్దరమ్మన బాగుండునని శ్రీశాస్త్రిగారు ముచ్చటించగా, ఏ నాడును మూటను చేతబానిని శ్రీయుత కనగాల సుబ్బారావు, సముద్రాల రాఘవాచార్యులు మొదలగు ప్రముఖులు అత్యుత్సాహముతో ఖాదీమూట లెత్తుకొనగా పెక్కుమంది పెద్ద పిన్న లీఖద్ద రమ్మటకు వెంటబిచ్చిరి. సీతారామశాస్త్రిగారి వంటి పావనమూర్తి ఖద్దరమ్మటకు బతులుదేరగా వారికెంతటి వారైనను అనుచరులుగా నండి ఈ పవిత్రకార్యమునకు తోడు పడకుండురా? ఇట్టివారు దెచ్చిన ఖద్దరు కొనబాలమని చెప్పటకు సా మా న్య ము గా నో రా డు వా రుండురా? గ్రామముంతయు తిరిగి అమ్మటకు తగిన అవకాశము లేకపోయినప్పటికి రు. 114-0-0 ఖద్దరమ్మరి. ఇంబిలో తప్పేటద్దని వినగా ఖద్దరమ్మటమని పీల్లెరు గ్రంథాలయమునద్దరురాగా ఉత్సవము జూచువేడుకతో పెక్కుమంది జనులచేత కేతెంచిరి. ఎల్లరుగలసి మహాత్మా గాంధీకి జేయని జయజయధ్వనులు మిన్న ముట్టుచుండ, సమూహమంతయు వరుస లనుర్చుకొని కొందరు జెండాలును అత్యుత్సాహముతో పైకెత్తి దిరవాసితవదనారవిందుడై, అత్యుత్సాహముతో నేనాధిపతివలె శ్రీ శాస్త్రిగారు రెండవవరుసలో మొదట నిలబడిరి. మొదటివరుసలో రావు రాయన్నగారు జెండా చేబూనియూండిరి కొందరుప్రముఖులు ఖద్దరుమూటలను పట్టుకొని ఇరుప్రక్కలను ఉండిరి. బాదలకు నుండుండి శ్రీయుత ములగు సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు జాతీయ గీతములను నడికావ్యముగాబాడ ప్రారంభింపగా ఉత్సవము బయలుదేరెను. సందుగొండు లన్నియు ఉర్రేగి శ్రీపురుషాదు లెల్లరకు చక్కగా జాతీయగీతములు జయజయధ్వనులు విని పించిరి. నాటి యుత్సవమునందు వాకోలాపాలము వాసమూ హమునకు గలిగిన ఉత్సాహము వాస్తవ్యము వర్ధింప నలవిగాదు. 2 గంటలకు నాయుత్సవసమాహ సంతయు శ్రీ బాలగంగాధర తిలక్ పుస్తకాలయమునకు రాగా జయధ్వనలనుధ్య శ్రీ శాస్త్రిగారి కరకచలములతో నచ్చుటపతాకమును ప్రతిష్ఠించిరి. మిన్నట జెండాయొక్క ప్రాముఖ్యానరమును దోర్లనగృహిత న్వ రాజ్యమును సంపాదించుటకై జరిగిన, జరుగుచున్న జరగనున్న కార్యక్రమమును ఖద్దరు కట్టవలసిన, రాలమును పెట్టవలసిన అత్యవసరమును దేశీయు లనుభవించుచున్న కష్టములను తదితర వివరములను గురించి శ్రీ శాస్త్రిగారు విపులముగా మహన్యవించి పభికుల సుత్సాహపరచిరి. కాంగ్రెసుసంఘ సభ్యులు 16 గురు చేసినపిమ్మట యెన్నికలు జరిగి కనగాల సుబ్బారావుగారు అధ్యక్షులుగను కొండూరు సీతారామశాస్త్రిగారు, కార్యదర్శిగాను ఉద్యోగలెక్కొనబడినతర్వాత ఈ గ్రామముతరపున శ్రీ శాస్త్రిగారికి శ్రీ రాఘవాచార్యులుగారు వందనములర్పించినపిదప భిముగింపబడెను. చేయవలసిన నేపంతయు గ్రామసంఘోద్యోగు లెల్లు చేయుదురో చూడవలసి యున్నది.

(ఒకవిలేఖరి)

ఎటువంటి సవాసేహములైన నుదుర్చును. ఇక జిక్కు నులు అనవసరం. నోరుపట్టుట మొదలైన దుర్గుణములు లేవు. అనేకులు వాడిమెచ్చియున్నారు. 60 పిండ్లు వైద్యమున అనుభవముగల శి|| శే|| వేటూరిసుందరశాస్త్రిగారిచే కనిపెట్టబడినది. వాడు విధము మందుతో పంపబడును.

నెల: 50 మాత్రము రు 5-0-0.

ఆర్థరసాయనశాల, ముక్కాల్. (కృష్ణా)

విజయనగరము

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆంధ్ర భీమాకంపెనీ ప్రచారము

శ్రీయుత చెరుకువాడ వెంకటసరసింహాచార్యగారు

విజయనగరము, ఫిబ్రవరి 18. — శ్రీయుతులు ఆంధ్ర ఇన్ షూరెన్సు కంపెనీ కార్యదర్శి యైరమిల్లి మంగయ్యపంతులు మున్నగువారు విశాఖపట్నంలో ఉపన్యాసములిచ్చి 10 తేదీ ఈ పురము దయచేసిరి. 11-2-30 తేదీ సాయంకాలము 5 గం టలకు సిటీక్లబ్బులో ఈ పురజనులందరు సమావేశమైరి. మా సంస్థానం దివానులగు శ్రీయుత యేమారీ సరసింహం పంతులు గారు కారణాంతరముచే రాకపోవుటచే శ్రీ మహారాజావారి ఆంతరంగిక కార్యదర్శియగు ఆకుళ్ల సత్యనారాయణ పంతులు గారు నాటిసభ కార్యక్రమముగా నెన్నుకొనబడిరి.

వచ్చినవారిలో ముఖ్యులు: శ్రీయుతులు కిశాంబి రంగా చాటియ, డాక్టరు భాగానవరపు సంజీవరావు, డాక్టరు యే మారీ వెంకటాచార్య, డాక్టరు సోమేశ్వరరావు, డాక్టరు లక్ష్మీ నారాయణ పంతులు (రిటైర్డ్ సబ్జడ్జ్), మల్లాడోన్ స్కూల్ వెం కన్న పంతులు.

ప్రథమమున శ్రీయుత చేపూరు నుబ్బారావు పంతులు గారు జిల్లాబ్యాంకు కార్యదర్శి కో ఆపరేషను ఇన్ స్టాన్సు గురించి చెప్పి చెరుకువాడ సరసింహం పంతులుగారిని యైర మిల్లి మంగయ్యపంతులుగారిని సభ్యుల కెరుకపరచిరి.

మంగయ్య పంతులుగారు ఆంధ్ర ఇన్ సూరెన్సు కంపెనీ శరపున సభాపాఠిక నిందనము లర్పించి ఇన్ సూరెన్సు గురించి యీ క్రింది హంశములు తెలియజేసిరి.

మన దేశములో భీమా వ్యాపారము పాశ్చాత్య దేశము లలోవలె విరివిగా జరుగ లేదు. ఉపన్యాసముల కరపత్రములు మున్నగు వాటివలన ప్రజలలో ప్రబోధము గావలెను. విదేశీయు లు భీమా వ్యాపారముచేసి కోట్లలాది ధనమీదేశమునుండి దీసి కొని పోవుచున్నారు. స్వదేశకంపెనీలు మీరు ప్రోత్సహించి పెరిగియున్నది. ఆకస్మికమరణములకు పరకురామునీతికి మున్నగు నవి వచ్చినను కలుగుబడునకు కష్టము కలుగకుండు భీమా సహాయపడును. ఆంధ్ర ఇన్ సూరెన్సు కంపెనీ 4 సంవత్సరముల నుండి జరుపబడుచున్నను అభివృద్ధి, ఆంధ్రుల యాదరణ పొందుచునే యున్నది. కార్యనిర్వాహకులు అనవసరమైన ఖర్చులు చెట్టక జాగ్రత్తతో కంపెనీని నడుపుచున్నారు. మీరందరు దీనిని కడు ప్రోత్సహించవలసినదని కోరుచున్నాను."

పిదప చెరుకువాడ సరసింహంపంతులుగా రీక్రిందిసంగ తులు ముచ్చటించిరి. "ఈ దేశప్రజలకు భీమలోసుండే ముఖ్యమూత్రములు బోధపడనేలేదు. కొంతమందికి ఆపనమ్మకము గూడకలదు. కోఆపరేషన్ భీమా అనునది రెండుచు ఒకటియే. జాయింటుగా సామగ్రి తయారుచేయుట, జాయింటుగా పంచి పెట్టుట, అవి వినియోగించుట యెట్లో జాయింటుగా ఒకరి కొకరు ఆపద్ధియందు సహాయపడుటవాడ కోఆపరేషను దీనికే భీమా అందురు. చాలకరములు భీమావ్యాపారము జరుగుచు న్నది. మనుష్యులు ముసలికానైన, చనిపోయిన, జంతువులు చనిపోయిన, గృహములు ఘాతకర్మముల తలపుడిన, సామగ్రిసము ద్రములో మునిగిపోయిన ఆస్తి నష్టము ఏ ఒక్కవ్యక్తికి వచ్చి వాడు నశించకుండా అందరు భీమాకంపెనీద్వారా ఒకరికొకరు సహాయ పడదురు. మార్వాడీలు మున్నగువారి మూలమున ప్రజలు హెచ్చు వడ్డీ యిచ్చుకొనేలేక బాధ పడుచున్నారు. మన దేశములు అదోకరకమైన వేదాంతములో బడి ఏలగు జరు గుతే ఆలూగు జరుగునని ఉత్సాహము లేక ఊరకొని యున్నా రు. ఇలాగయిన అభివృద్ధి ఎప్పుటికియిన కాగలదా! గొప్పగొప్ప శాస్త్రవేత్తలను ఇట్టివారు చేయనే చేయలేదు. భీమావలన అంద రికి, సంఘమున కంతకును మేలుగును. దీనిలో పెట్టిన డబ్బు తగిన వడ్డీ కిట్టనటు పొరపాటు. వార్ధక్యమునందుగాని, ఆపద్ధి తగిన వడ్డీ యేమిటి. మీరందరు మన దేశములో సాపింపబడిన ఆంధ్ర భీమా కంపెనీకి సాయము చేయగలందులకు కోరుచు న్నాను."

అధ్యక్షులకు వందనముతో సభ ముగిసెను.

దంతచూర్ణము

డబ్బి 1-కి నెల 0-2-0; 12-కి 1-4-0

ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లతోముటువలన చిగుళ్లుగట్టి పడును. చిగుళ్లనుండి రక్తముకాకుండును. నోటదుర్గంధము లేక యుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును. అమృతాంజనంధిపో బొంబాయి-మదరాసు

సా॥ 6-30 X॥ బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో సా 9-30 X॥

21, 22, 23-2-30 తేదీలందు

“సంతప్త యవ్వనము”

10 భాగములు

మిస్టర్ థామస్, మిస్ కుముదిని ప్రధానపాత్రధారులు.

నరసాపురం

ఆంధ్రశ్రీల బహుమతి పరిక్షాఫలితములు

ఫిబ్రవరి 16:—క్రిందటి డిశంబరు 7, 8 తారీఖులలో జరిగిన ఆంధ్రశ్రీల బహుమతి పరిక్షాఫలితములను మొన్నటి దినమున జరిగిన నరసాపురం తాలూకాభివృద్ధి సంఘపు కార్య నిర్వాహకసభలో యీక్రిందివిధమున నిర్ణయింపబడెను:—

మొదటి క్లాసు

- 1 శ్రీమతి మునుమూరి జానికమ్మ అంగలూరు
- 2 " జి. సత్యవతి చెన్నపట్నం
- 3 " మనగాల విజయలక్ష్మమ్మ కందుకూరు
- 4 " దుగ్గిరాల భారతమ్మ అంగలూరు
- 5 " ఈతకొట లక్ష్మీకాంతం తణుకు
- 6 " తాతినేని శేషారత్నము అంగలూరు

పైన చెప్పబడిన మొదటి యిద్దరకు బంగారుపతకముల నివ్వ నిశ్చయింపబడెను.

రెండవ క్లాసు

- 1 శ్రీమతి మోగంటి మాణిక్యంబ తణుకు
- 2 " శ్రీమతి పాకల రత్నమ్మ యేలూరు
- 3 " ఎన్. గంగాభవాని చెన్నపట్నం
- 4 " తిప్పిరేని వరలక్ష్మి అంగలూరు
- 5 " కె. సీత భీమవరం
- 6 " ఆర్. కె. రాజమ్మ చెన్నపట్నం
- 7 " వీరపనేని శారదాణి అంగలూరు

మూడవ క్లాసు

- 1 " ఎస్. హేమానతి చెన్నపట్నం
- 2 " దుగ్గిరాల ధనచంద్రావతి అంగలూరు
- 3 " తిప్పిరేని రఘుమాబాయి "
- 4 " వీ. కాంధవి చెన్నపట్నం
- 5 " దుగ్గిరాల శకుంతల అంగలూరు
- 6 " నర్సా మల్లికాంబ "

పైన చెప్పబడిన బంగారు పతకములు గాక మిగతా వారికందరకు పుష్పక బహుమానములకు యోర్పాటుజేసిరి. పుష్ప కపు విలువ క్లాసుల బట్టి యేర్పాటు గావంపబడెను. ఈసారి పరీక్షకు మొత్తముమీద 37 గురు హాజరైరి.

అద్దంకి బిందుమాధవరావు.

యస్. యస్. యల్. సి. పరీక్షలు

1930 ఫంలరం యస్. యస్. యల్. సి. పబ్లిక్ ఎడ్జు మినేషనుకు విధించిన సంస్కృతిము సి. గ్రూపులో మధ్యమ వ్యాయోగమును రూపకములో 32 పుట 38 వ పుటలలో నుండు

“మధ్యమోహ మవిధ్యానం ఉత్పిక్తానాం చ మధ్యమః మధ్యమోహం ఓత్రేర్షద్ భాత్యాంజామపి మధ్యమః॥ 28. మధ్యమః పంచధాతానాం వాధివానాం మధ్యమః॥ భవేచమధ్యమోహోకే సర్వకార్యేషు మధ్యమః॥ 29. అటులనే 38 వ పుటలో 30 వ శ్లోకములో పాండవ మధ్యమః అని భీమునకు చెప్పబడినది. అతడు పాండవస్వతీయు యుగాని పాండవ మధ్యముడుగాడు.

యీ రెండు శ్లోకములకు సరియగు సర్గము తెలియక కొన్నిచోట్లకు వ్రాసినను సరియగు సర్గము తెలుపువారలు లేరైరి. గనుక తాము తమపత్రికలో యీ విషయమును ప్రకటించిన యెవ్వరయినను మహనీయులు వై శ్లోకాక్షరములను విశదముగా పత్రికలోనే తెలిపినయెడల యీ సంగతి పరీక్షకు వెళ్లు విద్యార్థులకు సహాయముచేసినవార లగుదురు అని నాశయ్యకము.

కష్టముగు శ్లోకము లను తలంపుతో ఇతే శ్లోకములను పరీక్షలో నడుగుటయు గలదుగాన విన్నవించుచున్నాను.

బుక్కపట్లం అణ్ణయ్యాచార్యులు,

సంస్కృతపండితులు, పెనుకొండ.

యం. యు. సి. టెన్నిస్

పందెములు

మిక్సెడు డబ్బులు సెమిఫైనల్సులో

మద్రాసు, ఫిబ్రవరి 20:—యం. యు. సి. యాజమాన్యమున జరుగుచున్న టెన్నిసుపోటీలయొక్క మిక్సెడు డబ్బు లు సెమిఫైనల్సులో నిన్న సాయంత్రము వైల్డ్ ఫ్లై, మల్లెన్ గార్లకు, ఫుడ్ బిడ్డికన్య, సి. కే. లక్ష్మీకాన్ గార్లకును జరిగెను. ప్రేక్షకులు అతిస్వల్పముగా వచ్చిరి. పోటీ ఆకర్షణీ యముగనుండెను. నైల్డ్ కన్య, మల్లెన్ గార్లు మిగుల బాగు నాడి ఆటయందు విజయముగాంచిరి. మల్లెన్ గారు ఆటయందు ఏలో టును లేక ఆడిరి. వీరికి నైల్డ్ సతిగారు తగిన సహాయమునొస గిరి ఫుడ్ బిడ్డికన్యగారు తన సహజముగ ఆటను ఆడిచైరి. ఈమె బంతిని కొద్దువెలుపలనే చాలసార్లు కొట్టుచుండెను. సి. కే. లక్ష్మీకాన్ గారు బాగుగ నాడినను వీరికి తగిన సహాయ ము లేకపోవుటచే ఆటయందు అపజయము గాంచిరి.

సి. కే. లక్ష్మీకాన్ గారు, ఫుడ్ బిడ్డికన్యగారు మొ దటి సెట్టునందు బాగుగ నాడకపోయిరి. రెండవ సెట్టులో కొంత ప్రయత్నమునాడి సెట్టును గెలిచిరి. మూడవ సెట్టునం దు వీరు నైల్డ్ సతి మల్లెన్ గార్ల తో సరిసమానముగనే నాడుమా వచ్చిరి. తుదకు యీ సెట్టునందుకూడ వీరు ఓడిపోయిరి. వీరు కొంత ప్రయత్నముతో నాడియుండిన ఫలితము శేరై యుండ వచ్చును. మల్లెన్, నైల్డ్ గార్లు బాగుగ నాడుటచే విజయము గాంచిరి. పోటీ ప్రారంభమునంపే తుదివరకు మిగుల ప్రాతాన హముచు పురికొల్పెను.

మిక్సెడు డబ్బులు సెమిఫైనల్సు

నైల్డ్ సతి, మల్లెన్ గార్లు, ఫుడ్ బిడ్డికన్య, శేరైన్ సి. కే. లక్ష్మీకాన్ గార్ల నోడించిరి. 6-1; 4-6; 8-6.

సరిగా ఊపిరితిత్తులలోనికి పోవును

పడిసెము, ఊపిరితిత్తులలోనివ్యాధులకు పెప్స్ ఊపయోగకరమైనది.

మనము లోనికి పీల్చు గాలి సాధారణముగ నవసరభ్ర మై చెమ్మ కలిగియుండుటచే, పడిసెము, చలి, ఊపిరితిత్తులు గొంతుకలోనివ్యాధులు కలుగుటలో నాశ్వర్య మేమి? అనేక సంవత్సరములనుండి ఊపిరితిత్తుల వ్యాధులకు పసిచేయు నొక యు లత్యవసరములై యున్నవి. పెప్స్ కలిపెట్టబడి, క్వాసము సరిగ పీల్చుటకు వీలు గలుగజేయుటవలన నిట్టివిషయము పరిష్కరింపబడినది.

పెప్స్ నందుండు ఆవిరి యగు సూక్ష్మలవాసన పోకుల డుటకై ప్రతిబిల్లయు వెంకెకాగితముతో మూచుబడి యుండును. పెప్స్ బిల్లలు నోటిలో కరిగిన వెంటనే విషపుగులు జుపు ఆవిరి సరిగా క్వాసవెంబు గొంతుక, ఊపిరితిత్తులలోనికి పోవును. పెప్స్ క్వాసను శుభ్రపరచి, సుండెను తక్షణం చుట్ట మును కలుగజేయును. కడుపునందుండు మున్నితమైన సర్పము పై మంటలు పోగొట్టి, కఫవ్యాధులను శుభ్రపరచి, విష పురుగుల నశింపజేయును.

కాబట్టి సగ్గులు, రొమ్ముపరిశేషము, చలి, రొమ్ము బిగ బట్టుట, గొంతునొప్పి, పడిసెము, క్వాసకొకకాగ్నిగలము నువ లైసవి కుసుక్కుటకు పెప్స్ ను వాడుదు. అన్ని మందులకన్న యందును పెప్స్ సీసా రు. 1/- దొరకును. PEP'S ఏజంట్లు:—

మెనర్సు దాదా అండ్ కో.,

చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు

శారదానవలలు

10 పేలు ఉచితము-కడునవ్వుపుట్టించును యీసెల 30 వ తేదీలోగా అతా ప్లాంపు పంపువారి కే ఎ. సాంబశురై, చికాకోట్, గంజాలజిల్లా.

రంగూనులో నేను గుప్తాగారు

బర్మా-ఇండియా సమస్యనుగూర్చి
మనలోనవ్యాసము

ఇరిగియానుండి బర్మా విడివడుటయూ, లేక కలిసియే
యుండుటయూ?

నేను గుప్తాగారు బర్మా దేశీయులకు స్వయం
నిర్ణయాధికారము నొసంగుట

పురజనుల స్వాగతపత్రము

రంగూను, ఫిబ్ర 18:— నేటి సాయంత్రము ఫిచ్ స్క్వా
యగు గో జరిగిన పురజనులసభలో శ్రీయుత నేనుగుప్తాగారికి
రంగూను పౌరులపక్షమున స్వాగత పత్రము సమర్పింపబడెను
జనాభిముఖ వచ్చియుండిరి. బారిష్టరు యు.పాతూక్ గారధ్య
క్షత వహించిరి.

స్వాగత పత్రము

స్వాగత పత్రమిట్లు నుడువుచున్నది "దేశము కొరకై
హర్షమును వీడుటనలననే ప్రజల ప్రేమను పొందిన రాజకీయ
నాయకుడ పేరు, చిట్టాగారుగారు తాము గావించియుండిన పను
లను, తత్ఫలితములను ను ను ద వారణ
ముగా పేర్కొన న నగును. తా మ చ లు ను దృఢ విం
ధనైన దేశభక్తి తానుచునుండి కలకత్తాకు వెడలిపోయిన తరు
వాతకూడా యవిచ్చిన్న ముగా గొనసాగుచునేయున్నది.

దేశబంధు దాసు కుడిభుజము

ఇంగ్లీష్-కాదు, భారతదేశ- నాయకుడగు దేశబంధు
చిత్తరంజన్ దాసుగారి విశ్వాసమునకు పాత్రులయి, వారికిడి
భుజముగా నుండి సమరు. ఆ మరణాంతము యామహాపురుషు
డు భారతదేశపు నిర్మాతగనే వెలసెను. వారి పిమ్మట తమ
భుజస్థింధముల వారిచే నిర్వర్తించ బడుచుండిన విధులన్ని
యు మోపబడెయ్యున్నవి. నగరదేశప్రజాపతి నిధులను తమకు
వేడు మరల ముందునకువచ్చి, స్వరాజ్యోద్యమములో మహాత్ము
నకు సాయము చేయుచున్నారు.

పవిత్రవాక్యములు-ఇరువురు దేశభక్తులను మెచ్చుట

తమనలో మాట్టిదేశసేవలో తమ సర్వస్వమును సమర్పిం
చియున్న టు న ం టి యు , లా హో
రలో గార్హస్థ్య సమరదుందుభి మోగిన తరువాత కారాగృ
హసనేలకు నొసర్చిన వారిలో మొదటి వర్గమునకు జెందినవా
గునూ గగ్గ, త్రిపురాధిపతి వంద్రబోరుగాడికి వారియెడల మాకు
గల ప్రాజ్ఞభావమును తమద్వారా వారికి వెల్లించుచు నభిల
షించుచు.

నేనుగుప్తాగారి నేన

కలకత్తా పురపాలక సంఘమునకు తామధ్యక్షులుగా
నన్ను కొలములో, ప్రస్తుతపరిస్థితు లనకాత మొసగు నంతవర
కు నాసంఘమును జాతీయసంస్థగా నొనరించి నైచితిరి. ఈసేవ
యొక్క విలసన చేయింతులను పీలులేదు.

హిందూస్థానమును మాత్రమేదేశముగా గొనిన

నేనుగుప్తా సతి

హిందూస్థానమును తన మాతృదేశముగా భావించు తమ
సత్వముతో కూడ నూ ప్రేమ పూర్వక మగు స్వాగత
ము, తమ చనిపాట్లలో నామె తమకు కడుదైర ముగా తోడ్ప
డియుండునని నాంచి మేము గర్వమును జెందియున్నాము.
తమకును, నామెకును కష్టకాలము దాపరించినపుడును, తమరు
కారాగృహలో నిర్బంధింపబడినపుడును కూడ నామె జా
తీయోద్యమమున యవిచ్చిన్న ముగా గొనసాగించెను.

ఒక్క బంగారాఖాతమే యడ్డు

హిందూస్థానమునందలి మతమనకును, యీ దేశమునం
దలి మతమునకును యెంతో బోధికగలదు. ఇరుజాతులవారైనా
యొక్కే మనసభావము జెందినవారే. కావున నీ రెండుదేశములకు
ను ఆనబంధమొరలయో గలదు. ఒక్క బంగారాఖాతమే
యీ రెండుదేశములను విడదీయచుండెను. భారతదేశమేము
ఖ్యమూత్రముల నాధారముగా నివి విముక్తిని పొందవలసి
యున్నది నామాత్రముల మేము అవగాహన మొనరించు
కొనుట సహజమేగదా.

మాకును స్వరాజ్యమే కావలెను

మాబర్మాదేశము స్వరాజ్యమును పొందుటలో తమసహా
యము నభిలషించెదము.

మహాశివరాత్రి శ్రీశైలము భక్తులు

సం॥నకుస్థాపాలు | చందా: రు. 12,6 | చెల్లించునట్టివారు శ్రీశైలము రిసోర్ట్, బోర్డు
నందును, శ్రీశైలం పూజాసమితియందును సభ్యులుగా చేర్చుకొనబడి, ప్రతినెల ప్రసాదములు
పంపుటకు ఏర్పాటుచేయబడును. వారు ఎట్టిఖర్చు లేకయే రాబోవు శివరాత్రి మహాత్సవము
నకు మోటారుమూలముగా, ఆత్మకూరునుండి పెద్దచెరువుకు, గొనిపోవబడుదురు. పెద్దచెరువు
నుండి శ్రీశైలమునకు 8 మైళ్లుండును. నంద్యాల, కర్నూలుస్టేషను, ఆత్మకూరు వగైరా
చోట్లలో సభ్యులు చేర్చుకొనబడుదురు.

పి. రామయ్య, అధ్యక్షుడు,

శ్రీశైలము కార్యనిర్వాహకబోర్డు, కోయిల్ కుంట్ల.

యే జెంట్లు కావలెను.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన స్థలములందు మా దిన, వారపత్రికలకు, భారతికి చందాదారులను
చేర్చుటకు, ఆయాస్థలములందు వీటిని చందాదారులకు పంచిపెట్టుటకు పలుకుబడి, మంచి
యోగ్యత గల ఏ జెంట్లు తక్షణమే కావలెను.

చీరాల	బాపట్ల	తాడేపల్లిగూడెము	నర్సారావుపేట
పితాపురము	తుని	ఖరగ్ పూర్	నంద్యాల
చిత్తూరు	ప్రొద్దుటూరు	కడప	నందలూరు
కర్నూలు	గుత్తి	బెల్లారి	రైచూరు.
అనంతపురము	మరి యితర ముఖ్యస్థలములందును		శ్రీకాకుళం.

నగదు ధరావతు చెల్లించగలవారుమాత్రమే దరఖాస్తులను దిగువ విలాసమునకు పంపవలెను
మేనేజరు: ఆంధ్రపత్రిక, పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మదరాసు.

దాస్యశృంగులములను దెంచి నైచుటకు, తమదేశమును
మాదేశమును కలిసి గభీరప్రయత్నముచేయుటలోనే మనయిరు
వురిమాతృమున గలదు. ఈరెండు దేశముల యొక్క
యాదర్శములు నొకటియే గనుక వానికి మధ్య కలకాలము
స్నేహభావమే ప్రబలవలెను. కార్యరంగమున విరుదేశములు
ను కలిసి పనిచేయవలయును.

నేనుగుప్తాగారి జవాబు

తమ కొసగిన స్వాగతమునకు నేను గుప్తాగారు కృతజ్ఞు
తను దెలిసిరి. ఒకటి కొకటి 6000 మయిళ్లదూరములో నున్న
బర్మా ఇంగ్లండులనలెకాక ఇండియా బర్మాదేశములు సమీప
సదేశము లను సంగతిన్నెడను మరువ జనదని నేనుగుప్తాగారు
నుడివిరి.

మీరే నిశ్చయించుదు

ఇండియా దేశమునుండి విడిచిన బర్మా దేశమునకు
మేలగునది సర్ చార్లెస్ ఇన్నిస్ నుడివియుండెను. ఇండియా
దేశమునుండి విడిచినబర్మయే బర్మముల యిచ్చ యయినచో వార
ట్లనరింపవచ్చును. 'ఇండియనులు' అనుపేర బరగుటకు వా
రిచ్చించుచో, సరియే. అట్లు కాక, హిందూస్థానమువలెనే
తామును పూర్వస్వరాజ్యమునే ఆభిలషించుచో, నేను గుప్తాగా
రందుల కాక్షేపింపదు. ఈవిషయములో బర్మములకు పూర్వస్వా
తంత్ర్యమును వారొసంగెదరు.

ఇండియా దేశము విదేశీయులపరిపాలనక్రింద 175 సంవత్సర
ములుగా నుండియుండగా, బర్మాదేశము 50 సంవత్సరములుగా
మాత్రమే యట్టిపరిపాలనకు లోబడియుండెను. ఈవిషయమును
వారు మరువజనదు.

ఎవరియెడల ధ్వజము నెత్తుట?

విదేశీయులతోటిసంబంధమునా, లేక ఇండియాతోటి
సంబంధమునా వారు మొదట తెగగొట్టుకొనగోరెదరు ఇండి
యాతోటిసంబంధము ను వారు తెగ
గొట్టుకొనవచ్చును. కాని, బర్మాదేశమునకు
సమీపమున నేనన్న ఇండియాను వారు యాపుమావజాలరు. ఈ
సమస్యనువారు పరిష్కరించువిషయమున తా మెట్టికోకమును
కలగజేసికొనరు. రెండు దేశములయొక్క సమస్యలను నొక
విధ మైనవే. వానిని పరిష్కరించురీతియు నొక్కటియే.

గాంధీగారినిగూడ నమ్మరా?

ఇండియా దేశములయెడ ననవమ్మకనుంచజనదని నేనుగుప్తా
గారు నుడివిరి. మహాత్మాగాంధీ, చిత్తరంజనదాసు, నుబాసుబో
గుయాదిగాల నాయకులను గూడ వారు విశ్వసింపరా?

గవర్నరునకు జవాబు

భారత రాజ్యాంగ వ్యవహారములలో కాంగ్రెసు వారు
తెందుటకును కొరగారవి బెంగాలు గవర్నరు సర్ ప్రెస్టి జాక్సన్
నుగారు నుడివియుండిరి. తామచెప్పిన దానికి వ్యతిరేకముగనది
యే సత్య మనసంగతి వారికే బాగుగా దెలియు నని నేను గుప్తా
గారు నుడివిరి.

బర్మెన్ మోడ్డు ప్రభుని సిద్ధాంతము

బ్రిటిషు స్వేచ్ఛముయొక్కయు నావికాదళముయొక్క
యు సంరక్షణలేనిది ఇండియాదేశము యాత్మసంరక్షణ గావించి
చుకొనజాల దను బర్మెన్ మోడ్డు ప్రభునిసిద్ధాంతము యాధార
రహితము తమ భావముల ప్రచారణగావించు నిమిత్తమిట్టి య
సందర్భ ప్రలాపములు గావించబడుచుండెను. జపాను, చైనా,
పర్షియా, ఈజిప్టు, ఆఫ్ఘనిస్తానము మొదలగు దేశములన్నియు
స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచుండెను. ఈ విశాలప్రపంచమునం
దేజాతియు స్వాతంత్ర్య రహితముగా లేదు. గడచిన
రెండు మూడు శతాబ్దములుగా వికోపాఖండమందలి జాతులు
ఏషియాఖండ వాసులను నవ్వవరచి, స్వలాభముకు పొందుచు
న్నవి. ఇండియా, బర్మాదేశములును, జపాను, చైనా మొద
లగు దేశములవలెనే, ఎన్నడో యొకనాడు, యాన్నత్యమును
గాంచగలవు. స్వాధ్యభావ ప్రేరితులై విదేశీయు లొసంగుచుం
డెడి 'హితవును' విని వారు మోసపోకుదురు గాక.

అత్యంతముఖ్యమగు సమస్య

ఇండియా, బర్మా దేశముల రెండింటిని సెయిగ్గొనిన
ప్రధానసమస్య యెయ్యది? జాతీయప్రభుత్వము నెట్లు నెలకొల్పు
టయనునదియే, జాతీయప్రభుత్వము నెలకొల్పబడిన పిమ్మట,
హైందవప్రభుత్వమును బోలని వేరొక ప్రభుత్వవిధానమును
బర్మాలో నెలకొల్పు విషయమును గూర్చి వారాలావించిప
వచ్చును.

కాంగ్రెసు యాజ్ఞల ననుసరింపుడు

భారత జాతీయ మహాసభవారి సందేశమును గౌరవింపు
డని సభ్యుల నెల్లరను నేను గుప్తాగారు ప్రార్థించిరి. వారట్లు
యొనర్చుచో, రెండు దేశములను తరించును. (ఫీ. మె.)

ప్రకటన

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారిచే తయారుచేయ
బడిన ఆయుర్వేదోషధము లన్నియు మావద్ద దొరకును.

రాజవైద్య పి. పూర్ణయ్య,

185-6 గంటలమ్మచెట్టువద్ద, గుంటూరు.

విజయనగరము

కాంగ్రెసు ప్రచారము - చెరుకువాడ

నరసింహం పంతులుగారు

(స్వకీయవిలేఖరి)

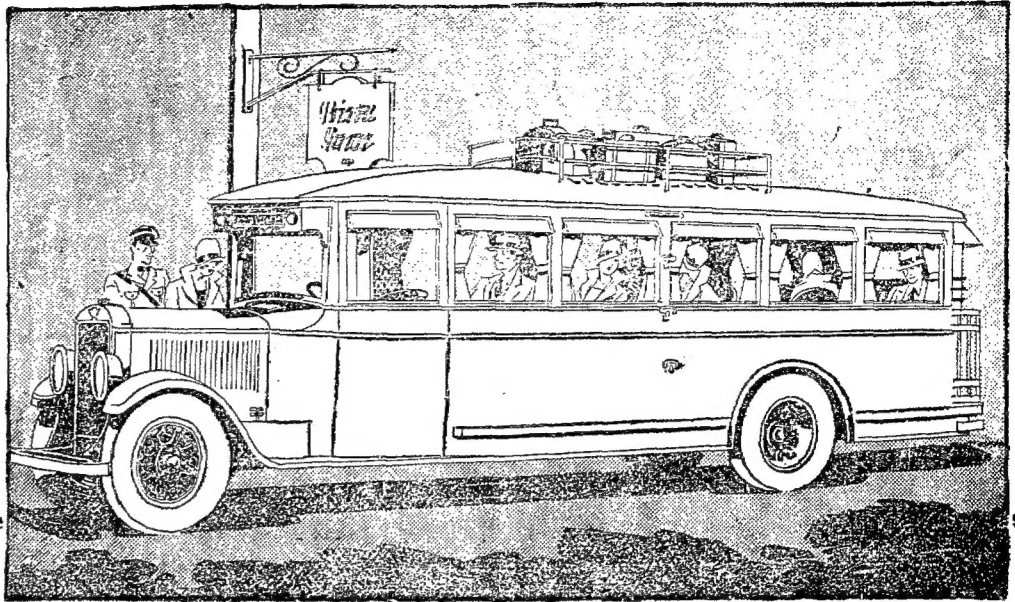
విజయనగరము, 14-ఫిబ్రవరి:— 26-1-30 తేది తరువాత సుమారంతటి గొప్ప సమావేశము తిరిగి స్వరాజ్య పోరాటముందు, నాటి సాయంత్రము శ్రీయుత దీక్షితులుగారిచే ఎత్తబడిన జాతీయపతాకము క్రింద 12-2-30 సాయంత్రము గనుగూడెను. జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యదర్శులు తెన్నేటి విశ్వనాథం పంతులుగారు రంగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి వారు సభ్యులను ఆంధ్రనేతమునకు దేహాస్థానిని అనదర శ్రీ చెరుకువాడ వరసింహంపంతులుగారి నెరుకపరచి యీ దినవసంగతులు నుడివిరి.

26-1-30 తేదీని నాటబడిన పవిత్రసంతమగు స్వరాజ్య పతాక స్తంభముయొక్క క్రిందిదిక్కు తుంటులచే నర్ధరాత్రింబున పాడుచేయబడుట మాడ వారి మూఢత్వము నేను విచారించుచున్నాను. పూర్వమువలె ౭ జకీయరంగము మేఘావృతమై యుండక తేటతెల్లముగా నున్నది. లాహోరుకాంగ్రెసు పీఠపదేశములో రెండేకత్తులు. నిరంకుశ ప్రభుత్వము, వారియొక్క నిబ్బంది యనుచరులు అట్టి ప్రభుత్వమును మార్చి పూర్ణ స్వరాజ్యము లేగలందులకు బద్ధకంకణము గట్టుకొన్న కాంగ్రెసు పార్టీ. మనకార్యము నెరవేర్చుటకు మనలో పట్టుదల, కార్యదీక్ష, ఐక్యత్యముండవలెను. స్వాతంత్ర్య మనునదిగాని, బానిసత్వమును నదిగాని దేశీయు లందరకు మొత్తముగా నుండునుగాని కొందరి కొకటి, కొందరికి మరొకటి యుండనేరదు. కాన మన బానిసత్వమును తొలగించుటకు అందరు సహాయపడవలెను. మనము దౌర్జన్యరాహిత్య మగు సంరంభములో దిగి యున్నాము. ఈ యుద్ధములో అన్ని రకములవారు సహాయముచేయవలసియున్నది. ఐరోపాసంగ్రామములో కుంటివాళ్లు జోన్సుపట్టి, అడవాళ్లు వస్తువులు తయారుచేసి, కుర్రవాళ్లు బహిరంగమున మందుగుండు మొదలగునవి తయారుచేసి ఎట్లు సాయపడెదో మనలో గూడ నందరను సాయముచేయవలెను. ఏ పనియైనను ధనము లేనిదే కొనసాగదు. 2, 25,000 పోలీసుగల ప్రభుత్వము నెదుర్కొనవలెనన్న మనము అంతటి స్వచ్ఛంద సేవకులను, ఎన్ని పోలీసు ప్రేమనులన్న అన్ని కాంగ్రెసు అధీనులను జెట్టి, టెల టెగ్రాఫ్ క్రిందికి తన ఆదాయములో నూటికి 1 మొదలు 5 వరకు ధన సహాయముచేసి వీని పోషించినచే గాని మన పని కొనసాగనేరదు. ఇందు కుచితరీతి: మిమ్ము సాయపడగలందులకు గోరి నగసింహంపంతులుగారి సుపన్యసింపగోరుచున్నాను.

8 సం॥ నుండి స్వరాజ్య సంరంభము చల్లబడినది. తిరిగి యిప్పుడే డిప్యూటీ ఉపన్యాసాలు ప్రారంభమైనాయి - ఎదో క్రావ్యంగా ఉపన్యాసం ఉంటుందని వినడమేగాని దీని సారం గ్రహించి మనధర్మం నెరవేర్చవలెనని జ్ఞానంఉండేవాళ్లేవల్ల రెనా ఉండేట్లులేదు. ఉపన్యాసాలకిది కాలంకాదు. కార్యదీక్ష గల్గి పనిచేయవలెను. స్వరాజ్యసంరంభము 1857 సం॥లోనే ప్రారంభమైనది. తరువాత 45 సం॥ నుండి కాంగ్రెసు పనిచేయుచున్నది. బ్రిటిషులు, రాయబారము, పార్లమెంటులో తెల్లవాదన మొదలైన పనులన్నీ జరిగాయి. లాభం లేకపోయింది. 1905 సం॥లో బాంబువాదులు లేచి కొంతపనిచేశారు. అదిలాభం లేకపోయింది. చివరకు గాంధీయజాత్యుడు 1919 లో సహాయ నిరాకరణము ప్రారంభించెను. 2 సం॥ దేశ మెల్ల అల్లుకొని తీవ్రమైన ఆందోళన జరిగి, స్వరాజ్య కాంక్ష దేశంలో ముఖ్యముగా యువకులలో పైలుదేరినది. అది కొంతచల్లారి న పిదప దానిలో పనిచేసినవాళ్లు నల్లరు నాల్లరకముల ఉద్యోగములు చేయుచున్నారు. తిరిగి నేడు సంరంభము పునఃప్రారంభమైనది. తిరిగి నల్లరు జాతీయ పతాకము క్రిందగూడి పనిచేయు సమయ ముసన్నమైనది.

మనదేశాన్ని సంరక్షించుచున్నది 2 లక్షలవైద్యులు, 140 వేలు నల్లవాళ్లు. 60 వేలు తెల్లవాళ్లు. తెల్లవారిని చిన్నవారి నే యీదేశం తీసుకొచ్చి 7 సం॥ బ్రయనింగయిన పిదప ఇంగ్లండు పంపేస్తారు పింఛనులు వైన. నల్లవాళ్లపై ప్రభుత్వమునకు నమ్మకము చాలదు. వీరికి గొప్ప ఉద్యోగము తిన్నకబోవుటయే గాక, యంత్రములు వాడుటందు, విమానములు, ఆర్థికకార్యు నడుపుటందు మన వారిని తీసుకోరు. మన నల్ల పై న్యాయని నంతా కలుపకుండా ఎక్కడవారి నక్కడనే ఉంచేస్తారు. పైదేశాలలో యుద్ధానికి మనవారి నే ముందుపెద్దారగాని హెచ్చుద్యోగా తిన్నదానికి చేతకాదంటారు. మన వైద్యులలో జేక్సన్ వాళ్లు అతిభిరజ్ఞానం లేనివాళ్లే. ఇట్టి వాళ్లనిబట్టి ఉన్న దేశాలలోవలె వైద్యులలో తిరుగుబాటు చేదామంటే వట్టికల్లు. అదెప్పుడును జరుగనేరదు. అందుచేత మనకు గాంధీయజాత్యుని సహాయనిరాకరణమే కరణ్యము. మనహృదయసంగ్రామం కావలెను. మన జలంచేతనే ప్రభుత్వమునడుస్తోంది. మనసహాయం ఉపసంహరించుకుంటే ప్రభుత్వం సాగనేలేదు. మన దేశీయులు తలలో పెట్టిన రిబ్బనుమొదటి జల్లెడమొదలు పెద్దయంత్రములవరకు విదేశీయ వైద్యులనే ఆధారపడియున్నాము. విదేశీవస్తువులవాడకుం రి మనము ప్రతిభిబూనవలెను. తరువాతకోర్టులకుబోక పంచాయ

RNO*

వాణిజ్య ప్రయాణసాధనములలో మితవ్యయము, మార్గవము, శక్తి వీనినిగూర్చిన ఆధునిక నూతనభావము

ప్రస్తుతకాలపు రాకపోకలకు గోల్డ్ క్రాన్ ఇంజెన్ నున్న 1½ టన్ను మొదలు 8 టన్నుల బకపు మోటరు గల "రియో" బస్సులు తయారు చేయబడియున్నవి.

"రియో" పదునైదు సెల్లరములక్రిందట ట్రక్కు చాసిస్ కు ప్యాసంజరు వేగమును, సమైక్య గతినించి మార్పును గలిగించినది.

మరియు "రియో" ట్రక్కులు నిర్ణయముగా సుప్రసిద్ధమైన మ్యామాటిక్ ట్రైరులు, సెల్ఫ్ స్టార్టరు ఎగ్జిక్యూటర్ నుగ్గబడి, ఎక్కువ గృహస్వమును, మితవ్యయమును గలిగియున్నవి.

ఒక సెల్లరము క్రిందటనే "రియో" బరు

వైన వాణిజ్యట్రక్కులకు లోన 2 మా

చ్రేసులు గల 4 చక్రములను ప్రవేశపెట్టెను.

ప్రస్తుతము "రియో" వ్యాపారయనందు

మరల ముందంజ వేయుచున్నది.

{ ఆర్. ఇ. ఓ. అనునవి రాన్ సమ్ ఇ. ఓల్డు అనునాతని పేరులోని సంక్షిప్తాక్షరములు. ఆతడే రియోకంపెనీ స్థాపకుడు. ప్రస్తుతము టైలర్స్ బోర్డు కధ్యక్షుడుగా పనిచేయుచున్నాడు. }

వలయువారు:—

Madras Ware House.

1913 నవంబరు 1-వ తేదీనుండి నిర్మింపబడిన రియో కమ్యూనియల్ ట్రక్కులలో 100-కి 51 వంతున ప్రస్తుతము పనిచేయుచున్నవి.

తీల మాలమున మనవ్యవహారములు పరిష్కారము గావలెను. ఇప్పటికి మననారిలో చాలమంది ఖద్దరు కట్టుకపోవుట కడు విచారకరమైన సంగతి. మనదేశములో 7 కోట్లమందికి ఒంటి పూటభోజనము. రెండుపంటలుగల్గిన మనదేశంలో ప్రజలకి రెండోపూటన్నంలేదంటే ఆశ్చర్యము. విదేశీగడ్డములను 1 రూ॥ 0-14-6 పైకిపోతున్నది. మనదేశంనుంచి నిమిషమునకు 118 వాణుగుల వియ్యం, 65 మి॥ గోధుములు, 55 మి॥ జేరుతనగ పోవుచున్నది. ఈ దరిద్రస్థితికి గారణము విదేశీవస్తువులు. ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థులుగూడ ఖద్దరునుట్టి వర్తనర్థులుగా నవలెను. ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థుల మనస్సు మార్చి చేయగలవని చాల ఉన్నది. మనకు 1813 సం॥లో ఇంగ్లీషువిద్య ప్రవేశపెట్టునపుడు మనకుగల దేశభిమానము స్వాతంత్ర్యోద్యోగముల నందు లోనన మనయువకులు పాశ్చాత్యభావ ఆచారములు అలవాడ జేసికొనటమును ఉద్దేశింపబడినది. ఆ కాలపువాగ వ్రాసిన ఉత్తమములలో భాగములు కంపెనీకి సాయము చేయుటకు గునుస్తామెదలగు చిన్నఉద్యోగములు చేయుటకే నిర్దేశింపబడినట్లు తెలియుచున్నది.

జాయటుకుటుంబములో పెద్దవాడు అట్టి చేతులో ఉన్నదిగదాయని దుర్వినియోగము చేసినపుడు చిన్నవాడై

స్వార్థరకొందుడు. కొన్నాళ్లు పెద్దవాడని గౌరవంహాపిస్తారు. కొన్నాళ్లు మెల్లిగా అడుగుతారు. కొన్నాళ్లు యితరులవలె పెడమొగము పెట్టి మాటాడుట మూసలాదు. తరువాత లాయరు నోటీసు ఇప్పించి నాటినుండి అయ్యెబ్బులుములకు లాముబాధ్యతగానుని లోకానికి చాటించుతారు. తాము వేరయి ఏకడుగ గజోత్రాగుము అట్టి స్వాధీనంచేసుకొడానికి ప్రయత్నిస్తారు. ఇలాగుననే ఉన్నది మన రాజకీయసంరంభము. మనకొక మనహక్కు సంపాదించడానికి ధనము మదుపుకావలెను. అం మనలో ఐక్యత్యముండవలెను. నేను మిమ్ముల కోరినదేమియు మూడుపంటలు. ఒకటిఖద్దరు కట్టుట, రెండుపావలాదాచానిచ్చి కాంగ్రెసు ప్రభుత్వంగా నుండుట, మూడుమితవాదాలో, 1 మొదలు 5 వరకు నూటికి కాంగ్రెసుకునికి నిరాశ ఉచ్చుట.

అ గృహులకు సుపసాదనకులకు పంపినములతో ముగిసెను.

ప్రజలలో నాతెహము ప్రబలముగానున్నది. కాంగ్రెసు పతాకముక్రింది దిమ్మతిరుగ శ్రీయుత దీక్షితులుగారి కృషి వలన కట్టబడుచున్నది. జండా ఎత్తుట ఉంచుటకు వీరభిజరుగుచున్నవి.

జాతీయభావమును హిందీభాష నభ్యసించుటకు వలయు

పుస్తకములు

హిందీ తెలుగు స్వభాషిని	0 12 0
పహిదీ పుస్తకము తెలుగు అర్థసహితముగా	0 5 0
మాసర పుస్తకము	0 6 0
హిందీ తెలుగు అనువాదములు	0 4 0
తెలుగు హిందీ అనువాదములు	0 4 0
హిందీ తెలుగు నిఘంటువు	2 0 0
" " వ్యాకరణము	1 0 0
ఇంకను ముఖ్యమైన పుస్తకములకు ఈ దినపత్రిక నామాకు ప్రాయశః.	
హిందీ ప్రచారసభ ట్రస్టి కేసు, పోస్టుబాక్సు 401 మద్రాసు.	

శ్రీమదాంధ్రలింగపురాణము

లింగపురాణమున కాంధీకరణము విద్యాక, ములుగు చంద్రమౌళిశాస్త్రిచే వ్రాయబడినది.

పద్యములు హృద్యములు. కథాంశములు ముక్తికాంత్ శాధనోపాసనములు, రథములు సహృదయరంజకములు. అభిప్రాయములు వ్యాసమనోనకరణములు శైలి సులభము. గ్రంథము పండితపాఠకుల మనోహరము. పండితులు సదభిప్రాయముల నిచ్చియున్నారు.

మంచికాగితములు, 292 పుటలు, కొలది ప్రతులు మాత్రమే కలవు. పూర్వభాగము. రూ 1-4-0.

వ్యాపారస్థులకు మంచిమిషన్ ఇవ్వబడును.

ములుగు చంద్రమౌళిశాస్త్రి,

తెనాలి, వాడూరుపేట.-ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

గోల్డుటానిక్ పిల్లు.

శ్లో॥ శుక్రాయంత్రం బలంపుంసాం బలాయత్రంహి జీవనం.

ఆననముల జీవనమునకు ప్రధానాధారమే శుక్రము. అట్టి శుక్రముచేడిన బలము లేక, నపుంసకత్వము, స్వప్నస్థలనాది, గాగల రోగములకు నిలయమగును. అట్టివారలు యామాత్రలను నేవించిన అద్భుతకీర్తి కనపరచి ఆనందమును కలుగజేసి శ్రీ పురుషులకు తనివెందించును. యామాత్రలను ఆనేకలు నేవించి ఆనేక యోగ్యతాపత్రములను పొసగియున్నారు గుణములే దన్ను వైకము వాపసు చేయబడును. 40 దినములకు సరిపోవు మాత్రలూరు, 5-10-0. వాడువిధము అవునధముతో అంప బడును.

రామకృష్ణ వైద్యశాల, శ్రీకాకతం. గంజాంజిల్లా.

WANTED capable organisers on Rs. 70/s (increased to Rs. 100/-after 6 months) plus Rs. 30/- as T. A. to start branch shops for sale of tea leaf (loose & packed) and patent medicines in different towns of Madras. Prices and quality exceptionally competitive. Candidates when appointed will be provided with complete shop equipments and sufficient stock for ready sale. No one will be appointed unless he buys 12 shares of the Company and pays Rs. 120/- on selection. No personal interview before selection. Apply to: The Managing Director, THE ORIENTAL MISCELLANIES, 172/3, Bowbazar Street, Calcutta.

ఒక ఔషధ విసోదము

మరియు

కలరా నివారిణి

హెడ్బర్టిన్ అరికులేయియండి

తయారు చేయబడినది

ప్రస్తుతకాలమునం దున్న వాటిలో అమోఘమైన ఔషధి. కలరాకు, అతిసారమునకు ప్రత్యేకము మోతాదే గుణములు చున్నట్లు గొప్పతైద్యులచే నిర్ధారణ చేయబడినది. అనుభూతమైన ధరలు రూ. 0-15-0, 1-12-0, 3-4-0.

ఫార్మికోలాజికల్ రిసెర్చి ఇన్స్టిట్యూట్

పోస్టుబాక్సు నెం. 504, మద్రాసు. పి. టి.

శామ్మ్యుయ్ జాకసన్

(వలేశ్వరపు కృష్ణమూర్తిగారు బి. ఏ.)

జాకసన్ సారస్వతమున గొప్పసీతము నభిప్రాయమని జాకసన్ తేలియును. అతని స్నేహితు లాతనికి గొప్పమతే చ్చిపెట్టిరా? లేదు. అతనిలో నిజముగ పరికించిన గొప్పసీతము స్వభావసిద్ధముగానున్నది. గ్రంథకర్తగ తన పేరు సాపింపజల యుననడి ఆకృత్యము చిన్న వాటినుండి జాన్సన్ కుగలదు. దాని నతడు స్వయంకృషి చేసెం వేర్వేలులో వింతలేదు. అది అతని మనోనిశ్చయమును మరింత బలపరచుచున్నది.

జాన్సన్ జననమును గురించుటకు 1709 లో ఇంగ్లండునందు లిచ్ ఫీల్డ్ నకు మనము దృష్టిని మరల్చువలయును. అతని తండ్రి పుస్తకవ్యాపారముచేయు వర్తకుడు. వర్తకులకు తీరుబాటు తక్కువ. తీరుబాటుండిగాని గ్రంథములచదువుటకు కుదురదు. అతనితండ్రి గ్రంథవిక్రయమున చూపుచుండిన నైపుణ్యమును గ్రంథపఠనమును జూపియుండలేదు. గ్రంథపఠన జాన్సన్ కే వదిలివేయబడినది. గ్రంథపఠనకు కొంతసేర్వకావలయును. గ్రంథపఠనమునగానేమి? ధూమకేటములలోను, విద్యుత్ కేటములలోను శివీకామార్పుండి, ముగించనముల తగిలించి, కేవలము అచ్చొత్తింపబడ్డ గ్రంథములపుటల నిటునటు త్రిప్పుట, త్రిప్పునట్లునట్టింపుట గ్రంథపఠనమనగా? లేక పడకకుర్చీయందు పొగ గొట్టముల పీల్చుచు నవలలు నలలని ప్రతినిమిషము కేకతిడుట గ్రంథపఠనమా! లేక కోటిపుస్తకముల చదివియుంటి మనియు, మరి అపరిచితములగు గ్రంథములు మూడునాలుగు మాత్రము మిగిలియుండు నేమోయనుట గ్రంథపఠనమా! లేక ఒకపుస్తకమును చదువుచున్నానని తెలియజేసి వినుడని మొదట ప్రార్థించి గట్టిగా ఎలుగెత్తి కంఠశోషతో కాంతించుట గ్రంథపఠనమా! లేక పఠనముగ్రంథములమాత్రమునల్ల మందుమాత్రమే మిగిలినేయుట గ్రంథపఠనమనగా! విద్యార్థి, ఘములలో వాడుక భాషలోనున్నట్లు చిట్టకేకాడుట గ్రంథపఠనమా! ఇవికానేరవు. కాని జాకసన్ గ్రంథపఠనము విధానము వేరు. లోకమున పఠనముగ్రంథములని వేరుగా వెలువడవు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమో చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమో పఠనము గ్రంథముల పట్టికను నియమింపజాలదు. గ్రంథముల పఠించుట చదువరిజ్ఞానముపై ఆధారపడును. చదువరికి ఆసక్తియుండిన విశ్వవిద్యాలయములతో నగత్తయులేదు. విశ్వవిద్యాలయములండియు ఆసక్తిలేకుండిన గ్రంథపఠనముగావించుట దుర్లభము. గ్రంథములు సారస్వతరూపములు. సారస్వతము పూజ్యనీయుమగుదేవత. దేవతయనగా దెవత్యమునకు విరుద్ధరూపమని దిక్కుల పరికించుట అనవరము. దేవతాస్వరూపమునకుండునట్టి గుణములు దాని యందున్నవి. సరస్వతి-మనఃపూర్వము సారస్వత ప్రపంచమునం తటినీ నిరూపించుటకై వాడియుండిరి. పూజించియుండిరి. వారలు సరస్వతికి తదనుగుణముగ సారస్వతమునకు జూపిన భక్తి విశ్వాసములు మనకు విశేషముకాగలవు. మనపూర్వజ్ఞానల! వారలకు సారస్వతము శ్రోత్రకాదు జాన్సన్ పూర్వము శ్రోత్రకాదు. జాన్సన్ గ్రంథములకుజూపిన ఆదరము అపారము. గ్రంథములు దొరికిన చాలును. చదువుటకు ప్రారంభించువాడు వాటిని చదువవలయునని వాంఛించి, జాగరూకతతో చదివి, చదివినదానిని గూర్చి ఆలోచించుట గ్రంథపఠనము. చదివిన దానిని నెఱుగదై చెడిపోవ ముండిన గ్రంథపఠన మదియే. చదువుటతో సంతృప్తిచెందక పుస్తకమునందలి గుణదోషముల పాటించి బాగోగుల నిర్ణయించి, గ్రంథకర్త శిల్పమును, భావమును గ్రహించుట విమర్శనయననేమో కాని గ్రంథపఠనకు విమర్శకకీర్తి ప్రధానము. అందుచే విమర్శనకీర్తి అలవడువరకు గ్రంథముల చదువని ప్రత్యేకబూజుట తప్ప. గ్రంథముల విశేషముగ చదివినకొలది మనకు విమర్శనకీర్తి త్వరితగతినీ వెలువడును. గ్రంథమునకు గ్రంథమునకుగల తారతమ్యముల తెలిసికొనవలగును. జాన్సన్ విశేషముగా గ్రంథముల చదివియుండుటచే గొప్ప విమర్శకుడగుటకు తావేర్పడెను.

తన తండ్రి దుకాణమునం దొక మూలకూర్చుండి, కాల పరిమితిని గూడ పాటింపక తక్కులేనన్ని గ్రంథముల చదివి యుండెను. గ్రంథముల కొనవలసినచ్చినప్పుడుకదా బాధ. ఇతరులు ఉచితముగ నిచ్చిన చదివి పారవేయుట ఆంధ్రలోకమునకే గాక ఆంగ్లప్రజలకు సాంప్రదాయమే. గ్రంథములకొనుటకు ధనవృత్తయముచేయువారు తక్కువ. కొనినవెనుక చదువువారు మరి తక్కువ. చదివినవి తిన్నగ గ్రాహ్యము చేసికొనువారు కొద్ది. కావుననే గ్రంథములతో పరిచయము కలుగజేయుటకు గ్రంథవిమర్శన బయలుపడవలసి యున్నది. విమర్శనకు జాకసన్ గూర్చిన పేరును మరచుట కృత్యము తయనబడును. జాన్సన్ సమకాలికులందరు అతనికి జూపియుండిన గౌరవము అతీతము. అతనికి గొప్ప మేధావీ కీకలరు. స్నేహితులెంతరో అతనిని గుమగుడియండ్డెడిారు. తనలోనుండు అనంతశక్తి వారికి బావులలో అభ్యర్థములేదు. సుఖావధాన సారస్వతరూపముగ జాన్సన్ మూడుట శ్రేయము. ఎంతోబాగ

రూకతతో సంభాషించునపుడు స్వేచ్ఛాపువాడు. సమయమున్నంతింతికి మెండు. (You are a fool) అనిఒకచో ఒకరు అతని ననినతక్షణమే తడుముకొనకుండ-Sir, You are no Judge అని వెంటనే జవాబిచ్చుట దీక్ష తార్కాణము. జాన్సన్ తనకంటె ఎయ్యనుముదిరిన యవతని పెండ్లియాడుట తటస్థించెను. ఆమె చూచుటకైన అందముగనండదే, ఎండులకు పెండ్లి యాడితిని ఎవరో అడుగగా, మా పరస్పరఅనురాగమే మాపెండ్లికి కారణమని అతడు జవాబిచ్చెను. అతనిభార్య పనిపోయినపుడు విలపించుచే వారి ప్రేమనుబంధమునకు సాక్షి. జీవితకాలమున ఆమె నాత డాదరించుటకూడ మంచి నిదర్శనమే.

అతని వ్రాతలన్నియు చక్కని స్వాసభవముపై సాపింపబడుట చేతను అతడు పురాతనమునుండి వచ్చు సాంప్రదాయములను పునాదిగా వేయుటచేతను మతభేదక శిలలను పరచుటచేతను తన కట్టడముల శేర్మతోనమధ్యుటచేతను నైశాల్యపుష్టితో సింహావలోకముచేసి భావములకొక కారిత్యమైన మెరగు పూతనిచ్చుట చేతను అతని నిర్మాణములు రాజసాధములు గనిలచుట యేగాక గంభీరస్వరూపముల దాల్చియున్నవి. మనకు పెద్ద ప్రాకారములవలె కన్నట్లును. తారామండలమును తాకునట్లుగ పడును. దైవసంబంధ మగు విషయములలో ప్రజ్ఞ, జ్ఞానము మాపిన కార్తెల సంతసించువాడు. జాకసన్ నందు అట్టివిషయములు కనబడుటచే పొగడెనని వేరుగా చెప్పవలయునా! John. sons are rare; Boswells are perhaps still rarer. అని వ్రాసినాడు. జాకసన్ ఆంగ్ల దేశీయ నాయకులలో ఒకడని కార్తెల కొని చూడుట జ్ఞానపూరితము.

ఆశ్చర్యకర విశ్వవిద్యాలయమందు కొంతకాలమే విద్య గరపెను. వెనుక నొకపాఠశాలయందు ఉపాధ్యాయుడుగ ప్రవేశించి దానిని మునివేసెను. చేయునది లేక, లండనునగరమునకు పయన మయ్యెను. నిరుద్యోగర భరించుటకు నగరము లున్నవి కదా! అదృష్టముండిన లండను పో నగత్తయు లేకపోయెడిది. కాని అలకేనుటచే దుర్లభమైన మేమియు చెమరలేదు. చిరుగుచొక్కాను ధరించి, చేత నేమియులేక దృఢకాయుడగు జాకసన్ దృఢమనస్కుడై లండనుపురమును ప్రవేశించెను. అదృష్టము ఎదురేలేచెనా! అచ్చట కొంతకాలము అల్లాడజొచ్చెను. పెద్దపనులు దొరికకుండెను. చిన్నపనులు చేయుటకు మనసు మరుగుకొనకుండెను. London, The Vanity of Human Wishes అనియు చెండుపద్యముల వ్రాయుటతో అదృష్టరేఖ బయటపడెను. వెనుక వ్యాసరచన కబూని The Rambler, The Idler అనువాటిని సాగించెను. అతడు ఆంగ్లవిఘంటువును మొదట ఎరిగినవోయమును లేక గూర్చుట అతని మనోధైర్యమును, విశేష కీర్తిసామర్థ్యమును తెలియజేయును.

జాకసన్ ప్రాతసాంప్రదాయముల విడచువాడుకాదు. మనకాలములో ఛస్టర్ టన్ వలె కేవలము భౌతికల్యాణమును గూర్చి కలలగనుట అతనిని కలవరపరచుచుండెను. ప్రకృతిగూర్చి విశేషముగ ప్రస్తావించినను, వర్ణించినను, తన నిరసనను అసమ్మతిని చూపువాడు. పురాతన వ్రాతలను పూజించువాడు. ప్రాతకవుల పొగడువాడు. పాపకవి వ్రాతల చదువుటచే దూషణకవిత్వము కొంతయలవడెను. అతని తీరులను ఆమోదించెను. అతని వ్యాసములకు దారిచూపిన స్పెట్టర్ గ్రంథము ననుసరించి వ్యాసముల జాకసన్ వ్రాసెను.

జాకసన్ కు విశేష ప్రత్యేకతకలదు. జాకసన్ తత్వము-చిరునగవు- మతభేద- ఇతరులలో కానరావు. తత్వమునందు, మతభేదయందు, వ్రాతలందు, శైలియందు, అతనియందు విశేషకారిత్యమున్నది. పిడుగువంటి పెద్దచూటలవాడు అతనికి సరదా. అతడు డబ్బుండిన ఒకముక్క వ్రాసియుండుననుట కల్ల. డబ్బులేకుండుటచే వ్రాతలకు బూసెను. వ్రాయుటచే ధనము రాకుండెను. కాని కీర్తినిగడించెను. భుజించుటకు సరిగా ఆహారము లేక, తలదాచుకొనుటకు చిన్న కుటీరమైన లేక లండనునగరమున దుఃఖిసముద్రమున యీదులాడుచు, పిడుగునడచుట జాకసన్ కే తెలియవలయును. మనము తలపోయుట దుర్లభము.

అతడు నడచునపుడు కనుబొమలు ముడివడినట్లుండుట ఆలోచనను నూచించును. జీవితమున అతనిలో కొన్ని వేలిచేట్టలున్నవి. యావనదళ దాటినవెనుక కూడ ప్రాకారములకుండు యినుపద్యార్థముల దుముకుటకు ప్రయత్నించినట్లుల వాడుక. ఏటవాలాగా నుండు ప్రదేశములనుండి దొల్లుటకు ఉత్సాహము జూపువాడు. అనితేలే తేనీరనిన కడుద్రెయము. ఒకచో రాత్రి ప్రమాణమున చెండుడజనుల కవలకు సోయగ ద్రవ్యమును పీల్చియుండినట్లుల వాడుక. మనలో విద్యార్థులు దీనిని విని ఆశ్చర్యపడకపో! కానిండు వారలు జాన్సన్ భోజన వ్రాతకాండగునెడల సంతసమును చూపుదము. జాకసన్ బలశాలి. శాండోకాడు. అతడు నాటకశాలలో కుర్చీవిడచి ఆలకిపోయినపుడెవరోదాని నాకమించుట తటస్థించెను. అతడు తిరిగినచ్చినప్పుడు కూర్చుండుకు చొటులేకండెను. ఆ ఆకమించిన పెద్దమనిషి విడచునట్లునుపడలేదు. తటాలన జాకసన్ మనిషితో సహా కుర్చీని వైకత్తి దూరముగ పారవేసెనట.

వడిగా పోవు బండ్లయందు కూర్చుండిన మనకు న కొక ఆనందములుగునని అతని అభిప్రాయమై యుండెను.

అతనికి కొన్ని తిక్కలంపులుండెడివి. స్కాచ్ వారిని కడుసీచముగ చూచువాడు. ఇతరులకు మాపువాడు. ఇంగ్లండు నందు గుర్రములకు వాడబడు ఓట్ ధాన్యపు గింజలను స్కాట్లండునందు మనుష్యమాత్రులే వాడుదురని అక్షేపణ చేసియుండెను. అతని విమర్శనలు బాగుండును. అక్కడక్కడ మతభేదము మనము సమ్మతిని చూపజాలము. కొంతభాగము తలతిక్కగా కూడ యగపడును. పెక్కిప్పుయర్ కల్యాణాంతనాటకములలో కడునేర్పుచూపెననియు మహానాటకములలో అంత రసముకానరాదు. యు అనతి ప్సేను. శిష్టరక్షణ, దుష్టక్షణ విధానములను పెక్కిప్పుయర్ బోలు మహాకవి తననాటకములలో గమనింపకుండుట కడుభూగమగు విషయమని నుడివెను. అతడు తలచుదానిని ఇతరులకై వెరువక తెలియజేయువాడు. అతనికి భయమనునది తెలియదు; కాని చావుసంగతి చర్చించినపుడు భయముమాసినటుల జేయుచున్నది. అతడు స్విఫ్టునుగూర్చి విస్తారముఖండించి యున్నాడు. గ్రే, కాలిక్లెనుగూర్చి వ్రాయునపుడు నిర్ణయతో ప్రవర్తించువాడు. తననిఘంపునకు కృతినందుకొనటకు సమ్మతించి, వెనుకమాసిన నిరాదరణమునకు భర్తర్ ఫీల్డు ప్రభువునకు వ్రాసిన లేఖ నిరసనకు పర్యాయపదము. ఈ లేఖయే ఇంగ్లండు నందు కృతిభర్తలపై కృతికర్త లాధారపడియుండినకాలపు అంత్యదశను సూచించుచున్నది.

ఒకచో పాఠశాల నొకదానిని తెరచి మువ్వురు శిష్యులే జేరినను వారికి విద్య చేర్చెను. అందు మున్నందు నాట్యశకు వన్నె తెచ్చిన డేవిడ్ గారికే ఒకడు. అట్టి శిష్యుడున్న గురువునకు గౌరవము తగ్గనా అట్టిగురువున్న అట్టిశిష్యునకు లోటుండునా?

రజల్లన్ అను మతభేదకనకలను బాక్ సన్ వ్రాసి యుండెను. అది నవల అని కొందరు, నవల అటుండుట నిర్వాగ్యమనియు, బాక్ సన్ నకు అపకీర్తియని కొందరు వాగ్వివాదములతో కాలక్షేపము గాంచినను జగ్రంథము బాక్ సన్ భావ ప్రపంచమును మనకు వెల్లొచ్చుచున్నది. అందొకసారభూమిని పుత్రుడగు రజల్లన్ గూర్చి వ్రాయబడినది. రజల్లన్ నకు మన శ్యాంతి గూర్చుటకు సామ్రాజ్యాధీశుడగు అతని తండ్రి అడిగిన డెల్ల నిచ్చి ఒక పెద్ద రాజధానమున నుండరమగు లోయలో నుఖముగ పెంచుచు వచ్చెను. కాని రజల్లన్ నకు అచ్చట నుఖకరముగ లేదు. మనశ్యాంతి కలుగలేదు. లోకముం తటినీ చూచిన నుఖమునవచ్చుచు దొరకు నని తలచి, ఎవరికి తెలియకుండ ఇమ్మలాక్ అనుగురువు నొకనితో విదేశసంచారమునకు గడంగెను. అతనిచెల్లె లొకతే అతని వెంటాడించుటతో అతడామెను కూడ తనతో తీసికొని పోయెను. వివిధములగు సంఘముల జూచి, నానారాజ్యములు తిరిగి, అనుభవమును మారుచే మముల ధరించి కూడ సంపాదించి, నుఖమునది లోకమున లేదనియు, లోకమున చెప్పునది చేయువారుండరనియు, చేయునది చెప్పువారుండరనియు నిరూపించుచు రజల్లన్ ఇల్లు చేరెను. ఇది కథ. ఇక బాక్ సన్ మతభేద కడవరకు ఒకేవిధమున వినువు కలిగించును. ఇమ్మలాక్ ములమున కొంత, రజల్లన్ ద్వారా కొంతసేరిని మనకు తెలియజేయుటలో నేర్పులేకపోలేదు. ఈ గ్రంథము నడిచు తల్లి చనిపోయినపుడు కర్మజరిపించుటకు డబ్బు లేననితెలిస్తే వారముదినములలో కూర్చుండి ముగించియుండెనట! కథ కొంతపొందిక యుండుట ప్రశంసనీయమే. రజల్లన్ ను బాక్ సన్ వ్రాసిన కాలము ననే, వో తో తే ర్ అను నాతడు కాండైడ్ అను మతభేదక గ్రంథమును వ్రాసియుండెను. అందును ఇందును పోకడలు ఒకే తీరున నుండినను బాక్ సన్ వ్యక్తిత్వము వ్యక్తపడుచునే యుండును. ఈ గ్రంథమున బాక్ సన్ పితారమును తెలియును. దైవ యత్నముచే మాత్రము సకలకార్యములు జగత్తున జరుగుచున్నవను తత్వమును బూనినటుల విశేషమగును.

కవుల చరిత్రను పితృశలింగంగారు మనలో వ్రాసియుండినటుల బాక్ సన్ అంగకవులగూర్చి వ్రాసియుండెను. అందు ఏబది ఇరువురుకవుల జీవితచరిత్ర పొందు పరుపబడినది. 1762 లో గవర్న మెంటువారిగయకు పాత్రులై ఉపకారవేతనమును బడయుటచే అతనికి కొంతకాలంకలిగెను. కష్టములుగ గట్టెక్కెను. అతడు విరివిగామీతులకై ధనము వెచ్చించుచుండెను. వారలతని విడనాడకుండిరి. ఒకరికిచ్చి తాను సంత్సరిపడువాడు బాక్ సన్. తనకు మాలినధర్మము లేకున్నను అటుల చేయుట అతనిశిలమును పెంపొందించుచున్నది. 1768లో బాక్స్ వో అను స్కాచ్ దేశీ యుతో పరిచయము కలిగెను. వీర లిరువురును స్కాట్లండు దేశమున ప్రయాణముచేసియుండిరి. 1784లో బాక్ సన్ వ్యాధి గ్రస్తుడై మరణించెను. అతని మృతకేళరము వెస్టుమినిస్టర్ షిప్ లో స్నేహితులసమక్షమున పాతిపెట్టబడెను. బాక్స్ వో 1791లో బాక్ సన్ జీవితచరిత్రయందలి వివిధవిషయముల తెలియజేయుచు వ్రాసి పేరుపొందెను. బాక్ సన్ విలవ బాక్స్ వో బాగుగ గ్రహించెను. వన మిరువుర లును గ్రహింపగలము.

శ్రీకృష్ణదేవరాయ స్తుతి

(తాడంకి సోమరాజుగారు, వేదూరు)
సీ॥ దేదీప్యమానంబు దిశల విజృంభింప
మించి ఖడ్గము జలిసించునాడు
ధవభాక్త్యమున నెక్కి ధారాశముగ రణ
హృత్పలంబున స్వారి సలపునాడు
నిజశత్రు లడల దిగ్విజయధ్వజముల
నాటనాటను పెక్కు నాటునాడు
ధరణీధవుల గొట్టి తలల గోటకుం గట్టి
కంచుధంకాను మోయించునాడు
తే॥ నీదుశౌర్యంబు దేజంబు నిన్ను గాంచి
కొదమసింగముమండల మడగజంబు
లైక తలఁబొంచి యుండి యాయానృపాలి
రాజరాజాధిపా! కృష్ణరాయభూపా!
సీ॥ సీతార్యమునగదా! నిఖిల భూపతులకు
నాంధ్రవీరుం డెన్న నడలుపుటై
నీదానమహిమ సందిప్త మాటనుగదా
తెలుగుదేశంబు కీ॥ ర్నిని విహించె
నీమాన్యతను గదా ప్రాముఖ్యమును గాంచె
దేశభావలలోనఁ దెలుగుబాస
సీతాసవిధాన నిపుణతచే గదా
న్యామదేశబయ్యె నాంధ్రభూమి
తే॥ గీ॥ ఆనఘ! నాటికి నేటికి నాంధ్రులన్న
నిపురు కప్పబడినదింత నిష్ట లనుచుఁ
దేరుమాత్రము పోలేరు పృథ్వియందు
రాజరాజాధిపా! కృష్ణరాయభూపా!
సీ॥ గండుశత్రులఁ బట్టి చెండినదై మున్ను
రిక్తబోవునె యాంధ్ర రక్త మిపుడు
సకలసామ్రాజ్య కాసనదర్శియై మున్ను
రిక్తబోవునె యాంధ్ర రక్త మిపుడు
కాత్రవచ్చుగీత సరణి యె పాలువారి
రిక్తబోవునె యాంధ్ర రక్త మిపుడు
జయపతాకము నెత్తె బాలినదై మున్ను
రిక్తబోవునె యాంధ్ర రక్త మిపుడు
తే॥ గీ॥ రంజితులనుండె నాంధ్రుల రక్తముందు
నీవు నేర్పిన రణవిద్య నేటిదాక
నీవు మాసినమార్గ మే నేటిదాక
నీవు పెట్టినభిక్ష మే నేటిదాక
రాజరాజాధిపా! కృష్ణరాయభూపా!
సీ॥ ఏవాడు స్వర్గంబు నేల నీసేగితో
యానాడె విలపించె నాంధ్రమాత
ఏనాడు సురగురు నీక్షేపఁజనితివో
యానాడె దుఃఖించి రాంధ్రకవులు
ఏనాడుదంభోలి శేపునఁ బట్టివో
యానాడె చింతించె నాంధ్రఘోరిక
ఏనాడు సురహయం బెక్కు నుంకించివో
యానాడె దిగులొండె నాధ్రహయము
తే॥ గీ॥ యాచకాళికి మనమున నాకే లుడుగ,
నాంధ్రమాతకు గర్భమం దన్ని రగుల,
నగినాడవె స్వర్గంబు నాక్రమింప
రాజరాజాధిపా! కృష్ణరాయభూపా!
సీ॥ కాంతుడై శేఖుడు సంతసిల్లుచునండ
నింతలో భూభార విడితివేమి
కడుపారఁ దిని యాంధ్ర ఖడ్గ మువ్విఘ్నార
నింతలో ఘోర్భాగ విడితివేమి
ఆంధ్రభాషాతన్వితైశ్వర్యమునఁమాఁగ
నింతలో దారిద్ర్య విడితివేమి
మీసముఠ మెలివెట్టి మెలగు నీయాంధ్రుల
కింతలో దీనత్వ విడితివేమి
తే॥ గీ॥ పాండివంబులఁ గలుముల బరగుచుండ
నింతలో నింతకష్టంబు లిడితివేమి
యాంధ్రమాతకు నాంధ్రుల కర్మలకును
రాజరాజాధిపా! కృష్ణరాయభూపా!
సీ॥ ఆంధ్రభాషామోహనాంగీకృతిలసమ్ముఁ
బాటింపఁజనితివో స్వర్గమునకు
ఆంధ్రవీరులపౌరు మాధిక్యమిడియని
చూపింపఁజనితివో సురలకడకు
అలసానికెద్దన్న నై రావతముమీద
నెక్కింపఁజనితివో నింధ్రు గలిచి
వల్రాయధము భూలి పాల్సే యఁజనితివో
యాంధ్రకృపాంధా రాగ్ని శిఖిల
తే॥ గీ॥ నాంధ్రదేశపతాకంబు నమరపురిని
సలువనుంకించి చనితివో నిగ్రహమున
కోటిమన్యకరూప! సద్గుణకలాప!
రాజరాజాధిపా! కృష్ణరాయభూపా!

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1930 ఏం ఫిబ్రవరి నెం 20-వ తేది గురువారము

1. ధాన్యములు			
దియ్యములు			
కుసుమ తెనాలి	,, ప 45 కలది	ర 12 8 0	18 4 0
నెల్లూరి	,, డిబ్బో 42	,, 18 8 0	14 0 0
భిల్లి	,, డిబ్బో 46	,, 16 0 0	17 0 0
రాగులు	రా. 164 బస్తా 1-8	,, 7 12 0	8 8 0
నవ్వులు	,,	,, 19 0 0	20 0 0
2. ధాన్యము పప్పులు			
కందులు బస్తా 1-8 ర 205	,,	16 0 0	10 7 0
నెనగలు	,, డిబ్బో	,, 16 0 0	18 0 0
కెనలు	,, డిబ్బో	,, 14 0 0	16 0 0
మినుములు	,, డిబ్బో	,, 17 8 0	18 0 0
జలవలు	,, < 195	,, 8 4 0	9 8 0
3. నూనెపప్పులు			
నవ్వులనూనె కా 1-8	,,	110 0 0	118 0 0
నయ్యి మ 1-8	,,	14 0 0	19 0 0
జేరు నెనగవచ్చు కా 1-8	,,	40 0 0	41-0-0
జేరు నెనగనూనె గానుగ కా 1-8	ర 94 మి.కా.నూనె 92		
అమడము కా 1-8		98 0 0	100 0 0
4. చిల్లరపప్పులు			
చాయవకుపు కా 1-8		100 0 0	108 0 0
కూరవకుపు	,,	60 0 0	65 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరు) కా 1-8		98 0 0	112 0 0
ధనియాలు	,, కా 1-8	28 0 0	42 0 0
కంటూరపాయకట్టు నీటిగుంు ములుగు 1-8	ర 40 45		
తెల్లము కా 1-8	ర 28 0 0	49 0 0	
అస్కా-చక్కెర బస్తా 1-8	,, 28 4 0	28 8 0	
చింతండు కా 1-8	,, 28 0 0	88 0 0	
5. ఇనుము			
బ్రూరకం కా 1-8	,,	80 0 0	81 0 0
చవరం	,,	24 0 0	80 0 0
రవుండు	,,	24 0 0	80 0 0
6. నూలు			
నెం 20 తెన్ని సింహంయూరె		ర 7 12 0	
నెం 6 ,, గటారి		,, 4 9 0	
నెం 24 ,, లాడి		,, 5 10 0	
నెం 40 బాబ్బుర 30 పా		,, 10 0 0	
నెం 20 1/2 రెట్టలేడి		,, 6 10 0	
నెం 40 రాడి		,, 8 9 0	
నెం 4 తెన్ని మసీడు		,, 4 8 0	
44 నాండో		,, 5 1	
7. రోహములు			
వెండి 100 తులం 1-8		ర 48 0 0	51 9 0
బంగారు తులం 1-8		,, 21 18 0	25 0 0
నవరస 1-8			18 6 6
ఇత్తడి బా 1-8		,, 242 0 0	244-0-0
రాగి బా 1-8		,, 880-0-0	882-0-0
8. రంగులు			
అతిమేలు స్వీట్లూలండు లలిజరయ్య సింహంమాడు			
1 పా 1-డిగ్రీలు 200 8 ర 47 0 0			
,, నీలిరంగు 1 కలి		10 0	
,, 1 1/2 రంగులు		1 10 0	
,, 2 1/2 రంగులు		2 10 0	
,, 3 1/2 రంగులు		3 10 0	
,, 4 1/2 రంగులు		4 10 0	
,, 5 1/2 రంగులు		5 10 0	
రస్మ-టుబ్బానూ-కోలో ఆనకా (బుర్గు, గడ్డు)		2 4 0	
రాంగో 3 1/2		1 0 0	
నిల 4		1 3 0	

ఆంధ్రపత్రిక - భారతి

నిజాంరాష్ట్రమునందలి ఆంధ్రజిల్లాలో నుండువారికి పి. పి. లు పంపుట సాము వసూల చేయుట మొదలగు సౌకర్యములు లేనందున దక్షిణ హైదరాబాదు 566 రెసిడెన్సీ బజారులో నుండు నామల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో., ఆంధ్రబుక్ డిపో వారిని మా ఏజెంట్లుగా నేర్పరిచినాము. అంగ్రేజీ పోస్టు సౌకర్యములు లేనివారు మా ఏజెంట్లకు వ్రాసి పత్రములు వ్రైరాలు తెప్పించుకొనవచ్చును.

చందాలవివరము

ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా (ఉస్మానియా)	28-8-0	కల్దారు	24-0-0
ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా (ఉస్మానియా)	14-4-0	కల్దారు	12-0-0
ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా (ఉస్మానియా)	7-2-0	కల్దారు	6-4-0
ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా (ఉస్మానియా)	2-9-0	కల్దారు	2-2-0
ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా (ఉస్మానియా)	4-12-0	కల్దారు	4-0-0

క్రొత్త సంవత్సరాది సంచికలు

దినపత్రిక చందాదారులకు	1-0-0	చందాదారులు కానివారికి	2-0-0	సంచికల సంపుటకు
వారపత్రిక	1-4-0	పాఠసంచికలు సంచిక 1-కి	1-0-0	తపాలఖర్చులు ప్రత్యేకము.

భారతి (సచిత్రమాసపత్రిక)

రంగుల చిత్రపటములు, విద్వాంసులచే వ్రాయబడిన గద్య, పద్య, చారిత్రక, గాన, చిత్రకళాది విషయములను చర్చించు వ్యాసములు, కథలు కలిగి అతిసుందరముగ ప్రకటిత మగుచున్నది.

సంవత్సరచందా	ఉస్మానియా	7-2-0	కల్దారు	6-0-0
అర్ధసంవత్సరచందా	ఉస్మానియా	3-9-0	కల్దారు	3-0-0
విడిపత్రిక	ఉస్మానియా	0-12-0	కల్దారు	0-10-0

భారతి వెనుకటి నాలుగు సంపుటములు (1924 సం. మొదలు 1927 సం. వరకు) క్యాబిన్ టైండు విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నవి. ఒక్కొక్క సంపుటము (రెండుభాగములు) ధర 9-0-0. పి. పి. చార్జీలు వగైరాలు ప్రత్యేకము.

మేనేజరు, "ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము" 7, తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

నిజాంరాష్ట్ర ప్రతినిధి:—నామల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో., 566, రెసిడెన్సీబజారు, హైదరాబాదు, డక్కన్.

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల

నెం. 7 తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఈ గ్రంథాల నడ విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనము లై వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమూలముల కొక గ్రంథమువలె న బ్రచురింపబడును.

వెలువడిన గ్రంథములు

- 1 శతకమంజరి (భక్తిసంపుటము): వృషాధిప, నర్మేశ్వర, దేవకీనందన, ఒంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, కాళహస్తిశ్వర, దాశరథి, రంగశాయి, రామతారక, రామచంద్ర శతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్క శతకమునకు పీఠికయు, పాఠభేదములును గలవు. (ఈ శతకములు విడిగను దొరకును.) 0-5-0
- 2 జనపవరాణము (ద్విపద): పాల్కురికి సోమనాథుడు. అనేక తాళపత్రమాతృకలను బరిశీలించి కూర్చిన మూలము. పాఠభేదములు సూచింపబడినవి. శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు వ్రాసిన విపుల మగు పీఠిక గలదు 3-5-0
- 3 గాంధీమహాత్ముని జెల్లాము కాంగ్రెసు అధ్యక్షోపన్యాసము 0-5-0
- 4 కమలాక్షి (చిన్న విచిత్రకథ): శ్రీ రాయనం వేంకటాచలమూర్తిగారు, యమ్. ఏ. యల్. టి. 0-5-0
- 5 సీతీనిధి: ఇది యొక యత్కృష్టసీతీగ్రంథము. ఇది తొలుదొల్ల రెండువేలేండ్లకు ముం దొక భారతీయ పండితునిచే తిలకభావయందు రచియింపబడి పదవడి యనేకభావల బరి వర్తితమై వ్యాప్తిని గన్నది. అనువాదకులు: శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు 0-5-0
- 6 త్యాగరాజస్వామిచరిత్రము (పద్యకావ్యము): శ్రీ పసుమర్తి కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి కృతము. శ్రీరామభద్రాగణియు, గాయకపితామహుడు నగు శ్రీత్యాగరాజగారి చరిత్ర మిందు నరసముగ వర్ణింపబడినది. నందరావునుసారముగ త్యాగరాజగారు రచించిన కృతు లును నిందు జేర్చబడినవి. 0-10-0
- 7 భక్తసదము (వచనము): బౌద్ధమత ధర్మప్రబోధక గ్రంథ మగు 'త్రిపిటకము' నందలిది. బౌద్ధ మతధర్మతత్వము లిందు జక్కగా ప్రతిపాదించబడినవి. అనువాదకులు: శ్రీ కళాంబి రంగా చార్యులుగారు, యమ్. ఏ. యల్. టి. 0-10-0
- 8 భీష్ముడు (ఆయిదంకముల నాటకము): నాల్వదేశపు కవిశిఖామణి యగు ఇబ్ సెను గారి వ్రాండు అను నాటకమున కనువాదము అనువాదకులు: శ్రీ పాణకా పిచ్చిరెడ్డిగారు. బి. యె. (ఆచర్య) 0-0-0
- 9 జీర్ణవిజయనగరచరిత్రము: శ్రీ కుంభూరి ఈశ్వరదత్తుగారు, బి. యె. శ్రీకృష్ణదేవరాయ సామ్రాజ్య స్థలక్షిపీత మగు విద్యానగరము (హంపిశిలముల) యొక్క ప్రాచీనచరిత్రము, ప్రకృత చరిత్ర సీతీయు నిందు వర్ణితము లైనవి 0-5-0
10. 'ఆత్మకథ' ప్రథమసంపుటము. శ్రీ గాంధీమహాత్ములవారి స్వీయచరిత్రము. ఇందు వారి సత్యాగ్రహ-సత్యప్రయోగముల కథ వివరింపబడినది. ఆ దర్శనీయమును ప్రదర్శించునది. మూలమునుండి శ్రీ శతావధాని వేటూరు శివరామశాస్త్రిగారిచే ననువదించబడినది. 400 కు పైగ పుటలు గలవు. చక్కనియచ్చు, రేపడు. 0-0-0

కొకనాటిని సాగేశ్వరరావు, వ్యవస్థాపకుడు.

నిజాం రాష్ట్ర ప్రతినిధి:—నామల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో., 566, రెసిడెన్సీబజారు, హైదరాబాదు, డక్కన్.

Price Annas 10 only.

AMRUTANJAN DEPOT

MADRAS & BOMBAY.

చంద్రా నర్సరీలోటులు- నేలం జంకన్

8 సం॥ అంటుమాడిచెట్టు, ఇంక పలు అంటుచెట్టు 24 దినములు సెట్ రు 7½. సేమ, స్వదేశ తయారీ పూరించుట, 24 దినములు సెట్ రు 2½, 12 దినములు 1½. "కాడుంట్ల పూలు" మదరాస్ పడి 8 రు 1, కాడుంట్ల ఇతరం. Chandra Nursery, P. O. Salem Junction.

వేదము వేంకటరాయ శాస్త్రిగారి గ్రంథములు

మేఘసందేశము వ్యాఖ్యతో	రు. 2-8-0
అముక్తమాల్యద వ్యాఖ్యతో	8-0-0
శృంగారనైషధము	6-0-0
ప్రతాపరుద్రీయనాటకము	1-4-0
నాగానంద నాటకము	1-0-0
కావ్యాలంకార చూడామణి 9 ఉల్లాసములు	1-0-0
కథాసరిత్సాగరము 3 వాల్యములు	6-0-0
కేటాగునలయువారు: వేంకటరాయశాస్త్రి, 4 మల్లి కేశ్వ రసిద్ది. జి. టి. మద్రాసు. అని వ్రాయవలెను.	

నేషనల్ యిండియన్ లైఫ్ లైన్స్ రెన్యూకంపెని లిమిటెడ్.

సామాన్య రేట్లతో స్థిరమైనట్టియు అభివృద్ధి చెందునట్టి కంపెనీ.

మానేజిమెంటు క్లుప్తముగను తెలివిగను చేయబడును బలమైన డైరెక్టర్లు.

నేషనల్ యిండియన్ పాలీసీలూ సులభమైనవి. ఆకం పెనీమీకు అయ్యేఖర్చులన్నిటిని యిచ్చును, మీకు ప్రీమియములు మాత్రం కట్టుకుండవలెను. పాలీసీ తీర్మానముకాగానే మీకు గానీ, చనిపోయినప్పుడు మీసంతతి వారికిగాని ఇన్నూయర్ మొత్తమును యిచ్చివేయును. కష్టమైన నిర్బంధములులేవు తక్షణము యివ్వబడును.

భీమాచేయదలచినవారున్నూ ఏజెంట్లుగావుండుటకు వలయుబడిగల పెద్దమునుష్యులున్నూ అప్లికేషన్లు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసుకొనుడు.

టి. వి. రాఘవయ్య యన్కవ్యయర్, హైదరాబాద్ కలకత్తా. పిచ్ ఏజెంట్లు, 92-2 నార్తర్న్ నార్కార్సు, బెజవాడ.

వల్లెటూరు గ్రంథమండలి, రాజమండ్రి

అద్వితీయమగు జాతీయ గ్రంథములు వెలువడుచుండును. సంవత్సర చందా పోస్టేజీతో సహా 2-8-0 ఇదివరలో వెలువడినవి వివరముక సావర్కరు. 0-10-0 మహారాజీ ఝాన్సీ లక్ష్మీబాయి అ. 10 మేజిసీ జీవితము అ. 10 ఇతర పుస్తకములు కూడ కలవు. కేటాలాగు కోరినవారికి పంపబడును. 112-1 ముదిగంటి జగన్న శాస్త్రి.